

**T.C.
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
KÜLTÜREL ÇALIŞMALAR ANABİLİM DALI**

**AFRİKA KÜLTÜRÜ İÇERİSİNDE KANGA KUMAŞLARININ
TARİHSEL, KÜLTÜREL VE SİYASAL ÖNEMİ ÜZERİNE:
ZANZİBAR ÖRNEĞİ**

Nazan YALÇINKAYA

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Danışman: Prof. Dr. Yusuf ADIGÜZEL

OCAK - 2025

T.C.
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

AFRİKA KÜLTÜRÜ İÇERİSİNDE KANGA KUMAŞLARININ
TARİHSEL, KÜLTÜREL VE SİYASAL ÖNEMİ ÜZERİNE:
ZANZİBAR ÖRNEĞİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Nazan YALÇINKAYA

Enstitü Anabilim Dalı: Kültürel Çalışmalar

“Bu tez 24/01/2025 tarihinde yüz yüze olarak savunulmuş olup aşağıdaki isimleri bulunan
jüri üyeleri tarafından oybirliği ile kabul edilmiştir.”

JÜRİ ÜYESİ	KANAATİ
Prof. Dr. Yusuf ADIGÜZEL	Başarılı
Doç. Dr. Mikail UĞUŞ	Başarılı
Dr. Öğr. Üyesi Selcan VODİNALI	Başarılı

ETİK BEYAN FORMU

Enstitünüz tarafından Uygulama Esasları çerçevesinde alınan Benzerlik Raporuna göre yukarıda bilgileri verilen tez çalışmasının benzerlik oranının herhangi bir intihal içermediğini; aksinin tespit edileceği muhtemel durumda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi ve Etik Kurul Onayı gerektiği takdirde onay belgesini aldığımı beyan ederim.

Etik kurul onay belgesine ihtiyaç var mıdır?

Evet ☐

Hayır ☒

(Etik Kurul izni gerektiren araştırmalar aşağıdaki gibidir:

- Anket, mülakat, odak grup çalışması, gözlem, deney, görüşme teknikleri kullanılarak katılımcılardan veri toplanmasını gerektiren nitel ya da nicel yaklaşımlarla yürütülen her türlü araştırmalar,
- İnsan ve hayvanların (materyal/veriler dahil) deneysel ya da diğer bilimsel amaçlarla kullanılması,
- İnsanlar üzerinde yapılan klinik araştırmalar,
- Hayvanlar üzerinde yapılan araştırmalar,
- Kişisel verilerin korunması kanunu gereğince retrospektif çalışmalar.)

Nazan YALÇINKAYA

24/01/2025

ÖN SÖZ

Bu tez, bir akademik çalışmadan daha fazlasıdır; bir mirası, bir direnişi ve bir kimliği yeniden inşa etme çabasının ürünüdür. Zaman içinde şekillenen kültürler, onların izlerini taşıyan insanların mücadelesiyle varlıklarını sürdürmektedir. Bu çalışmanın merkezinde, öz kültürlerine sahip çıkarak kimliklerini bugüne dek taşıyan, ancak çoğu zaman görünmeyen kadınlar yer almaktadır. Onlar, yüzyıllar boyunca toplumsal baskılarla, geleneklerle ve modernleşmenin etkileriyle mücadele etmiş, kendi kimliklerini koruyarak kültürel miraslarını gelecek nesillere aktarmayı başarmışlardır. Bu çalışmanın ilham kaynağı olan bu kadınlara, her birinin güçlü duruşu ve direnci için sonsuz teşekkürlerimi sunuyorum.

Kanga kumaşı, hem kültürel hem de toplumsal bir sembol olmuştur. Bu tezde, kanga kumaşlarının tarihi, işlevi ve kültürel anlamı üzerinde durarak, kadınların kimliklerini nasıl taşıdıklarını ve kültürlerini nasıl yaşattıklarını aktarmaya çalıştım. Kanga, bir kültürel direncin ve kadınların öz kimliklerini günümüze taşıyan bir simgeyi temsil eder. Tezimi oluştururken bana yol gösteren, akıl veren ve destek olan birçok değerli insan oldu. Bu yolculukta en önemli rehberim, tez danışmanım Prof. Dr. Yusuf ADIGÜZEL. Kendileri, yalnızca akademik birikimiyle değil, aynı zamanda araştırmacı ruhumun şekillenmesine katkı sağlayan derinlemesine bakış açılarıyla da bana yol gösterdi. Onun desteği, bu çalışmanın her aşamasında ışık oldu. Ayrıca yönlendirme ve hatırlatmalarıyla her daim katkı veren Doç. Dr. Mikail OĞUŞ'a da teşekkürü bir borç bilirim.

Saha çalışmalarım sırasında, kültürel dokunun izlerine ulaşmamı sağlayan ve orijinal görsellere erişimimde bana yardım eden Sumeyya'ya minnettarım. Görsellerin gücü, sözcüklerin yetersiz kaldığı yerlerde devreye girerek anlatmaya çalıştığım hikayenin daha derin katmanlarını ortaya koydu. Onun yardımları olmadan bu tez, biçimsel ve anlamsal açıdan eksik kalırdı.

Ve nihayetinde, tüm bu yoğunluklarım ve koşuşturmalarım arasında, her anımda yanımda olan, bana ilham veren ve her zaman desteğini sunan oğlum Halil İbrahim ÖZEN'e sonsuz teşekkürlerimi sunarım. Onun sevgisi ve sabrı, bu uzun yolculuğun her anında bana güç verdi.

Son olarak, bu çalışma, yalnızca akademik bir çaba olmanın ötesinde, geçmişin hatıralarını ve geleceğin umutlarını taşıyan bir hikayenin anlatısıdır. Her biri birbirinden değerli olan bu kadınlar, yalnızca kimliklerini değil, tüm bir kültürü ve tarihsel mirası

kanga kumaşları aracılığıyla yaşatmayı başarmışlardır. Bu tezi, onlara ve onların öz kùltùrlerine, özellikle de kanga kumaşlarının taşıdığı anlamın gùcùne adıyorum.

Nazan YALÇINKAYA

24/01/2025

İÇİNDEKİLER

TABLO LİSTESİ.....	iii
ŞEKİL LİSTESİ.....	iv
GÖRSEL LİSTESİ	vi
HARİTA LİSTESİ	vii
ÖZET	viii
ABSTRACT	ix
GİRİŞ.....	1
1.1. Kanga'nın Tarihi.....	11
1.1.1. Kanga/Khanga'nın İcadı	16
1.1.2. Farklı Kanga Türlerinin Ortaya Çıkışı	18
1.1.3. Kanga Modasının Gelişimi.....	19
2. BÖLÜM: KÜLTÜREL İLETİŞİM BAĞLAMINDA KANGA KUMAŞI VE KULLANIM BİÇİMLERİ	22
2.1. Swahili Kültürünün Sembolü Olarak Kanga.....	31
2.2. Kültürel İletişim Bağlamında Kangalarda Bulunan Jineler.....	34
2.2.1. Kanga Üzerine Yazılan Mesajlar	37
2.2.2. Kiswahili Dilinde Kanga	38
2.2.3. Kangalarda Bulunan Jineler	40
2.3. Kanga Yalnızca Giyimin Bir Parçası Değildir.....	46
2.3.1. Kıyafet Olarak Kanganın Kültürel ve Sosyal Anlamı	46
2.3.2. Cinsiyet Rollerine Göre Kanga Giyinme Stilleri	47
2.3.3. Kanga: Kendini İfade Etmenin Bir Biçimi.....	48
2.3.4. Bir İletişim Aracı Olarak Kanga Kıyafeti	49
2.3.5. Bir Düğün Geleneği Olarak Kanga	50
2.3.6. Kampanya ve Propagandalarda Kangalar	52
3. BÖLÜM: METODOLOJİ	55
3.1. Çalışmanın Amacı, Kapsamı ve Önemi.....	56
3.2. Araştırma Problemi ve Varsayımları.....	57
3.3. Bulgular	60

SONUÇ	91
KAYNAKÇA	94
ÖZ GEÇMİŞ	101

TABLO LİSTESİ

Tablo 1: Kanga Üzerindeki Özlü Sözler ve Türkçe Karşılıkları.....	39
Tablo 2: Kanga Üzerindeki Atasözleri ve Türkçe Karşılıkları.....	40
Tablo 3: Eğitici Kanga Yazıları.....	41
Tablo 4: Uyarıcı Kanga Yazıları	42
Tablo 5: Öğüt Verici Kanga Yazıları	43
Tablo 6: Cesaret Verici Kanga Yazıları	43
Tablo 7: Savunucu Kanga Yazıları.....	44
Tablo 8: Katılımcı Kod Listesi.....	60

ŞEKİL LİSTESİ

Şekil 1: Kanga Hiyerarşik Kod-Alt Kod Modeli	61
Şekil 2: Hediyeleşme ve Miras	62
Şekil 3: Semboller ve Renkler.....	64
Şekil 4: Semboller ve Renkler.....	65
Şekil 5: Kanganın Kullanım Biçimlerine İlişkin Bulgular.....	67
Şekil 6: Dans	67
Şekil 7: Ev-Dekor.....	68
Şekil 8: Giyinme-Örtünme.....	69
Şekil 9: Medeni Durum.....	70
Şekil 10: Doğum Töreni.....	71
Şekil 11: Düğün Töreni	72
Şekil 12: Cenaze Merasimi	73
Şekil 13: Kangalarda İletişim.....	74
Şekil 14: Dini Mesajlar	75
Şekil 15: Propaganda	76
Şekil 16: Jine.....	77
Şekil 17: Dini	77
Şekil 18: Ahlak.....	78
Şekil 19: Sosyal Hayat	79
Şekil 20: İnsan İlişkileri	80
Şekil 21: Mesajlar	81
Şekil 22: Ruh Halini Anlatır.....	82
Şekil 23: Sosyal Mesajlar.....	83
Şekil 24: Doğayı Koruma.....	83
Şekil 25: Sınırlarını Koruma	84
Şekil 26: Huzur Bulma.....	84
Şekil 27: Küslük Kırgınlık	85
Şekil 28: Motivasyon	86
Şekil 29: Şaşkınlık	86
Şekil 30: Toplumsal Cinsiyet Rollerini	87
Şekil 31: Annelik.....	88

Şekil 32: Romantik Mesajlar.....	89
Şekil 33: Kelime Bulutu.....	90

GÖRSEL LİSTESİ

Görsel 1: Kaşifler.....	14
Görsel 2: Vikoi	15
Görsel 3: Chavda Store.....	17
Görsel 4: Kanga Ya Kisutu	18
Görsel 5: Kanga Ya Ndege Wawili	19
Görsel 6: Sosyal ve Kültürel İletişim Örneği Kanga	26
Görsel 7: İlişkilerde Kanga Örneği.....	28
Görsel 8: Günlük Kullanımda Kanga Örneği	30
Görsel 9: Politikada Kanga Örneği.....	53
Görsel 10: Kampanya Sloganında Kanga Örneği.....	54

HARİTA LİSTESİ

Harita 1: Portekiz Seyahatleri Haritası.....	13
---	----

ÖZET	
Başlık: Afrika Kültürü İçerisinde Kanga Kumaşlarının Tarihsel, Kültürel ve Siyasal Önemi Üzerine, Zanzibar Örneği	
Yazar: Nazan YALÇINKAYA	
Danışman: Prof. Dr. Yusuf ADIGÜZEL	
Kabul Tarihi: 24/01/2025	Sayfa Sayısı: ix (ön kısım) + 101 (ana kısım)
Bu çalışma, Swahili kültüründe Kanga kumaşlarının sosyal, kültürel ve tarihsel bir iletişim aracı olarak nasıl işlev gördüğünü incelemektedir. Araştırmanın amacı; Kanga kumaşlarının, özellikle Zanzibar örneğinde, toplumsal normların, kimliklerin ve mesajların aktarılmasındaki rolünü anlamaktır. Bu doğrultuda, Swahili kültürüne mensup 15 kadınla yarı yapılandırılmış görüşme gerçekleştirilmiş ve elde edilen veriler betimsel analiz yöntemiyle MAXQDA yazılımı kullanılarak incelenmiştir. Elde edilen bulgular, Kanga'nın yalnızca bir giyim eşyası olarak görülmediğini, aynı zamanda kadınlar arasında sosyal statüyü, dini ve siyasal mesajları, ahlaki değerleri ve toplumsal cinsiyet rollerini ileten çok yönlü bir kültürel sembol olduğunu göstermektedir. Katılımcıların açıklamaları; Kanga'nın düğün, doğum, cenaze gibi ritüellerde ve günlük yaşamdaki önemini, renk ve desenler yoluyla aktarılan mesajların çeşitliliğini ortaya koymaktadır. Özellikle hediyeleşme ve miras bağlamında Kanga'nın, aile hikâyeleri ile değerlerin nesilden nesile aktarılmasını sağlayan manevi bir değer taşıdığı vurgulanmıştır. Ayrıca Kanga kumaşları, doğaya saygı, çevre bilinci ve toplumsal dayanışma gibi mesajları sembolize ederek, bireylerin kimliklerini ve duygularını ifade etmelerine aracılık etmektedir. Bu yönüyle Kanga, Zanzibar'da yaşayan kadınların sosyal ilişkilerini, kültürel kimliklerini ve gündelik hayat pratiklerini biçimlendiren önemli bir iletişim aracıdır.	
Anahtar Kelimeler: Kanga, Zanzibar, Kültürel Kimlik, İletişim	

ABSTRACT	
Title of Thesis: The Historical, Cultural, and Political Significance of Kanga Fabrics within African Culture: The Case of Zanzibar	
Author of Thesis: Nazan YALÇINKAYA	
Supervisor: Prof. Dr. Yusuf ADIGÜZEL	
Accepted Date: 24/01/2025	Number of Pages: ix (pre text) + 101 (main body)
This study examines the role of Kanga fabrics as a social, cultural, and historical means of communication in Swahili culture. The aim of the research is to understand the role of Kanga fabrics, particularly in the case of Zanzibar, in conveying societal norms, identities, and messages. To this end, semi-structured interviews were conducted with 15 women from the Swahili community, and the data obtained were analyzed using the descriptive analysis method through MAXQDA software. The findings reveal that Kanga is not merely a piece of clothing but also serves as a versatile cultural symbol that conveys social status, religious and political messages, moral values, and gender roles among women. Participants' statements highlight the significance of Kanga in rituals such as weddings, births, and funerals, as well as its importance in daily life, where its colors and patterns convey a wide array of messages.	
Keywords: Kanga, Zanzibar, Cultural Identity, Communication	

GİRİŞ

Bireyler ve topluluklar arasında bilgi, düşünce, duygu ve fikirlerin çeşitli yollarla aktarılması süreci olarak tanımlanan iletişim, insanlık tarihi boyunca toplumların gelişimi ve etkileşimi açısından hayati bir rol oynamıştır. İletişim araçları ve yöntemleri, teknolojik ilerlemeler ve kültürel değişimlere bağlı olarak tarih boyunca evrilmiş ve farklı coğrafyalar ile toplumlarda kendine özgü şekillerde varlık göstermiştir (Yaşar, 2020:184-185).

İletişim, insanın temel ihtiyaçlarından biri olup dil, semboller, işaretler ve beden dili gibi çeşitli yollarla gerçekleştirilmektedir. Etkili iletişim, gönderici ile alıcı arasında doğru ve net bir bilgi aktarımını sağlamaktadır. İletişimin temel unsurları, gönderici (kaynak), alıcı, mesaj, kanal ve geri bildirimden oluşmaktadır. Tarih boyunca toplumlar, mağara resimlerinden yazıya, telgraftan dijital iletişime kadar birçok farklı yöntemle iletişim kurmuştur (Süllü, 2018:120-121). Her dönemin iletişim araçları, o toplumun teknolojik ve kültürel düzeyi hakkında önemli ipuçları sunmaktadır.

İnsanlık tarihinin başlangıcından bu yana, iletişim yöntemleri sürekli olarak gelişmiştir. İlk insanlar mağara duvarlarına çizdikleri resimlerle iletişim kurarken, yazının icadı iletişimi daha kalıcı ve kapsamlı hale getirmiştir. Antik Mısır'ın hiyeroglifleri, Mezopotamya'nın çivi yazısı ile Roma İmparatorluğu'nun yol ağı ve haberleşme sistemleri, iletişimin tarihsel gelişiminde önemli dönüm noktalarını oluşturmuştur (Uyanık, 2016:59). Orta Çağ'da mektuplaşma ve haberci sistemleri bilgi aktarımının temel yöntemleri arasında yer almış, matbaanın icadı ise bilgi paylaşımında devrim niteliğinde bir adım atılmasını sağlamıştır. 19. ve 20. yüzyıllarda telgraf, telefon, radyo ve televizyon, iletişimin hızlanmasına ve geniş kitlelere ulaşmasına olanak tanımıştır (Yaşar, 2020:187). Günümüzde ise internet ve dijital iletişim araçları, sınırları ortadan kaldırarak küresel bir iletişim ağı oluşturmuştur.

Kültür, bir toplumun yaşam tarzını, değerlerini, inançlarını ve normlarını kapsayan bir kavramdır. Kültür, iletişimin biçimlerini ve içeriğini belirlerken, iletişim de kültürün yayılmasını ve aktarılmasını sağlamaktadır. Dil, kültürün en önemli taşıyıcılarından biridir; insanlar dil aracılığıyla kültürel değerlerini ve bilgilerini nesilden nesile aktarmaktadır (Altay & Kavuran, 2016:88). Ayrıca, ritüeller, sanat, müzik ve giyim gibi kültürel öğeler, toplumun iletişim biçimlerini şekillendiren unsurlar arasında yer almaktadır. Her kültür, kendi benzersiz iletişim yöntemlerine sahiptir ve bu yöntemler,

toplumun tarihi, coğrafyası ve sosyal yapısıyla yakından ilişkilidir (Özdemir, 2011:29). Bu bağlamda, Afrika kıtasının doğusunda yer alan Zanzibar, tarihi, kültürel ve siyasal önemiyle öne çıkarken, benzersiz bir iletişim biçimi sunan "Kanga" kumaşlarıyla dikkat çekmektedir. Zanzibar'da Kanga kumaşları, toplumun sosyal ve kültürel mesajlarını iletme için kullanılan özel bir araçtır (Ressler, 2012).

Zanzibar, tarih boyunca farklı kültürlerin kesişim noktası olmuştur. Arap, Fars, Hint ve Afrika kültürlerinin etkisiyle şekillenen bu bölge, Doğu Afrika'nın önemli bir ticaret merkezi olarak iletişimin canlı bir örneğini sunmaktadır. Tarih boyunca Arap tüccarlar ve yerleşimciler, Swahili dilinin ve kültürünün yayılmasında rol oynamaktadır. Swahili dili, ticaretin ve günlük yaşamın ayrılmaz bir parçası olarak Zanzibar'da köklü bir yer edinmiştir. Zanzibar'ın mimarisi, mutfığı, müziği ve giyimi, iletişimin farklı biçimlerini ve kültürel etkileşimi somut bir şekilde gözler önüne sermektedir (Ong'oa-Morara, 2009). Zanzibar'da Kanga kumaşları, sadece bir giyim ürünü olmanın ötesine geçerek sosyal ve kültürel iletişimde önemli bir araç olarak görülmektedir. Üzerlerindeki renkli desenler ve Swahili dilinde yazılmış atasözleri aracılığıyla bu kumaşlar, toplumsal mesajlar iletmektedir. Genellikle kadınlar tarafından çeşitli sosyal durumlarda giyilen Kanga kumaşları, belirli mesajlar taşıyarak bireylerin duygularını, düşüncelerini ya da sosyal statülerini ifade etmelerine olanak tanır (Fair, 1998). Örneğin, bir Kanga üzerindeki atasözü, kumaşı giyen kişinin hislerini veya toplumsal bir duruma bakış açısını yansıtabilir. Düğünler, cenazeler, dini bayramlar ve diğer önemli toplumsal etkinliklerde kullanılan Kanga kumaşları, toplumsal normları ve değerleri sessiz bir şekilde aktaran bir iletişim aracı işlevi görmektedir.

Kanga kumaşları, kadınlar arasında iletişimi sağlayan önemli bir araçtır. Kadınlar, bu kumaşları kullanarak toplumsal olaylara, kişisel duygularına ve sosyal statülerine dair mesajlar iletebilmektedir. Aynı zamanda, Kanga kumaşları sosyal dayanışmanın ve kimlik ifadesinin bir sembolü olarak da görülmektedir. Örneğin, bir düğünde kullanılan bir Kanga, birlikteliği ve kutlamayı temsil ederken; cenazelerde tercih edilen Kanga, yas ve hüznün anlamını taşımaktadır (De Francisco, 2004).

İletişim, toplumların geçmişten günümüze gelişiminde ve etkileşiminde merkezi bir rol oynamıştır. Kültür ise bu iletişimin içeriğini ve biçimlerini belirleyerek toplumsal kimliğin ve değerlerin korunmasına katkı sağlamaktadır (Yaşar, 2020; Altay & Kavuran, 2016). Zanzibar, tarihsel ve kültürel zenginliğiyle bu sürecin çarpıcı bir örneğini

sunmaktadır. Swahili kültürünün ve dilinin etkisiyle şekillenen Zanzibar’da Kanga kumaşları, iletişimin somut aracıdır. Bu çalışma, Zanzibar’daki Kanga kumaşlarının tarihsel, kültürel ve siyasal önemini inceleyerek, iletişimin bu özel biçiminin toplumsal yapılar üzerindeki etkilerini araştırmayı amaçlamaktadır. Zanzibar örneği, Kanga kumaşlarının yalnızca bir tekstil ürünü olmadığını, aynı zamanda derin anlamlar taşıyan kültürel bir miras olduğunu gözler önüne sermektedir (Vander Biesen, 2009). Bu bağlamda, Kanga kumaşlarının Zanzibar’da bir iletişim aracı ve kültürel sembol olarak nasıl kullanıldığını anlamak, Swahili kültürünün zenginliğini ve toplumsal dinamiklerini daha iyi kavramaya olanak sağlayacaktır.

Çalışmanın Konusu

Bu çalışma, Zanzibar’da Kanga kumaşlarının kültürel, toplumsal ve iletişimsel işlevlerini incelemektedir. Kanga kumaşları, Swahili toplumunda yalnızca bir giyim unsuru değil, aynı zamanda sosyal ve kültürel mesajların iletilmesini sağlayan önemli bir iletişim aracıdır. Kumaşların üzerindeki renkler, desenler ve Swahili atasözleri, bireyler arası sözsüz iletişimi destekleyerek toplumsal normların ve değerlerin aktarımında önemli bir rol oynamaktadır.

Çalışmada, Kanga kumaşlarının tarihsel kökenleri, toplumsal işlevleri ve kültürel sürdürülebilirlik içindeki yeri ele alınmış, sözsüz iletişim ve kimlik inşası bağlamında taşıdığı anlamlar analiz edilmiştir. Etnografik araştırma ve betimsel analiz teknikleri kullanılarak Kanga kumaşlarının Swahili kültüründeki rolü derinlemesine değerlendirilmiştir. Böylece, Kanga kumaşlarının yalnızca bir tekstil ürünü değil, toplumsal hafızayı yansıtan bir iletişim aracı olduğu ortaya konmuştur.

Çalışmanın Amacı

İnsanlık tarihinin ilk dönemlerinden günümüze kadar, insanların yaratıcılıklarını ve yeteneklerini kullandıkları sözsüz iletişim araçlarının en yaygınlarından biri tekstildir. Bu ifade biçimlerinden biri olan Kanga kumaşının, 1880’li yıllarda Zanzibar’da ortaya çıktığı bilinmektedir. Kangalar, Doğu Afrika’nın birçok bölgesinde kadınlar tarafından hem kıyafet hem de ev tekstili olarak yaygın bir şekilde kullanılmaktadır. Dikdörtgen şeklinde, simetrik iki parçadan oluşan Kanga kumaşı, bir kenar çizgisi (pindo), bir orta alan (mji) ve genellikle alt üçte birlik kısmında basılı bir atasözü veya özdeyiş (jina) içerir.

Kanga kumaşındaki atasözleri, özellikle kadınlar tarafından duygu ve düşüncelerini ifade etmenin bir yolu olarak kullanılmaktadır. Bir kadının belirli bir günü veya durumu ifade etmek için özel bir Kanga seçmesi, atasözleri aracılığıyla iletişim kurma ve kendini ifade etme noktasında büyük önem taşır. Afrika kültürünün bir sembolü ve kimliği olarak gelişen Kangalar, insan ilişkilerinin tüm detaylarını üzerinde taşımaktadır. Doğu Afrika kültürünü, insanların hayata bakışlarını ve değerlerini anlamak için Kanga kumaşlarında yer alan atasözleri ayrı bir önem taşımaktadır.

Kanga kumaşları, bir dönem Doğu Afrika kıyılarındaki Swahili topluluğunda kölelerin kurtuluşunda ve Müslümanlığın ifadesinde önemli bir rol oynamıştır. Doğu Afrika bölgesi, farklı dönemlerde Portekiz, Alman ve İngiliz sömürgesi altında bulunduğu için kendini ifade etme noktasında baskılanan toplumlar, başkaldırısını ve kültürel aktarımını Kanga kumaşları aracılığıyla gerçekleştirmiştir. Bu bağlamda, Kanga kumaşları Doğu Afrika tarihinin izlerini taşıyan birer kültürel belge niteliği taşımaktadır.

Kanga kumaşlarını anlamak, Doğu Afrika kültürünün, tarihinin ve mücadelesinin derinlemesine tanınmasına olanak sağlayacaktır. Bu nedenle, bu çalışma, Afrika toplumunun kölelik ve mevcut otoritelere karşı duruşlarının Kanga kumaşları aracılığıyla nasıl ifade edildiğini, Doğu Afrika kültürünün anlam dünyasını ve bu kumaşların günümüzdeki kullanımını incelemektedir. Aynı zamanda, Kanga kumaşlarının kültürel aktarım süreçlerindeki sürdürülebilirliği de değerlendirilmektedir.

Bu çalışmanın amacı, Doğu Afrika bölgesinde Swahili kültürünün önemli bir parçası olan Kanga kumaşlarının yalnızca bir giyim eşyası olmadığını, aynı zamanda derin kültürel ve tarihsel anlamlar taşıyan, toplumsal mesajlar içeren önemli bir iletişim aracı olduğunu ortaya koymayı hedeflemektedir.

Çalışmanın Önemi

Kanga kumaşları, 1880'li yıllarda Zanzibar'da ortaya çıkmış ve Swahili kültüründe toplumsal mesajların iletilmesinde eşsiz bir araç olarak kabul görmüştür. Bu kumaşlar, üzerlerindeki atasözleri ve desenler sayesinde bireylerin duygu, düşünce ve toplumsal duruşlarını ifade etmelerine olanak tanıyan bir mecra işlevi görmektedir. Mevcut literatür genellikle Afrika tekstil sanatlarına genel bir perspektiften yaklaşmakta; ancak Kanga kumaşlarının tarihsel, kültürel ve toplumsal bağlamdaki derin anlamlarını etraflıca ele almamaktadır. Bu çalışma, Kanga kumaşlarının yalnızca bir giyim eşyası olmadığını, aynı

zamanda tarihsel izler taşıyan bir kültürel belge ve derin anlamlar içeren bir iletişim aracı olduğunu ortaya koyarak literatürdeki bu boşluğu doldurmayı amaçlamaktadır. Kanga kumaşlarının kadınların duygu ve düşüncelerini ifade etmedeki merkezi rolü, toplumsal normların aktarımındaki işlevi ve kültürel sürdürülebilirlik konusundaki katkıları detaylı bir şekilde ele alınacaktır. Bu çalışma, söz konusu yönleriyle literatüre katkı sağlayacağından önemlidir.

Çalışmanın Yöntemi

Bu çalışma, nitel araştırma yöntemlerinden "yarı yapılandırılmış mülakat" tekniği kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Görüşmelerden elde edilen veriler, MAXQDA programında betimsel analiz yöntemiyle temalara ayrılarak incelenmiştir. Kanga'nın tarihsel gelişimi ve sosyal kullanımına dair detaylı bilgi edinmek amacıyla Swahili toplumu içerisinde yarı yapılandırılmış mülakatlar gerçekleştirilmiştir. Bu kapsamda, Swahili kültüründen bir Kanga yazıcısı, bir Kanga satıcısı ve 13 kadın ile görüşülmüştür. 15 katılımcıdan elde edilen veriler, Kanga'nın kültürel bağlamdaki anlamlarını derinlemesine incelemek için betimsel analiz yöntemiyle analiz edilmiştir.

Araştırma Deseni

Bu çalışma, etnografik bir perspektifle ve kültürel analiz deseni çerçevesinde gerçekleştirilmiştir. Etnografik araştırmalar, toplulukların yaşam biçimlerini, değerlerini ve kültürel ifadelerini derinlemesine anlamayı amaçlar (Cresswell, 2018). Bu bağlamda, Kanga kumaşları Swahili halkının sosyal ve kültürel yapısının bir yansıması olarak ele alınmış ve toplumsal cinsiyet rolleri, kimlik inşası ve siyasal mesajlar bağlamında ayrıntılı bir şekilde incelenmiştir.

Veri Toplama Süreci

Bu araştırmanın veri toplama süreci, Kanga kumaşlarının kültürel, toplumsal ve iletişimsel yönlerini derinlemesine anlamak amacıyla özenle tasarlanmış ve yürütülmüştür. Veri toplama sürecinde hem çevrim içi (online) hem de yüz yüze görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Bu yöntem, hem geniş bir katılımcı kitlesine ulaşmayı hem de farklı bakış açılarını detaylı bir şekilde anlamayı mümkün kılmıştır.

Görüşmeler sırasında, her bir katılımcıya 10 soru yöneltilmiştir. Bu sorular, araştırmanın temel odak noktalarını oluşturan şu temalar etrafında şekillendirilmiştir:

- Özel günlerde kanga nasıl kullanıyorsunuz?
- Kanga sizin için neden önemli?
- Hangi programlarda ve hangi törenlerde ne tür kangalar kullanıyorsunuz?
- Atalarınızdan miras kalan kangalar var mı, bunlar sizin için ne ifade ediyor?
- Modern kıyafetler yerine kanga giydiğinizde nasıl hissediyorsunuz?
- Üzerinizdeyken kendinizi iyi hissettiğiniz bir kanga var mı?
- Kanga kumaşı için özellikle tercih ettiğiniz bir kumaş türü var mı?
- Giydiğiniz kanganın duygularınızı ve düşüncelerinizi yansıttığına inanıyor musunuz?
- Kangayı şu anda hangi alanlarda kullanıyorsunuz; kıyafet, ev tekstili?
- Kangaların yeniden ele alınması gerektiğine mi inanıyorsunuz yoksa eskisi gibi devam etmesi gerektiğini mi düşünüyorsunuz?

Görüşmelerden elde edilen ses kayıtları, daha sonra transkripsiyon işlemine tabi tutulmuş ve yazılı hale getirilmiştir. Transkripsiyon süreci, görüşmelerde ifade edilen her bir fikrin doğru bir şekilde kayıt altına alınmasını sağlamıştır. Elde edilen veriler, ardından MAXQDA programında analiz edilmiştir. Analiz sürecinde, betimsel analiz yöntemi kullanılarak veriler temalar ve kategoriler altında sınıflandırılmıştır. Bu süreç, görüşme sonuçlarının daha sistematik bir şekilde düzenlenmesine, eğilimlerin tespit edilmesine ve bulguların anlamlı bir bağlamda yorumlanmasına olanak tanımıştır. MAXQDA'nın sunduğu görsel araçlar ve kodlama özellikleri, verilerin detaylı bir şekilde işlenmesini ve analiz edilmesini kolaylaştırmıştır.

Verilerin Analizi

Araştırmada elde edilen görüşme verileri, MAXQDA programı kullanılarak betimsel analiz yöntemiyle incelenmiştir. Betimsel analiz yöntemi, verilerin sistematik bir biçimde düzenlenmesine, eğilimlerin tespit edilmesine ve elde edilen verilerin daha anlamlı hale getirilmesine olanak sağlamaktadır (Creswell, 2013). Bu yöntem, araştırma sürecinde karmaşık veri kümelerinin yapılandırılmasını ve kolay anlaşılır temalar halinde sunulmasını sağlaması nedeniyle tercih edilmiştir.

Betimsel analiz kapsamında, görüşme verileri belirli temalar ve kategoriler altında gruplandırılmış ve bu temalar üzerinden yorumlanmıştır. MAXQDA programının

sağladığı görsel analiz araçları ve kodlama kolaylığı, verilerin analitik bir çerçevede ele alınmasına olanak tanımış, böylece araştırma bulgularının daha sistematik bir şekilde ortaya konulması sağlanmıştır.

1. BÖLÜM: KANGA NEDİR?

Kanga, Doğu Afrika kökenli, özellikle Kenya, Tanzanya ve Zanzibar gibi bölgelerde yaygın olarak kullanılan geleneksel bir baskılı pamuklu kumaş türüdür. Bu renkli kumaşlar, genellikle kadınlar tarafından tercih edilmekte ve toplumun sosyal, etik, cinsiyet, din ve politika gibi önemli meselelerine dair mesajlar taşımaktadır (Linnebuhr, 1992). Bölgesel özellikleri doğal bir şekilde yansıtan Kanga, Swahili kültürüyle özdeşleşmiş önemli bir semboldür.

Kanga, bulunduğu kültürel bağlam içinde derin anlamlar barındıran bir kumaş türü olup yaklaşık 45x65 inç boyutlarındadır ve genellikle çift taraflı olarak üretilir. Tipik bir Kanga'nın kenar kısmında bir metin bulunur. Bu metin, Doğu Afrika kültüründe yazılı olarak geleneklerin ve değerlerin aktarılmasına önemli bir katkı sağlar (Ressler, 2012).

Kanga kumaşı, 19. yüzyılın ortalarında Doğu Afrika sahillerinde ortaya çıkmış ve Hint Okyanusu ticaret yollarının önemli bir merkezi olan Zanzibar'da gelişim göstermiştir. Bu kumaş türü, Hindistan ve Portekiz'den gelen kıyı tüccarlarının etkisiyle şekillenmiştir (Logan, 2003).

İlk olarak Hindistan ve Avrupa'da ahşap blok baskı tekniğiyle üretilen Kanga, zamanla ticaret üzerinde etkili olmuş ve kumaş ihracatında Avrupa'nın hakimiyetini azaltmıştır. 1960'lı yıllarda Kenya ve Tanzanya'da değirmen yapımı Kangaların üretilmeye başlanmasıyla bu kumaşların ihracatı hız kazanmıştır (Perani ve Smith, 1998). Zanzibar ve Mombasa gibi önemli liman şehirleri ise Kanga kumaşlarının üretim ve ticaretinde merkezi bir konuma sahip olmuştur.

Zamanla, yerel zanaatkarlar tarafından daha özgün desenler ve renklerle üretilen Kanga kumaşları, 1860'lardan itibaren geniş bir popülerlik kazanmaya başlamıştır. Bu süreçte, Swahili dilinde yazılı mesajlar kumaşlara eklenmiş ve bu yenilik Kangalara derin bir kültürel anlam katmıştır (Birch & Lutomia, 2016:42). 20. yüzyıla gelindiğinde ise Kanga, Doğu Afrika'nın hem kırsal hem de kentsel bölgelerinde yaygın olarak kullanılmaya başlanmış; sosyal etkinlikler, törenler ve gündelik yaşamda önemli bir yer edinmiştir.

Afrika'daki kültürel çalışmalar bağlamında değerlendirildiğinde, yazılı kültür anlayışının tarihsel süreç boyunca tam anlamıyla gelişmediği dikkat çekmektedir. Ancak Kanga, son iki yüzyıldır Swahili kültürünün kimlik oluşumuna önemli bir katkı sağlamıştır. Üzerinde yer alan içerikler, toplumsal değerlere doğrudan atıfta bulunarak bu kumaşı sıradan bir

yazılı metinden öteye taşımıştır (Beck, 2000:107). Bu durum, Kanga'nın bir yazı olmaktan çıkarak aynı zamanda bir kültür taşıyıcısı haline geldiğini göstermektedir.

Doğu Afrika toplumlarında derin kültürel ve sosyal anlamlar barındıran Kanga, bireyler arasında bir iletişim aracı olarak kullanılmakta ve taşıdığı mesajlarla sosyal statüyü, duyguları ve düşünceleri ifade etmektedir. Örneğin, düğünlerde hediye edilen bir Kanga, mutluluk ve iyi dilekleri simgelerken; cenazelerde kullanılan Kanga, yas ve saygıyı temsil etmektedir (Ryan, 2018:253). Bunun yanı sıra Kanga, kadınlar arasında bir kimlik ve dayanışma sembolü olarak da önemli bir yere sahiptir. Kadınlar, bu kumaş sayesinde sosyal ve kültürel kimliklerini ifade eder ve hem günlük yaşamlarında hem de özel etkinliklerde gururla taşımaktadırlar. Ayrıca, Kanga işlevsel bir kumaş olarak elbise, etek, başörtüsü ya da bebek taşıyıcısı gibi çeşitli amaçlarla da kullanılmaktadır (Seidu, vd., 2022:250).

Kadınlar, Kanga kumaşını genellikle elbise, etek veya bluz olarak tercih etmektedir. Bu kumaşın hafif ve nefes alabilir yapısı, sıcak iklimlerde rahatlık sunarak popüler hale gelmiştir. Bunun yanı sıra, Kanga başörtüsü ya da şal olarak da kullanılabilir. Bu kullanım, sadece fiziksel koruma sağlamanın ötesine geçerek, aynı zamanda kültürel kimliğin önemli bir yansımasıdır. Anneler ise Kanga kumaşını bebeklerini taşımak için sıkça kullanmaktadır. Bebek taşıyıcı olarak kullanılan Kanga, bebeğin güvenli ve konforlu bir şekilde taşınmasına olanak tanıırken, anne ile bebek arasındaki yakın teması da desteklemektedir (Mahonge, 2018:40).

Kanga kumaşları, Doğu Afrika'daki tören ve ritüellerde önemli bir yer tutmaktadır. Düğünlerde, Kanga genellikle hediye olarak sunulur ve gelinler için özel olarak seçilmiş desenlerle mutluluk ve iyi dileklerin bir ifadesi haline gelmektedir (Ressler, 2012:6). Cenazelerde ise, yas ve saygıyı simgelemek amacıyla özel desenlere sahip Kanga kumaşları tercih edilmektedir. Bu desenler, cenazenin hüznü ve ciddi atmosferini yansıtmaktadır (Fair, 2004). Bunun yanı sıra, yeni doğan bebeklerin kundaklanmasında ya da özel günlerde hediye olarak Kanga'nın kullanılması, toplumsal bağların güçlenmesine katkıda bulunmaktadır (Askew, 2002).

Kanga kumaşı, günlük yaşamda geniş bir kullanım alanına sahiptir. Evlerde, masa örtüsü veya perde olarak kullanılabilir. Canlı renkleri ve özgün desenleriyle Kanga, ev dekorasyonuna estetik bir katkı sağlayarak yaşam alanlarına dinamizm katmaktadır (Hou, 2023:5837). Ayrıca, pikniklerde ve açık hava etkinliklerinde piknik örtüsü ya da battaniye

olarak kullanılması, işlevsel ve konforlu bir çözüm sunmaktadır (Lee, 2022:42). Bunun yanı sıra, Kanga kumaşı çamaşır sepeti ya da alışveriş torbası olarak da değerlendirilebilir; bu da onun çok yönlülüğünü ve pratikliğini ortaya koymaktadır (Beck, 2001:158).

Modern dönemde, Kanga kumaşı Doğu Afrika sınırlarını aşarak uluslararası alanda tanınır hale gelmiştir. Moda tasarımcıları, Kanga'yı çağdaş kıyafet ve aksesuarlarda kullanarak bu geleneksel kumaşı küresel moda dünyasına entegre etmeyi başarmışlardır (Hamid, 1996). Bunun yanı sıra, Kanga kumaşları sanatsal ve kültürel projelerde de sıkça kullanılmakta, böylece hem kültürel mirasın korunmasına hem de daha geniş bir kitleye ulaşmasına katkı sağlamaktadır (Beck, 2000).

Kanga kumaşı, Doğu Afrika kültüründe yalnızca bir giyim eşyası olarak değil, aynı zamanda iletişim aracı olarak da önemlidir. Kumaş üzerindeki Swahili atasözleri ve mesajlar, sosyal statü, duygular ve düşünceler hakkında bilgi verir. Örneğin, düğünlerde hediye edilen Kanga mutluluk ve iyi dilekleri temsil ederken, cenazelerde kullanılan Kanga yas ve saygının bir ifadesidir (Ong'oa-Morara, 2014). Bu yazılı mesajlar, Kanga kumaşını basit bir tekstil ürünü olmanın ötesine taşıyarak, sosyal ve kültürel bir ifade biçimi haline getirmektedir.

Kanga kumaşı, sadece Afrika'nın belirli bir bölgesiyle sınırlı kalmamış, geniş bir coğrafyada kendine yer bulmuştur. 19. yüzyılın sonlarından itibaren piyasaya sürülen Kanga, yalnızca Doğu Afrika'da değil, Somali, Kenya, Uganda, Ruanda, Burundi, Tanzanya, Malavi, doğu Demokratik Kongo Cumhuriyeti ve Kuzey Mozambik'e kadar uzanan geniş bir alanda yaygınlık kazanmıştır (Ryan, 2016). Bu bölgelerde, Kanga'nın kullanım amacı ve yerel halkın kumaşa atfettiği anlam, ona farklı bir boyut kazandırmıştır. Swahili kültüründe önemli bir yere sahip olan Kanga, özellikle kadınlar başta olmak üzere toplumun büyük bir kesimi için güçlü bir kültürel ifade aracı haline gelmiştir.

Kanga, ortaya çıktığı dönemden günümüze kadar, kültürün bir taşıyıcısı olarak önemli bir rol üstlenmiştir. Özellikle kültür endüstrisinin etkisiyle, bireylerin sürekli değişen moda akımlarıyla kendilerini ifade etme eğilimi göstermesine rağmen, Kanga'nın Swahili kültüründeki varlığını sürdürmesi, halkın pasif direnişinin bir sembolü olarak değerlendirilebilir. Afrika'nın yazılı bir kültür geleneğine sahip olmaması ve toplumsal normların emperyalist güçlerin etkisiyle sürekli değişime uğraması, Kanga'nın toplumsal

değerlerin korunmasındaki önemini daha da artırmaktadır (Yahya-Othman, 1997). Kanga'nın üzerindeki atasözleri, deyimler ve ifadeler, toplumun değerlerini yazılı bir biçimde koruma ve aktarma işlevi görmektedir. Bu yönüyle Kanga, Afrika kültüründe sadece bir tekstil ürünü değil, aynı zamanda işlevsel bir kültürel inisiyatif olarak kabul edilmektedir. Zanzibar'ın ticaret için elverişli koşullara sahip olması, Kanga'nın yerel ve uluslararası ölçekte yayılmasını hızlandırmıştır. Afrika'daki kumaş pazarının Avrupa, ABD ve Hindistan'ın dikkatini çekmesiyle birlikte, Kanga üretimi blok baskıdan makine baskısına doğru evrilmiştir. Bu dönüşüm, Kanga'yı Avrupa ve Hindistan'da hem yerel hem uluslararası tasarımların üretildiği ve makineyle basılarak satılan bir kumaş haline getirmiştir (Ressler, 2012).

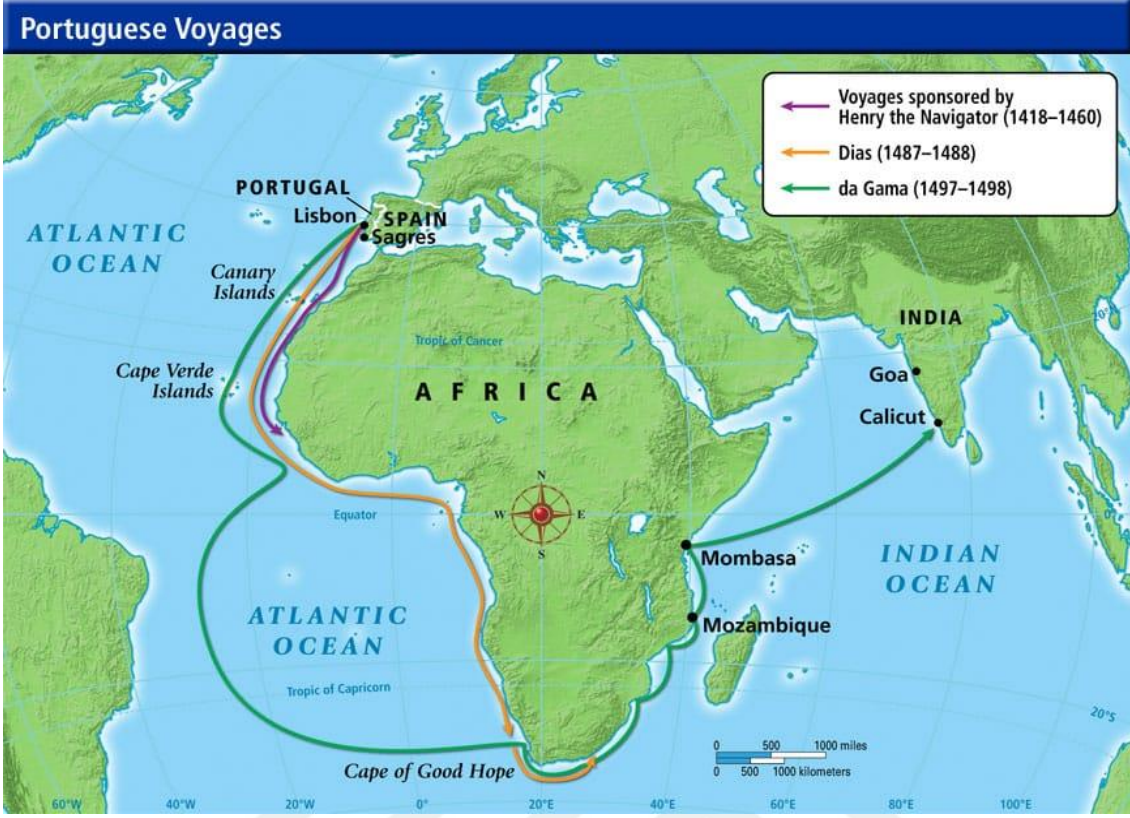
Kanga, geleneksel bir giysinin ötesinde, sadece bir tekstil ürünü değil, aynı zamanda Swahili topluluğunun kültürel, tarihsel ve toplumsal mirasını derinlemesine yansıtan bir sembol olarak ön plana çıkmaktadır. Renkleri, desenleri ve üzerinde taşıdığı sembollerle Kanga, Swahili topluluğunun tarihini, inançlarını ve değerlerini ifade ederken geçmiş ile gelecek arasında bir köprü kurmaktadır (Testini, 2022:67). Tarihin farklı dönemlerinde, Kanga hem İslam'ın hem de kölelik gibi önemli sosyo-politik değerlerin temsili olmuştur. Günümüzde ise Hristiyanlıkla da bütünleşerek Afrika'nın zengin ve canlı tarihine dair somut bir sembol haline gelmiştir. Bu sembolizm, Kanga'yı yalnızca bir giysi olmaktan çıkarıp, kültürel mirasın bir taşıyıcısı haline dönüştürmektedir. Bu bağlamda, Kanga'nın önemi yalnızca estetik bir unsur olmasından değil, aynı zamanda kültürel sürekliliği sağlamadaki rolünden kaynaklanmaktadır. Swahili topluluğunun sosyal, siyasi ve kültürel tarihini barındıran Kanga, geçmişten geleceğe bir köprü görevi üstlenen önemli bir araçtır (Gorman, 2013). Sonuç olarak, McCurdy (2006), Kanga kumaşının Doğu Afrika toplumlarında derin kültürel ve sosyal anlamlar barındırdığını vurgulamaktadır. Geleneksel tasarımı, canlı renkleri ve taşıdığı sembolik mesajlarla Kanga, yalnızca bir kumaş olmanın ötesine geçerek, kültürel bir ifade biçimi, etkili bir iletişim aracı ve güçlü bir sosyal sembol haline gelmiştir. Kanga'nın bu çok yönlü işlevi, onun Doğu Afrika kültüründe neden bu kadar önemli olduğunu açıkça ortaya koymaktadır.

1.1. Kanga'nın Tarihi

Kanga veya Khanga'nın anlamını tam olarak kavrayabilmek için, Afrika'nın özellikle sahil bölgelerinin tarihine bakmak önemlidir. 1400'lü yıllarda Afrika, dünya çapında

işlerini genişletmek isteyen tüccarlar ve kapitalizm için bir cazibe merkezi haline gelmişti. Bu dönemde, birçok Avrupa ülkesi Afrika'yı ziyaret ederken, bu süreçte öncü olanların başında Portekizliler yer almıştır (Jackson-Eade, 2018). Portekizliler, Afrika'ya kaşifler ve araştırmacılar göndererek ticaretin gelişiminde önemli bir rol oynamışlardır. Afrika tarihinin önde gelen isimlerinden Bartolomeu Dias ve Vasco da Gama gibi kaşifler, Doğu ve Batı Afrika kıyılarını dolaşarak ticaret fırsatları aramışlardır. Bu süreçte, mal karşılığı mal değişimini temel alan takas ticaret sistemi yaygınlaşmış ve bu yöntem, bölgedeki ticaretin genişlemesine önemli katkılar sağlamıştır (İnan, 2024).

1600'lü yıllarda Portekizliler, Afrika kıtasına geri dönerek çeşitli ticari mallar getirmişlerdir. Bu mallar arasında yiyecek ve giysiler önemli bir yer tutarken, özellikle "Lenço" olarak bilinen bir kumaş dikkat çekmiştir. Portekizce "Lenso" olarak adlandırılan bu kumaş, Swahili diline "Leso" olarak geçmiş ve İngilizceye "Handkerchief" (mendil) olarak çevrilmiştir. Lenço, o dönemde Swahili toplumunda büyüklerin giydiği "kaniki" adlı kumaştan daha kaliteli bir malzeme olarak öne çıkmıştır. Sade bir tasarıma sahip olmasına rağmen, Lenço'nun yüksek kalitesi halk arasında büyük bir beğeni kazanmış ve "kaniki"ye kıyasla daha fazla tercih edilmeye başlanmıştır (Ijoma, 1982). Bu durum, kumaşın hem günlük kullanımda hem de kültürel ifadede yer edinmesine yol açmıştır.

Harita 1: Portekiz Seyahatleri Haritası

Kaynak: <https://dapower.wordpress.com/2016/10/15/portugal-its-not-spain/> Erişim Tarihi (11/09/2024)

Bu harita, kaşifin Afrika sahillerini ticaret fikirleri ve fırsatlarını araştırmak ve keşfetmek amacıyla ziyaret ettiği zamanı göstermektedir.

Görsel 1: Kaşifler

Kaynak: <https://en.topwar.ru/225926-genrih-moreplavatel.html> Erişim Tarihi (11/09/2024)

Ülkelerine geri döndükten sonra, halklarına Afrika'nın birçok fırsat sunduğunu yaymaya başladılar. İnsanların "Vikoi" adı verilen bir tür peştamal giydiklerini ve kıyafetlerinde benzersiz malzemeler kullandıklarını anlattılar. Ardından, "Leso" kumaşı getirip pazarladılar (Beck, 2000).

Görsel 2: Vikoi

Kaynak: <https://www.secretfanbase.com/banana/kikoi-cloth/> Erişim Tarihi (15/09/2024)

Vikoi, Swahili dilinde peştamal anlamına gelen bir terimdir. Genellikle erkekler ve kadınlar tarafından giyilen, belden sarılarak kullanılan geleneksel bir kumaştır. Vikoi, hem günlük kullanımda hem de özel etkinliklerde giyilebilir ve genellikle sade, tek renkli ya da basit desenli olabilir. Bu tür giysiler, özellikle Doğu Afrika'da yaygın olarak kullanılır ve pratikliğiyle bilinir.

1.1.1. Kanga/Khanga'nın İcadı

Kanga, Doğu Afrika'da çoğunlukla kadınlar, zaman zaman ise erkekler tarafından kullanılan canlı renklerde ve oldukça popüler bir giysi türüdür. Ali'ye göre (2004), bu kumaşlar genellikle kadınlar tarafından çeşitli şekillerde kullanılmaktadır ve Kiswahili dilinde "Guinea Fowl" (Gine tavuğu) anlamına gelen "Kanga" adıyla tanınmaktadır. Erkeklerin kanga kullanımına ise yalnızca ev içinde izin verildiğini ifade eder. İlk kangaların Zanzibar'da üretildiği, üzerlerindeki parlak ve benekli desenlerin ise gine tavuğundan esinlenerek adlandırıldığı düşünülmektedir (Beck, 2012). Riedel (2012), kangaların genellikle dikdörtgen formda olduğunu, her birinin üzerine Kiswahili yazılarının sabit bir şekilde yerleştirildiğini ve farklı renk ve desenlerle basıldığını dile getirir.

Kanga ve Khanga terimleri aynı anlama gelmektedir ve bu iki yazım arasındaki fark yalnızca dilsel ve kültürel bir ayrılıktan kaynaklanmaktadır. Kıyı bölgelerindeki bazı toplulukların Arap kökenli olması, dil üzerinde etkili olmuş ve "k" harfini telaffuz ederken "h" harfi eklemelerine yol açmıştır. Bu nedenle, bazı kişiler "Khanga" yazımını tercih ederken, diğerleri "Kanga" biçimini kullanmaktadır (Lee, 2022). Ancak her iki terim de aynı kumaşı ve kültürel önemi ifade etmektedir.

17. yüzyılda "Leso" kumaşının ortaya çıkışı, Doğu Afrika genelinde büyük bir ilgi uyandırdı. Halk, bu kumaşı o kadar çok benimsedi ki kısa sürede popüler hale geldi. "Leso" kumaşı, yüksek kalitesi ve çekici görünümü sayesinde özellikle dikkat çekiyordu. Bu özellikleri, onu dönemin yaygın olarak kullanılan "Kaniki" kumaşına kıyasla daha tercih edilir bir seçenek haline getirdi. Böylece, "Leso" kumaşı Doğu Afrika toplumunun günlük yaşamında ve kültürel ifadelerinde önemli bir yer kazandı.

"Leso" kumaşına olan talep hızla artarken, 19. yüzyılın başlarında Hindistan'dan gelen tüccarlar bu kumaşın güzelliğinden etkilenecek dikkatlerini "Leso"ya yönelttiler. Bu tüccarlar, kumaşı daha da geliştirmek ve benzersiz hale getirmek için çeşitli yenilikler yapmaya başladılar. Bu süreçte, "Chavda" adlı bir kişi, "Leso" kumaşını yeniden tasarlamak için önemli bir adım attı. Kumaşın üzerine küçük siyah daireler ekleyerek özgün bir desen oluşturdu. Ayrıca, kuş benzeri bir figür olan ve "Kanga" adıyla bilinen sembolden esinlenerek kumaşın rengini ve genel estetiğini yeniden şekillendirdi. Böylece, "Leso" kumaşı yeni bir görünüm kazanarak "Kanga" adını taşıyan bir kültürel simge haline gelmeye başladı (Ryan, 2018).

Bu noktada, "Kanga" kelimesi resmen kullanılmaya başlandı ve kısa sürede bu kumaşın yaygın ve tanınan bir adı haline geldi. Bay Chavda, tasarımıındaki yenilikçi yaklaşımlarıyla dönemin dikkat çeken isimlerinden biri oldu. Kumaş üzerindeki desenleri tek renkten çok renklere dönüştürerek Kanga'yı daha da çekici hale getirdi. Bu yaratıcı dokunuşları, kumaşı sadece bir giyim malzemesi olmaktan çıkararak bir sanat eseri ve kültürel bir sembol haline getirdi. Günümüzde, Zanzibar'ın Stone Town bölgesindeki "Chavda Store," en kaliteli Kanga kumaşlarının satıldığı en ünlü mağaza olarak bilinmektedir (Aramcoworld, 2024). Bu mağaza, Bay Chavda'nın mirasını yaşatarak, Kanga'nın hem kültürel hem de ticari değerini korumaya devam etmektedir.

Görsel 3: Chavda Store

Kaynak: powell-cottonmuseum.org Erişim Tarihi (11/09/2024)

1.1.2. Farklı Kanga Türlerinin Ortaya Çıkışı

Görsel 4: Kanga Ya Kisutu

Kaynak: trc-leiden.nl Erişim Tarihi (15/09/2024)

18. yüzyıla kadar Kanga, Doğu Afrika’da hızla yayılmış ve bu süreçte birçok farklı tür ve tasarım ortaya çıkmıştır. Tüccarlar, pazarın ilgisini artırmak ve daha geniş bir kitleye ulaşmak amacıyla yenilikçi tasarımlar geliştirmiştir. Böylece çiçek motifleri, çizgiler, noktalar ve karmaşık desenlerle zenginleşen Kanga, çeşitli biçimlerde üretilmiştir (Ryan, 2018). Zamanla, kullanım amaçlarına göre farklı isimlerle anılmaya başlanmıştır. Örneğin, “Kanga ya Kisutu”, “Kanga ya Marashi”, “Kanga ya Ndege Wawili (İki Kuş Kanga)”, “Kanga ya Bata (Ördek Kanga)”, “Kanga ya Mkeka”, “Kanga ya Mchungwa (Portakal Ağacı Kanga)” ve “Kanga ya Embe (Mango Ağacı Kanga)” gibi adlar, bu geleneksel giysilere özel bir anlam yüklemiştir. Özellikle Zanzibar gibi bölgelerde düğünlerde tercih edilen “Kanga ya Kisutu”, bir kadının evli olduğunu ya da evlenmek üzere olduğunu simgelerdi (Aramcoworld, 2024). Bu, Kangaların yalnızca giysi değil, aynı zamanda sosyal mesaj taşıyan birer kültürel unsur olduğunu göstermektedir.

Görsel 5: Kanga Ya Ndege Wawili

Kaynak: www.mau.rs Erişim Tarihi (15/09/2024)

“Kanga ya Ndege Wawili” (İki Kuş Kanga), aşkı temsil eden bir motif olarak öne çıkıyordu. Bu tür bir Kangayı giyen kişi, derin bir aşkla birine bağlı olduğunu ya da o kişinin kalbinde özel bir yere sahip olduğunu ifade ederdi. Kanga’nın farklı tasarımları, giyen kişinin kimliğine, duygularına veya belirli durumlara bağlı olarak çeşitli anlamlar taşıyordu. 19. yüzyılın başlarında ise Kanga tasarımında önemli bir yenilik ortaya çıktı: Kangaların üzerine kısa mesajlar yazılmaya başlandı. Bu yaratıcı fikir, Kanga tarihinde bir dönüm noktası olarak kabul edildi ve bu kültürel miras, günümüzde hala etkisini sürdürerek bir anlatım biçimi olmayı başardı (Ryan, 2017).

1.1.3. Kanga Modasının Gelişimi

Kanga, günümüzde Doğu Afrika halklarının günlük yaşamının vazgeçilmez bir parçası olmasının yanı sıra, Swahili kültürünü yansıtan çok kültürlü bir sembol olarak modern Afrika modası ve tasarımında önemli bir yere sahiptir. Aynı zamanda kanga kumaşı, dünya çapında özgün şekillerde yeniden tasarlanarak uluslararası alanda dikkat çekmektedir (Pool, 2016). Bu durum, kanganın Afrika sınırlarını aşarak nesiller arası ve ulusötesi bir iletişim aracı haline geldiğini göstermekte ve Swahili kültürünün simgesi

olarak kabul edilen bu kumaş, moda tasarımcıları, stilistler ve blog yazarları tarafından yorumlanmaktadır (Ryle, 2019).

Ryan (2011), kanga kumaşının artık sanayileşmiş şekilde kitlesel üretildiğini ve uluslararası moda podyumlarında öne çıkan bir yer edindiğini vurgulamıştır. Bu, kanganın sadece bir giysi değil, aynı zamanda modern moda aracılığıyla Doğu Afrika kültürünün bir temsilcisi olduğunu ortaya koymaktadır. 20. yüzyılın başlarında başlayan Pan-Afrikanizm hareketi, Batılı giysilerin reddedilmesi ve geleneksel kıyafetlerin tercih edilmesi yoluyla halk dayanışmasını güçlendirmeyi hedeflemiş ve bu da ulusal kimlik ifadesini güçlendiren önemli bir adım olarak kabul edilmiştir (Gott vd., 2017). Bununla birlikte, Afrika'nın genç elitleri, Batı tarzı giysileri geleneksel kıyafetlerle harmanlayarak kendi bölgesel kimliklerini ifade etmişlerdir (Brown, 2017).

Pool (2016), 20. yüzyılın sonlarına doğru Batılı moda tasarımcılarının eserlerinde Afrika'ya özgü motiflerin kullanıldığını ancak bu desenlerin "Afrika modası" adı altında tek bir kimlik olarak sınıflandırılmayacağını belirtmiştir. Afrika'dan esinlenen modern tasarımlar, yalnızca kıtaya özgü bir kimlik olarak değerlendirilemez (Brown, 2017). Özellikle Doğu Afrika, sömürge dönemi boyunca farklı kültürlerle harmanlanarak kendine özgü zengin bir kültürel yapıya ulaşmıştır ve bu durum tasarımlarda dikkat çekici bir çeşitlilik yaratmıştır.

Lee'ye göre (2022), moda, küresel ölçekte, etnik, dini ve ırksal çeşitlilikler arasında bir iletişim dili işlevi görmektedir. Bu bağlamda, kanganın sadece Swahili kültürüne değil, uluslararası moda dünyasına da ilham kaynağı olduğu açıktır. Swahili dilinde "pino" olarak bilinen geniş kenarlık, "mji" adı verilen merkezi motif ve "jina" olarak adlandırılan yazılı mesajlarıyla kangalar, hem estetik hem de işlevsel anlamda benzersizdir (Viglani, 2020). Üzerindeki yazılar, sevgi, cesaret, uyarı ya da kendini ifade gibi çeşitli mesajlar içerirken, aynı zamanda eğitimsel ve politik içeriklerle sözlü iletişimi desteklemektedir (Mpho, 2014).

Swahili kültürünün bir temsilcisi olan kangalar, yalnızca görsellikleriyle değil, taşıdıkları anlamlarla da kullanıcıları cezbetmektedir. Kanganın üzerinde yer alan yazılı metinler, tıpkı tebrik kartları veya grafik tişörtlerde olduğu gibi güçlü bir iletişim aracı işlevi görmektedir. Bu özellik, kanganın toplumsal yaşamda önemli bir rol oynadığını ve Batı modasından ayrılan kendine has bir değer taşıdığını göstermektedir (Knox, 2011).

19.yüzyılın sonlarında gelişen kangalar, günümüzde Swahili moda dünyasının vazgeçilmez bir parçası olarak kabul edilmektedir. Hem kültürel bir simge hem de uluslararası moda sahnesine ilham veren bir unsur olarak, Doğu Afrika kadınlarının günlük yaşamında yer edinmeye devam etmektedir (Ryan, 2011). Bu durum, kanganın akademik araştırmalar için dikkate değer bir konu olduğunu ortaya koymaktadır.

Lee'ye göre (2022), mevcut akademik çalışmalar, kanganın iletişim fonksiyonunu ve özgünlüğünü ele alarak Swahili kültürüne olan ilgiyi artırmaktadır. Kanganın "ethos"u, yani bir topluluğun karakterini ve zihinsel yapısını yansıtan özgün kimliği, bu araştırmaların odak noktasını oluşturmaktadır. Swahili kültürünün derin anlamlarını taşıyan bu kıyafet, bölgesel tarih ve geleneklerle bağını korurken aynı zamanda modern Batı modasına özgün bir esin kaynağı olmaktadır. Böylece, kanga hem bir iletişim aracı hem de kültürel bir sembol olarak uluslararası alanda ve akademik çalışmalarda giderek daha fazla değer kazanmaktadır.

2. BÖLÜM: KÜLTÜREL İLETİŞİM BAĞLAMINDA KANGA KUMAŞI VE KULLANIM BİÇİMLERİ

Paylaşılan değerler, inançlar, davranış özellikleri ve semboller bütünü olarak tanımlanan kültür, aynı zamanda insanın yaşam içinde var olma, insan olma ve insan kalma çabasını ifade etmektedir. Kültürün taşıdığı bu değerler, bir toplumu anlamak ve o toplumun tarihini kavramak açısından büyük bir öneme sahiptir. Kültürel unsurların doğru yorumlanması için semboller, toplumda birer koruyucu güç işlevi görür ve her kültürde kazandıkları bağlama uygun şekilde incelenmelidir. Bu doğrultuda, Doğu Afrika'nın kültürel dokusunu yansıtan Kanga kumaşı, bu sembollerin somut bir temsilcisi olarak dikkat çekmektedir. Afrika'da yaygın olan sözlü kültürün tarih aktarımında önemli bir rol oynamasının yanı sıra, Kanga üzerindeki mesajlar, yazılı birer tarihi belge niteliği taşımaktadır (Şenol, 2024).

Kanga, ortaya çıktığı günden bu yana, kültürün bir taşıyıcısı olarak önemli bir rol üstlenmiştir. Kültür endüstrisinin etkisiyle bireyler sürekli değişen moda akımlarına yönelse de Kanga'nın Swahili kültüründeki varlığını koruması, halkın pasif bir direniş biçimi olarak değerlendirilebilir. Afrika'nın yazılı kültür geleneğinin zayıf olması ve toplum normlarının emperyalist güçlerin etkisiyle sürekli değişime uğraması, Kanga'nın kültürel açıdan taşıdığı önemi daha da artırmaktadır (Kang, 2004). Kanga üzerindeki atasözleri, deyimler ve ifadeler, toplumun değerlerini yazılı bir şekilde koruyarak yeni nesillere aktarmaktadır. Bu nedenle, Kanga, Afrika kültüründe işlevsel bir kültürel inisiyatif olarak görülmektedir. Zanzibar'ın ticari açıdan stratejik bir konuma sahip olması, Kanga'nın hem yerel hem de uluslararası pazarlara yayılmasını sağlamıştır. Özellikle Afrika'daki kumaş pazarının Avrupa, ABD ve Hindistan'ın ilgisini çekmesiyle birlikte, Kanga, geleneksel blok baskı yöntemlerinden makine baskısına geçiş yapmıştır. Bu dönüşüm, Kanga'yı Avrupa ve Hindistan'da üretilen, tasarlanan ve makine baskısıyla ticarete sunulan bir kumaş haline getirmiştir (Ressler, 2012).

Kanga kumaşları, desenleri ve baskılarıyla Doğu Afrika toplumlarının sosyal, kültürel ve ekonomik yaşamlarının vazgeçilmez bir parçası haline gelmiştir. Her bir Kanga, üzerindeki desenler, renkler ve yazılar aracılığıyla belirli mesajlar ileterek bölgenin zengin kültürel mirasını ve sosyal ilişkilerini ortaya koymaktadır. Örneğin, Kanga desenleri genellikle doğadan esinlenir ve çiçekler, yapraklar, hayvanlar gibi motiflerle

süslenmektedir. Bu motifler, Doğu Afrika'nın doğa ile iç içe geçmiş yaşam tarzını ve çevreyle olan güçlü bağını temsil etmektedir (Fair, 1998). Ayrıca, Kanga üzerine işlenen yazılar genellikle Swahili atasözleri, dini ifadeler ya da kişisel mesajlar içerir ve toplumun ortak değerlerini, inançlarını ve geleneklerini yansıtmaktadır (Beck, 2000).

Kanga, günümüzde Doğu Afrika ve Swahili kültürünün bir simgesi olarak kabul edilse de ortaya çıkışı ticari endüstrinin karmaşık yapısıyla ilişkilidir. Tanzania'da "Kanga" ve Kenya'da "Leso" olarak bilinen bu renkli kumaşlar, büyük ölçüde kadınlar tarafından kullanılmış ve aynı zamanda ev yaşamında önemli bir yer edinmiştir (Mahonge, 2018). Kanga, bir bebeğin doğumunda sarıldığı ilk kumaş olduğu gibi, bir bireyin ölümünde kefen olarak da kullanılmıştır. Bunun yanı sıra, bekar kızların topluma kabul törenlerinde, kadınların ev partilerinde ve genç kızların çeyizlerinde de önemli bir rol oynamıştır. Kanga kumaşları genellikle çiftler halinde satılır. Kanga'nın yapısında Swahili dilinde *mji* ya da "şehir" olarak adlandırılan merkezi bir grafik desen bulunur. Bu desen, kesintisiz geniş bir bordür (pindo) ile çevrelenir ve *jina* adı verilen Swahili bir ifade ile tamamlanmaktadır (Ryan, 2016: 424).

Swahili kadınları, geleneksel toplum yapısı ile ekonomik koşullar arasında sıkışmış bir kimlik taşımaktadır. Müslüman bir toplumda yaşamının etkisiyle, bu yapı kadınların hem toplumsal rollerini hem de ekonomik sorumluluklarını şekillendirmektedir. Kadınlar, bir yandan geçim mücadelesine katkıda bulunurken, diğer yandan çok eşliliğin yaygın olduğu bir toplumsal düzenin yarattığı zorluklarla başa çıkmak zorundadır. Bu durum, kadınların aile içindeki rollerini ve sosyal statülerini derinden etkilemektedir (Ong'oa-Morara, 2014). Swahili kültüründe kadınlar, evlilik öncesinde çeyiz hazırlamak, evlilik sürecinde eşle dolaylı iletişim kurmak ve diğer kadınlar arasında sosyal statülerini belirlemek gibi işlevlerde kanga kumaşlarından yararlanır. Bu bağlamda, kanga kumaşı yalnızca bir tekstil ürünü değil, aynı zamanda kadının toplumdaki konumunu anlamak için kilit bir unsurdur (Yahya-Othman, 1997).

Kanga, evlilik öncesi ve sonrası süreçlerde önemli bir rol üstlenmektedir. Evlilik öncesinde genç kızlar, çeyizlerinin bir parçası olarak farklı kangalar biriktirirler. Bu kangalar, düğün törenlerinde ve sonrasında hem sosyal statülerini hem de ailelerinin ekonomik durumunu göstermek amacıyla sergilenir. Evlilik sırasında ve sonrasında ise kanga, kadınlar arasında bir iletişim aracı haline gelmektedir. Kanga üzerindeki desenler ve mesajlar, kadınların eşlerine veya diğer kadınlara duygularını ve düşüncelerini

iletmelerini sağlamaktadır. Örneğin, üzerinde "Kila mwenye subira huvuta heri" (Sabreden her zaman mutluluğa ulaşır) yazılı bir kanga, kadının sabrını ve dayanıklılığını ifade ederken, aynı zamanda evlilikteki duruşunu ve beklentilerini de yansıtmaktadır (Beck, 2000).

Kanga kumaşları, kadınlar için bir sosyal statü göstergesi olarak da işlev görür. Kadınlar, kanga üzerindeki desenler ve yazılar aracılığıyla hem kendi sosyal statülerini hem de ailelerinin prestijini ifade ederler. Özellikle düğünler, doğumlar ve diğer önemli sosyal etkinliklerde giyilen kangalar, kadının toplumdaki yerini ve ailesinin ekonomik durumunu gözler önüne serer. Bu tür etkinliklerde tercih edilen kangalar, kadının toplumsal statüsünü vurgulamak ve toplumdaki yerini güçlendirmek için önemli bir araçtır (Fair, 1998).

Kanga üzerindeki metinler, Swahili kültürüne özgü atasözleri, deyimler, taşra bilgeliği, direniş ifadeleri ve hayır dualarını içerir. Kadınlar, Kanga'yı özellikle arkadaşları, rakipleri ve eşleriyle iletişim kurmak amacıyla kullanır (Johnson & Koech, 2022). Sosyolojik açıdan Doğu Afrika kültürüne bakıldığında, Müslüman toplumlarda görülen çok eşlilik uygulamaları ve bunun sonucunda yaşanan boşanmalar ya da eşler tarafından terk edilme durumları, kadınları Kanga'yı güçlü bir ifade aracı olarak benimsemeye yöneltmiştir. Çünkü evlilik, çocuk sahibi olma ve eş ile bir yaşam sürdürme, bu kadınlar için oldukça büyük bir öneme sahiptir. Bu sebeple Kanga, onların günlük yaşamlarına derinlemesine nüfuz etmiştir. Kadınlar, her bir çift Kanga'yı seçerken, taşıdığı mesajların ifade gücüne, istenen motiflere, renk kombinasyonlarına, malzeme kalitesine ve baskının niteliğine büyük özen gösterirler (Ryan, 2016).

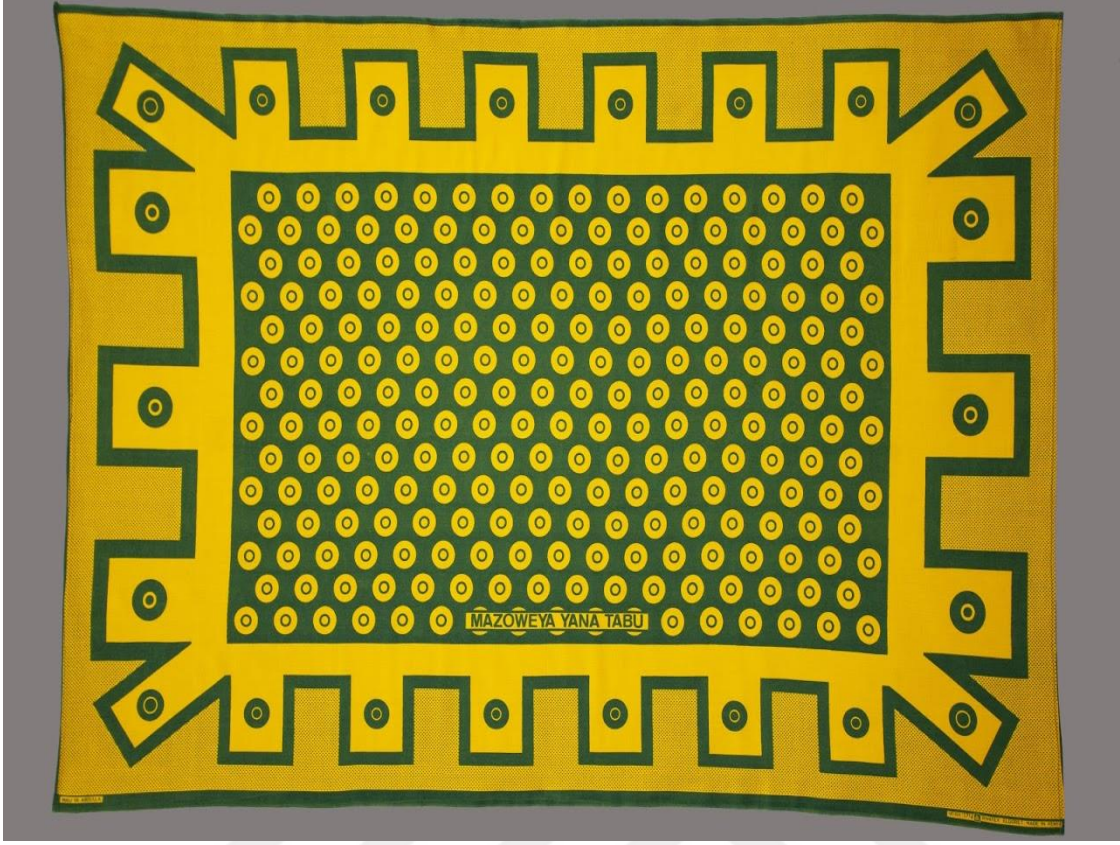
Kanga'nın kültürel önemi yalnızca kumaşın kendisinden değil, üzerinde yer alan yazılardan da kaynaklanmaktadır. Kanga'nın bir diğer anlamı, Doğu Afrikalı kadınların kendilerini kölelikten kurtarmış bireyler olarak ifade etmelerini veya halen köle olan kadınların sade ve düz giyim tarzından ayrışmalarını sağlayan cesur ve dikkat çekici tasarımlar içermesidir. Günümüzde modern Kanga, hâlâ bu kadınlar tarafından sosyal statülerini belirlemek, fikirlerini ve duygularını ifade etmek amacıyla kullanılmaya devam etmektedir (Birch & Lutomia, 2016).

Kanga, farklı amaçlarla kullanılan çok yönlü bir kumaştır ve kullanım şekli, kadınların ve erkeklerin giyim tarzlarına ve belirli durumlara göre değişiklik gösterir. Örneğin, bir erkek ilk evliliğinde gelinine çeşitli kıyafetler, ev eşyaları ve birden fazla Kanga çiftini

içeren bir "Sanduku" (bavul) hediye eder. Sanduku'daki Kanga sayısı, hediyenin değerini ve başarısını simgeler. Kanga, Doğu Afrika'nın sahil bölgelerinde kadınların günlük yaşamlarının vazgeçilmez bir parçasıdır, ancak erkekler de ev içinde beline dolayarak Kanga kullanabilir (Lee, 2022). Kanga'nın renkleri ve kullanımları, farklı kültürel ve sosyal anlamlar taşır. Örneğin, adet döneminde kırmızı ve siyah Kanga giyilirken, dolunay sırasında beyaz Kanga giyilerek eşe saf sevgi ifade edilir. Üzerindeki yazılı mesajlar sayesinde Kanga, sevgi, kıskançlık ve rekabet gibi duyguların ifade edildiği bir iletişim aracı haline gelir. Ayrıca Kanga'nın giyilme şekli, yerel topluluklara göre değişiklik gösterir. Örneğin, anakara sahil bölgelerindeki kadınlar Kanga'yı kendilerine özgü bir biçimde giyerken, Zanzibar adasında kadınlar genellikle Kanga'yı ev içinde tercih eder (Ressler, 2012).

Kanga, siyasi ve sosyal kampanyalarda bir iletişim aracı olarak da kullanılmıştır. Koloni döneminde Britanya hükümeti, Winston Churchill'in sloganlarını taşıyan Kangalar bastırmış, ancak yerel halk, kendi mesajlarını içeren Kangaları tercih etmiştir. Kanga'nın kökeni, Portekizlilerin bölgeye getirdiği ve "Peso" ya da "Leso" olarak bilinen başörtüsü ve omuz örtüsüne dayanır. Zamanla bu parçalar birleştirilerek, bugün bildiğimiz Kanga formu ortaya çıkmıştır. Yeni doğan bebekler, doğumlarından itibaren Kanga ile sarılarak, sevgi ve estetik değerlerin bir simgesi olarak kabul edilir. Müslüman topluluklarda ise ölüm vakalarında cenazelerin yıkanması ve örtülmesi sırasında Kanga kullanılır. Kadınlar ve erkekler için cenazelerde farklı kumaş türleri (örneğin Kikoi veya Kanga) tercih edilir. Boşanma durumunda ise kadın, ilişkinin sona erdiğini simgelemek için kayınvalidesi tarafından verilen bir Kanga ile yıkanır. Kanga, yalnızca bir giysi parçası olmaktan öte, Doğu Afrika kültüründe derin anlamlar taşıyan bir semboldür. İletişimden estetiğe, sosyal normlardan politikaya kadar pek çok alanda işlevsellik gösteren Kanga, Doğu Afrika toplumunun kültürel dokusunu yansıtan bir araçtır (Hamid, 1996).

Kanga'nın bağlanma şekilleri ve kullanım amaçları, toplumsal normlara, kişisel mesajlara ve estetik tercihlere göre çeşitlilik göstermektedir. Bu zenginlik, Kanga'nın yalnızca bir giysi parçası olmaktan öte, bir iletişim aracı, kültürel simge ve kişisel ifade aracı olarak ne denli önemli olduğunu vurgulamaktadır (Hamid, 1996) Örneğin, "Mazoweya Yana Tabu" adlı Kanga, Kenya'nın Eldoret kentindeki üretici Rivatex tarafından, 1880'lerden bu yana Kanga tasarımı ve ticareti yapan Mombasa merkezli Kaderdina Hajee Essak (KHE) Ltd. için üretilmiştir (Ong'oa-Morara, 2014).

Görsel 6: Sosyal ve Kültürel İletişim Örneği Kanga

Kaynak: www.unwrappingafricancommemorative.com Erişim Tarihi (17/09/2024)

Bu Kanga üzerindeki *jina* (yazılı mesaj), Kiswahili dilinde "Aşinalık bir yük olabilir" anlamına gelen "MAZOWEYA YANA TABU" ifadesiyle okunmaktadır. Bu mesaj, Kanga kumaşlarının sosyal ve kültürel iletişimde oynadığı önemli rolü vurgulayan anlamlı bir örnek teşkil etmektedir. Söz konusu Kanga'nın adının, popüler bir Taarab şarkısı olan "Mazoweia Yana Tabu"dan esinlenildiği düşünülmektedir. Taarab, Swahili kültüründe müzik ve şiirin harmanlandığı, metaforların ve örtmecelerin yoğun olarak kullanıldığı bir sanat dalıdır. Bu nedenle, Taarab şarkı sözleri, Kanga isimlerinin ilham kaynağı olarak sıkça tercih edilmektedir (Yahya-Othman, 1997).

Kanga'nın kısa kenarları, şal olarak kullanılmak üzere kıvrılmıştır, bu da Kanga kumaşının çok yönlü kullanımını gözler önüne sermektedir. Baskılı kumaşta tercih edilen yeşil ve sarı renkler, genellikle aşk ve mutluluk mesajları iletmek isteyen kadınlar tarafından seçilmektedir. Yeşil, doğanın ve yaşamın rengi olarak yenilenme ve umut duygularını simgelerken, sarı neşe ve mutluluğun sembolü olarak öne çıkmaktadır. Bu

renklerin kullanımı, Kanga kumaşının yalnızca bir giysi değil, aynı zamanda semboller ve mesajlarla zenginleştirilmiş bir iletişim aracı olduğunu vurgulamaktadır (Beck, 2000). Kanga kumaşları üzerindeki yazılar ve desenler, giyen kişinin toplumsal statüsünü, duygusal durumunu ve iletmek istediği kişisel mesajları yansıtmaktadır. Örneğin, "MAZOWEYA YANA TABU" ifadesi, aşinalık ve alışkanlıkların getirdiği zorlukları kabul etmeyi ve bu zorluklarla başa çıkma kararlılığını simgelemektedir. Bu tür ifadeler, Kanga kullanıcılarının duygusal durumlarını ve toplumsal bağlamlarını açık bir şekilde ifade etmelerine olanak sağlamaktadır (Onyango Omenya, 2016).

Kanga kumaşlarının tasarımında kullanılan renkler ve desenler, önemli kültürel ve sembolik anlamlar taşımaktadır. Örneğin, yeşil ve sarı renklerin aşk ve mutluluğu simgelemesi, Swahili kültüründe renklerin ve desenlerin derin anlamlar kazandığını ortaya koymaktadır. Bu kumaşların tasarımı ve üretimi, yalnızca estetik bir görünüm sunmakla kalmaz, aynı zamanda zengin kültürel ve sembolik mesajlar ileterek iletişim aracı olarak da işlev görmektedir (Ryan, 2016). Diğer bir örnek olan 'Mimi na wewe hatuachani' isimli Kanga ise Kenya Dağı'nın eteklerinde bulunan bir pazar kasabası olan Nanyuki, Kenya'da Mount Kenya Textiles (Mountex) tarafından üretilmiştir.

Görsel 7: İlişkilerde Kanga Örneği

Kaynak: www.unwrappingafricancommemorative.com Erişim Tarihi (17/09/2024)

Kanga üzerindeki *jina* (yazılı mesaj), Kiswahili dilinde "Sen ve ben ayrılmayız" anlamına gelen "MIMI NA WEWE HATUACHANI" ifadesini taşır. Romantik mesajlar içeren kangalar, genellikle bir kadın ile eşi veya partneri arasındaki bağı güçlendirmek amacıyla hediye edilir. Parlak sarı ızgaralı bir arka plan ve çiçek motifleri içeren bu tür kanga modelleri oldukça popülerdir ve farklı yazılar taşıyan benzer kangalar, İkinci Dünya Savaşı sonrası dönemden itibaren yeniden üretilmiştir (Ryan, 2013). Kanga kumaşının kısa kenarları, şal olarak kullanılabilmesi için kıvrılmıştır.

Kanga kumaşlarının sınırlı sayıda üretilmesi, bu parçaların zamanla daha değerli hale gelmesine yol açmaktadır. Bu durum, kanga koleksiyonculuğunun Swahili kadınları arasında yaygınlaşmasına neden olmuştur. Bazı kadınlar onlarca kangayı koleksiyonlarında biriktirirken, diğerleri piyasadaki yeni tasarımları elde etmek için eski desenlerini takas eder (Beck, 2000). Kanga, böylece sadece bir giysi değil, aynı zamanda kültürel ve ekonomik bir değer taşıyan bir obje olarak kabul edilmektedir.

"MIMI NA WEWE HATUACHANI" ifadesi, çiftler arasındaki güçlü bağlılığı ve sadakati simgeler. Bu tür ifadeler, kangaların romantik ilişkilerdeki rolünü ve kişisel mesajları iletme işlevini ortaya koyar. Özellikle romantik yazılarla süslenmiş kangalar hediye edildiğinde, sevgi ve duygusal bağlılığın bir ifadesi haline gelir. Parlak sarı ızgaralı arka plan ve çiçek motifleri ise kanganın estetik çekiciliğini artırır ve sanatsal bir ifade biçimi olarak algılanmasını sağlar. Kanga üzerindeki renkler ve desenler, kişinin duygusal durumunu ve toplumsal mesajlarını iletme için özenle seçilir (Fair, 1998).

Kanga kumaşlarının sınırlı üretimi ve benzersiz tasarımları, onları daha değerli kılarken, koleksiyonculuk Swahili kadınları arasında güçlü bir sosyal ve kültürel pratiğe dönüşmüştür. Eski desenlerin takası ve yeni tasarımların edinilmesi, kadınların sosyal ağlarını güçlendirmesine ve kültürel kimliklerini ifade etmesine olanak sağlar. Örneğin, günlük kullanım için tasarlanan "Mgeni ni kuku mweupe" isimli Kanga, kırmızı, siyah ve beyaz renklerden oluşur. Üreticisi anonim olan bu Kanga, bir kadın tarafından şal olarak kullanılırken, aynı zamanda tanıdık birine bir uyarı mesajı iletme amacıyla hediye olarak verilirdi. Bu özellikler, Kanga'nın sadece bir giysi olmaktan öte, Swahili toplumunda sosyal, duygusal ve kültürel bir iletişim aracı olarak ne kadar önemli olduğunu gözler önüne sermektedir (Onyango Omenya, 2016).

Görsel 8: Günlük Kullanımda Kanga Örneği

Kaynak: www.unwrappingafricancommemorative.com Erişim Tarihi (17/09/2024)

Bu Kanga'nın *jina* (yazılı mesajı), Swahili dilinde "Ziyaretçi/Yabancı beyaz bir kuş gibidir" anlamına gelen "MGENI NI KUKU MWEUPE" ifadesini taşımaktadır. Bu atasözü, yabancıların yeni ortamlardaki davranışlarının dikkat çekiciliğine vurgu yapar ve kullanıcıya, evinden uzaktayken davranışlarına dikkat etmesi gerektiğini hatırlatmaktadır (Onyango Omenya, 2016). Kısa kenarları şal olarak kullanılabilmesi için kıvrılmış olan bu Kanga, altı köşeli yıldızlar ve desenli pindo gibi tasarım unsurlarıyla Endonezya batik etkisini yansıtmaktadır. Bu özellikler, kanga kumaşlarının estetik ve kültürel zenginliğini artırmaktadır (Beck, 2000).

Kanga'nın üzerindeki mesajların belirsizliği, hediye veren kişinin ima edilen anlamı bilmiyormuş gibi davranmasına olanak tanımaktadır. Hediye veren kişi, kumaşı üzerindeki mesajdan ziyade desen ve renk seçimine dayalı olarak tercih ettiğini iddia edebilmektedir (Ong'oa-Morara, 2014). Bu yönüyle Kanga, kadınların kültürel normlar çerçevesinde kınanma riski taşımadan ve istenmeyen toplumsal sonuçlar doğurmadan kendilerini ifade etmelerine olanak sağlayan bir iletişim aracı olarak işlev görmektedir

(Birch ve Lutomia, 2017). Bu durum, Kanga'nın sosyal ve kültürel iletişimdeki rolünü daha da pekiştirmektedir (Yahya-Othman, 1997).

Kanga üzerindeki ifadeler, toplumsal ve duygusal mesajları iletmekte güçlü bir araçtır. Örneğin, "MGENI NI KUKU MWEUPE" gibi atasözleri, yalnızca kullanıcıya yeni ortamlardaki davranışlarını hatırlatmakla kalmaz, aynı zamanda toplumsal değerler ve normlar hakkında farkındalık yaratmaktadır. Bu ifadeler, Kanga'nın sadece estetik bir giysi değil, aynı zamanda derin anlamlar taşıyan bir kültürel sembol olduğunu göstermektedir (Fair, 1998).

Altı köşeli yıldız ve desenli pindo gibi tasarım unsurları, Kanga kumaşlarının küresel etkileşimler sonucu kazandığı zenginliği ve çeşitliliği yansıtmaktadır. Endonezya batik desenlerinin Kanga'ya dahil edilmesi, bu kumaşların estetik değerini artırırken, aynı zamanda farklı kültürel unsurları bir araya getiren bir araç haline getirmektedir (Beck, 2000).

Kanga kumaşları, Doğu Afrika'nın kültürel dokusunda kök salmış ve günlük yaşamdan romantik ilişkilere, sosyal statüden kimlik ifade etmeye kadar pek çok alanda önemli bir rol oynayan çok yönlü giysilerdir. Günlük yaşamda estetik ve pratik bir giysi olarak kullanılan Kanga, aynı zamanda duygusal ve sosyal mesajlar iletmekte güçlü bir araçtır. Romantik ilişkilerde, yazılı mesajlar taşıyan kangalar eşler arasında hediye olarak verilir ve duygusal bağlılıkları simgelemektedir. Sosyal bağlamda ise, kangalar toplumsal statü ve kimlik ifade aracı olarak öne çıkmaktadır (Arnfred & Meneses, 2018). Sınırlı sayıda üretilen tasarımlar, Kanga'yı bir koleksiyon objesi haline getirerek kadınların sosyal ağlarını güçlendirmelerine olanak sağlamaktadır.

Sonuç itibarıyla, Kanga kumaşları yalnızca bir giysi değil, aynı zamanda Swahili kadınlarının toplumsal normlar içinde kendilerini ifade etmelerine, kültürel miraslarını korumalarına ve sosyal ilişkilerini güçlendirmelerine imkan tanıyan önemli bir semboldür. Bu çok yönlü kullanımlar, Kanga'nın Swahili kültüründeki yerini sağlamlaştırır ve sürdürülebilir kılmaktadır (Traoré, 2001).

2.1. Swahili Kültürünün Sembolü Olarak Kanga

Kanga, kimi zaman *Khanga*, *Leso* veya *Kitenge* gibi farklı isimlerle anılmaktadır. Her ne kadar *Khanga* terimi Swahili dilinde *Kanga* ile aynı anlamı taşısa da, *Leso* ve *Kitenge* terimleri anlam bakımından belirgin şekilde farklıdır (Smets, 2011). *Kanga*, yapı olarak

Kitenge ile benzerlik gösterse de, daha hafif bir yapıya sahiptir ve canlı renklerden oluşan desenleriyle dikkat çeker. Özellikle Doğu Afrika'nın Swahili bölgesinde kadınlar tarafından yaygın olarak kullanılan bu kıyafet, zaman zaman erkekler tarafından da tercih edilmektedir (Lee, 2022).

1498 yılında Portekizli kaşiflerin Doğu Afrika'ya gelmesiyle birlikte bölge, yaklaşık iki yüzyıl boyunca Portekiz'in kontrolüne girmiş ve ticaret Portekizlilerin hakimiyeti altında yürütülmüştür. Bu süreçte, Portekiz Swahili bölgesine *Leso* adı verilen bir ihracat ürünü getirmiştir (Ressler & Horst, 2019). Portekizce'de "mendil" veya "eşarp" anlamına gelen *Leso*, Swahili halkı tarafından eşarp olarak kullanılmaya başlanmış ve bu adla anılmıştır (Lee, 2022).

Kanga'nın tarihsel gelişimi incelendiğinde, Portekiz'in sömürge yönetiminin sona ermesinin ardından, bölgenin yaklaşık iki yüzyıl boyunca Umman Sultanlığı tarafından yönetildiği görülmektedir. Bu dönemde toplumsal sınıflar arasındaki farkların belirginleşmesiyle birlikte kıyafetler, sosyal statünün bir göstergesi haline gelmiştir (Beck, 2001). Swahili kadınları, statülerini yükseltme arayışında, daha önce kullandıkları sade *Kaniki* (indigo ile boyanmış kumaş) veya *Merkani* (beyazlatılmamış pamuktan yapılmış kumaş) gibi kıyafetleri terk ederek, daha göz alıcı ve özgürlük hissi uyandıran kıyafetlere yönelmişlerdir (Bijl, 2006).

Bu dönemde kadınlar, altı adet *Leso* kumaşı alıp bunları üçer parçadan oluşan gruplar halinde dikerek, vücutlarına sardıkları iki parçalı özgün bir kıyafet tarzı geliştirmişlerdir. Bu yenilikçi stil, Kanga'nın başlangıcını oluşturmuş ve ilk zamanlarda *Leso* ile karıştırılmıştır (Lichtenstein, 2017). Zanzibar'da köleliğin kaldırıldığı dönemde Kanga, özgürlüklerine kavuşan kadınlar ve erkekler için kimliklerini ifade edebilecekleri, yenilik ve umut dolu bir moda sembolü haline gelmiştir (Ressler & Horst, 2019).

Kanga'nın kökeni genel olarak Doğu Afrika kıyı şeridinde, özellikle Tanzanya, Kenya ve Zanzibar'a dayanmaktadır. Ancak, bu kıyafetin kesin olarak nerede ve ne zaman ortaya çıktığı halen bir tartışma konusudur. Mevcut kayıtlara göre, 19. yüzyılın ortalarında Tanzanya ve Zanzibar'daki kadınlar, *wrap* tarzında kumaşlar sararak o dönemin modasını yansıtan bir giyim tarzı benimsemişlerdir (Lee, 2022).

Kanga adı, Swahili dilinde bir tür gine tavuğundan türetilmiştir. Bu kuşun beyaz benekli tüyleri, Kanga kumaşlarının ilk tasarımlarına ilham olmuş ve bu kumaşlardaki beyaz benekli desenler başlangıçta oldukça popüler hale gelmiştir (Mutere, 2015). İlk Kanga

tasarımları, sade bir şekilde siyah ve beyaz renklerin birleşiminden oluşuyordu. Ancak zamanla Kanga'nın popülerliği artmış ve Doğu Afrikalı tüccarlar, Avrupalı tekstil firmalarından daha fazla üretim talep etmeye başlamıştır. Bu süreçte Hollanda, İngiltere, Almanya ve İsviçre gibi Avrupa ülkelerindeki tekstil şirketleri, Kanga kumaşlarının Doğu Afrika'ya ulaşmasını sağlayan en önemli üreticiler arasında yer almıştır (Hussain, 2016). Lee'ye göre (2022), Kanga, 19. yüzyılın ortalarında Swahili kültürünün eşsiz bir sembolü olarak tanınmaya başlamış ve zamanla renk ile desenlerindeki yeniliklerle bir moda ikonu haline gelmiştir. Köleliğin sona ermesinin ardından, Kanga kadınların sosyal statülerini ve özsayıgılarını ifade etmelerinde önemli bir rol oynamıştır. Daha sonra, Swahili kadınları arasında geleneksel bir kıyafet olarak yaygınlaşmış ve Kanga kumaşının merkezinde yer alan motifler ile alt kısımlarına işlenen yazılar, bu kıyafetin en ayırt edici unsurları olmuştur.

Swahili kültüründe Kanga, yalnızca bireysel bir giyim parçası değil, aynı zamanda toplumsal bir iletişim aracı olarak kullanılmaktadır. Özellikle düşük sosyal statüye sahip kadınlar için Kanga üzerindeki yazılar, karmaşık bir iletişim biçimi sunmuştur. Bu yazılar, atasözleri, dini ifadeler, sloganlar ve deyimlerden oluşmuş ve Kanga'yı sosyal ve politik mesajlar iletebilen güçlü bir araç haline getirmiştir (Mears, 2020).

Kanga'nın yapısı, görsel iletişimdeki eşsizliğini koruyarak modern Batı modasına ilham vermiştir. Hem resmi hem de günlük kullanıma uygun olan Kanga, Swahili kültürünün güzelliğini ve rahatlığını yansıtan sanatsal bir ürün olarak değer kazanmıştır (Lee, 2022). Sonuç olarak, Kanga, yaşamın her alanında kullanılmakta ve doğumdan ölüme kadar bireyin hayatına eşlik eden bir sosyal araç olarak görülmektedir. Bu çok yönlü yapısıyla Kanga, Swahili kültürünün dinamik ruhunu ve benzersiz karakterini yansıtan güçlü bir sembol haline gelmiştir.

2.2. Kültürel İletişim Bağlamında Kangalarda Bulunan Jineler

Ne kadar renkli olursa olsun, Kanga'nın yalnızca sıradan bir dikdörtgen kumaş parçası olmadığını; Swahili kültürünün bir ürünü olarak büyük bir özenle tasarlandığını ve kullanıcılarına bir mesaj iletmek üzere oluşturulduğunu belirtmek önemlidir (Thompson, 2011). Bu özellik, "mji" ve "jina" unsurlarında açıkça görülebilmektedir. Kanga'nın en dikkat çeken alanını oluşturan "mji", renkleri ve sanatsal öğeleriyle öne çıksa da genellikle "jina" olarak bilinen yazılı mesajların etkisinin gölgesinde kalabilir. "Jina" metinleri, genellikle büyük harflerle yazılır, okunabilirliği artırmak için beyaz zemin üzerine basılır ve ana motifin renkleriyle uyumlu hale getirilmektedir. İlginç bir şekilde, bu metinler genelde atasözleri, deyimler, özlü sözler veya bilmecelerden oluşmaktadır. Swahili kültürünün zenginliğini yansıtan Kanga yazıları, taşra bilgeliği, direnç mesajları ve hayır duası içeren ifadelerle toplumsal bir anlam taşımaktadır (Hawley, 2001).

Kanga, özellikle kadınlar arasında arkadaşlar, rakipler ve eşlerle iletişim kurmak için güçlü bir araçtır. Doğu Afrika'nın sosyolojik yapısında, Müslüman kültürden kaynaklanan çok eşlilik, boşanmalar ve terk edilmiş kadınlar gibi durumlar, Kanga'yı bu kadınlar için toplumsal bir ifade biçimi haline getirmiştir. Çünkü bu kültürde evlilik, çocuk sahibi olma ve eşle ilişki kurma gibi değerler büyük önem taşımaktadır. Bu nedenle kadınlar, Kanga'yı benimseyerek günlük yaşamlarının bir parçası haline getirmiştir. Her çift Kanga kumaşı, uygun mesaj içeriği, istenen motif, renk kombinasyonu, malzeme ve baskı kalitesi gibi unsurlar göz önünde bulundurularak dikkatle seçilmektedir (Ryan, 2016). Yahya-Othman (1997) ise bazı Kanga tasarımlarının ulusal olaylar, sosyal farkındalık kampanyaları ve dini törenler gibi özel temalar için üretildiğini ifade etmektedir. Daha yakından incelendiğinde, Kanga isimlerinin her durumda Swahili kültürünü ve diğer bağlamsal öğeleri yansıttığı görülmektedir.

Kanga, koruyucu ve dekoratif işlevlerinin ötesinde, bir iletişim aracı olarak da önemli bir role sahiptir. Üzerine basılan yazılar, Kangaların anlamını derinleştiren ve kullanıcılar tarafından tercih edilmesini sağlayan en önemli unsurlardan biridir. Hanby ve Bygott (2006), Kanga'nın ekonomik açıdan oldukça uygun bir tekstil ürünü olmasına rağmen, Swahili kültüründe büyük bir yere sahip olduğunu belirtmektedir. Swahili kültüründe, Kanga kumaşları üzerindeki yazılar ve isimler hem kültürel hem de duygusal açıdan derin anlamlar taşımaktadır. Her bir Kanga, onu hediye eden ve alan kişi için özel mesajlar içeren, anlam yüklü atasözleri veya deyimlere sahiptir.

Swahili ve Kanga kültüründe kocasından Kanga hediye alan bir kadın üzerinde derin etkiler bırakabilmektedir. Swahili toplumunda yaygın olan “Mke hapigwi kwa ngumi na mateke ila kwa Kanga” şeklindeki deyim, “Bir kadın asla yumruk ve tekmelerle değil, Kanga ile dövülür” anlamına gelmektedir (Malangwa, 2012). Bu ifade, çatışmaların fiziksel şiddet yerine Kanga gibi sembolik hediyeler aracılığıyla çözülmesini ve duyguların bu yolla ifade edilmesini vurgulayan bir kültürel uygulamayı temsil etmektedir. Bir koca, anlam yüklü bir mesaj taşıyan Kanga hediye ederek duygularını ifade edebilir, çatışmaları çözebilir veya eşine olan takdirini gösterebilir. Kangaların üzerine yazılan mesajlar sevgi, sabır ve kabullenme gibi değerleri hatırlatarak yalnızca bir iletişim aracı olmakla kalmaz, aynı zamanda evlilikte olumlu davranışların teşvik edilmesine ve kötü muamelenin önlenmesine de katkıda bulunmaktadır. Bu yönüyle, Kanga hem sembolik bir hediye hem de sosyal ilişkilerde dengeyi sağlayan güçlü bir kültürel araç olarak öne çıkmaktadır.

Kanga kumaşlarında atasözlerine yer verilmesi, Swahili toplumunda dil, kültür ve sosyal normların derinlemesine bir bütünleşmesini ortaya koymaktadır. Bu kumaşlar, yalnızca birer giyim eşyası olmanın ötesinde, önemli bir kültürel anlam taşıyan etkili birer iletişim aracı işlevi görür. Kanga kullanarak mesaj iletme geleneği, bireyler arasında iletişimi teşvik ederken toplumsal değerlerin barışçıl bir şekilde güçlendirilmesine katkıda bulunmaktadır (Mahonge, 2018).

Kanga, Swahili sanat ve zanaatının bir parçası olarak önemli bir giysi türü kabul edilir. Çoğu kadın, iletmek istedikleri bir mesajı taşıyan bir Kanga seçer ya da satın almaktadır. Bu mesaj, sevgi, takdir, önlem, onay, uyarı, dua, güvence, teşekkür veya sadece kendini ifade etme amacı taşıyabilmektedir. Bazı Kangalar ise, giyen kişinin başka bir kişiyle arasının iyi olmadığını ima eden mesajlar içermektedir. Zawawi (2005), üzerlerindeki yazılı mesajların anlamı ve iletişim gücü nedeniyle, Swahili kültüründe Kanga’nın yalnızca renkleri ya da estetik çekiciliği için değil, çoğunlukla mesajlarının cazibesi nedeniyle tercih edildiğini vurgulamaktadır. Bu durum, bir Kanga’nın kullanıcılarına hitap edebilmesi için özenle tasarlanması gerektiğini açıkça ortaya koymaktadır. Eğer bir Kanga anlamlı ya da ilgi çekici bir mesaj taşımıyorsa, bu durumda değerini yitirir ve yalnızca bebek bezi ya da mutfak önlüğü gibi sıradan bir kullanım eşyası olarak değerlendirilmektedir. Bu bağlamda, Kanga isimleri, özellikle kadınlar arasında ve kadınlarla toplumun diğer üyeleri arasındaki dolaylı iletişimde etkili bir araç olarak öne

çıkılmaktadır. Bu iletişim, atasözleri, özlü sözler ve bilmeceler gibi dolaylı ifadelerin kullanımıyla sağlanmaktadır. Wanduara (2018), kadınların yüz yüze çatışmalardan kaçınma eğiliminde olduğunu ve bunun yerine kendilerini doğrudan meydan okumalardan koruyacak dolaylı yöntemleri tercih ettiklerini belirtmektedir. Benzer şekilde, Zawawi (2005), Kanga aracılığıyla komşularınıza, rakiplerinize ya da başkalarına dolaylı olarak mesaj iletmenin mümkün olduğunu ifade etmektedir. Bu dolaylı iletişim biçimi hem mesajı ileten hem de mesajın muhatabını güvende tutmaktadır. Ayrıca, bu yöntemi kullanan kişiler, Kanga üzerindeki mesajların belirli bir kişiye yönelik olmadığını iddia ederek utanç ya da olumsuz tepkilerden kaçınabilirler (Yahya-Othman, 1997). Bununla birlikte, bu tür iletişimin anlamı ve yorumu, bağlama, geçmiş olaylara, mesajı ileten ve alan kişiler arasındaki ilişkilere ve iletişimin gerçekleştiği özel duruma bağlıdır.

Kanga, geleneksel bir giysi olmanın ötesinde, şal, başörtüsü, peçe veya yatak örtüsü gibi pek çok farklı amaçla kullanılabilir. Bunun yanı sıra perde, masa örtüsü, yer minderi, seccade ve bebek önlüğü olarak da işlev görür ve aynı zamanda sevgililere anlam yüklü bir hediye olarak verilebilir. Bu tür hediyeler genellikle, Kanga'yı hediye eden kişinin alıcıya duyduğu sevgiyi ve verdiği değeri ifade eden mesajlar içermektedir. Ancak küfürlü ya da olumsuz mesajlar içeren Kangalar asla hediye olarak sunulmaz. Kırsal kesimdeki kadınlar, Kanga'yı çiftlik işleri yaparken veya su taşıırken pratik bir önlük olarak kullanmayı tercih edilmektedir. Ayrıca, Müslüman kadınlar için Kanga, namaz kılarken peçe olarak da sıklıkla kullanılmaktadır (Hanby ve Bygott, 2006; Zawawi, 2005).

Kanga, Kanga isimleri ve bu isimlerin Svahili toplumu ile ilişkisi, dilbilim, felsefe ve sosyoloji alanlarında çeşitli çalışmalara konu olmuştur (Yahya-Othman, 1997; Zawawi, 2005). Bu çalışmaların büyük bir kısmında, yazım dili olarak İngilizce ve Kiswahili dışındaki diller kullanılmıştır. Ancak, Kanga isimleri orijinal olarak Kiswahili dilinde ifade edildiğinden, yazarlar veya araştırmacılar genellikle bu isimleri İngilizceye ya da çalışmalarının yapıldığı diğer dillere çevirmeye yönelmiştir. Bu yazılarda, Kanga'nın orijinal isimleri genellikle hedef dildeki çevirileriyle birlikte verilmiştir.

Kanga isimleri Svahili kültürüne ve bağlamına dayanan deyimler, atasözleri, özlü sözler ve bilmecelerden oluşmaktadır. Bu durum, çeviri sürecini oldukça karmaşık hale getirmektedir. Prensip olarak, çevirmenlerin hedef dilde, orijinal ifadeye eşdeğer bir

deyim, atasözü veya bilmece bulması gerekmektedir (Baker, 1992). Ancak, kültürel ifadeleri farklı bir dil ve kültür bağlamında anlamını koruyacak şekilde çevirmek oldukça zorlu bir görevdir. Yabancı bir kültüre ait bir topluluğun dilinde, yerel kültüre özgü ifadelerin tam karşılığını bulmak neredeyse her zaman karmaşık bir çaba gerektirmektedir.

Kiswahili dilinden İngilizceye çevrilen Kanga isimleri üzerine yapılan bir araştırma (Hanby ve Bygott, 2006), çevirilerde genellikle gerçek ve açıklayıcı tekniklerin tercih edildiğini ortaya koymaktadır. Bu tercihlerin arkasında, hedef dilde tam karşılıkların bulunmamasının yanı sıra, çeviri yapanların hedef dil ve kültür hakkında yeterli bilgi ve beceriye sahip olmamasının etkili olduğu düşünülebilir. Bu durum, çeviri süreçlerinin analiz edilmesi ve sistematik bir şekilde incelenmesi gereken ilgi çekici bir çalışma alanı sunmaktadır.

Sonuç olarak, Kanga kumaşları üzerindeki yazılar, Svahili toplumunda güçlü kültürel unsurlar olarak önemli bir işlev görmektedir. Bu yazılar, anlamlı mesajlar ileterek sosyal değerleri teşvik eder ve kişisel ilişkilerde kritik bir rol oynar. Kanga üzerindeki atasözleri ve deyişlerin anlamını kavramak, Svahili topluluklarının kültürel zenginliğini ve sosyal dinamiklerini daha iyi anlamak için vazgeçilmezdir.

2.2.1. Kanga Üzerine Yazılan Mesajlar

İnsanlar, yaşadıkları deneyimleri ifade etmek için dili farklı yollarla kullanır. Bu ifadeler, kimi zaman sözlü anlatımlarla, kimi zaman ise yazılı metinlerle şekillenebilir. Atasözleri, özdeyişler, bilmece ve deyimler gibi yaratıcı araçlar, hayatı, duyguları ve insan ilişkilerini belirli bir bağlam içerisinde açıklamak için düzenlenebilir. Ayrıca, bu mesajlar diyalog ya da yazılı metin şeklinde de aktarılabilir (Pearson vd, 2003, s. 17). Bu tür ifadeler, "edebi dil" olarak tanımlanır ve toplumlar tarafından kabul gören, bireylerin yaşamında derin etkiler bırakan bir biçimde ortaya konur.

Marjie'ya göre (2020:188), modern çağda dillerin, giysi veya araçlar üzerine yazılarak bir yerden başka bir yere mesaj iletmek amacıyla kullanılır. Bu iletişim araçları, toplumların değerlerini ve ideallerini yansıtan bir taşıyıcı görevini üstlenir. Dolayısıyla, bu tür ifadelerin artık yaşlılardan sözlü olarak aktarılmasını beklemek yerine, mesajlar doğrudan bireylerin yaşam alanlarına kadar ulaştırılmaktadır.

Swahili kültürüne ait sanat eserleri, tasarımlar ya da resimlerle süslenen kangalar, kullanıcısına özel anlamlar taşıması için büyük bir titizlikle hazırlanır. Riedel (2012), geçmişte kangaların yalnızca Tanzania ve Kenya'nın kıyı bölgelerinde, örneğin Zanzibar, Pemba, Mombasa ve Lamu gibi yerlerde yaygın olduğunu, ancak günümüzde Doğu Afrika'nın tamamına ve hatta Madagaskar, Zambiya, Malavi, Komor Adaları, Demokratik Kongo Cumhuriyeti, Ruanda ve Burundi gibi Afrika ülkelerine kadar yayıldığını ifade eder.

Kangaları ilginç kılan bir diğer önemli özellik, üzerlerinde yer alan yazıların farklı mesajlar iletme gücüdür. Bu yazılar genellikle Kiswahili atasözleri, deyimler, siyasi sloganlar ya da kişisel mesajlar şeklinde olur. Kangalar derin anlamlar taşır; anneler kızlarına, arkadaşlar birbirine, çocuklar annelerine ya da kocalar eşlerine anlam dolu mesajlar barındıran kangalar hediye eder. Ancak bu yazıların anlamını çözmek alıcının yorumuna bağlıdır. Günümüzde kangalar, Doğu Afrika'da her türlü ortamda ve etkinlikte kullanılmaktadır. Düğün, cenaze, isim verme töreni, kilise, iş yeri, parti gibi etkinliklerin yanı sıra evde günlük kıyafet olarak da tercih edilir (Marjie, 2020). Ayrıca kadınlar kangayı başörtüsü olarak da kullanabilir.

2.2.2. Kiswahili Dilinde Kanga

Deyim, kelimelerin tek tek anlamlarından çıkarılamayan ve kendine özgü bir anlam taşıyan bir ifade biçimidir. Atasözleri ise, genellikle doğru kabul edilen bir düşünceyi ya da bir davranış biçimini öneren kısa ve popüler sözlerdir. Her ne kadar deyimler ve atasözleri, kelimelerin bireysel anlamlarının ötesinde bir anlama sahip olsalar da işlevsel açıdan birbirlerinden farklıdırlar (Gerini, 2005).

Deyim ve atasözlerle ilgili olarak, King'ei ve Ndalı (2008) bu ifadeleri, toplulukların deneyimlerinden türeyen ve ana fikirleri özetleyen kısa sözlü ifadeler olarak tanımlar. Wamitilia (2003) ise atasözlerini, topluluğu uyarmak, övmek, düzeltmek ya da açıklamak amacıyla kullanılan geleneksel sözlü ifadeler olarak tarif eder. Bu tanımlamalar doğrultusunda, deyim ve atasözlerin topluluklar içinde farklı işlevlere ve anlamlara sahip olduğu söylenebilir. Her iki ifade türü de bireylerin ve toplumların davranışlarını etkilemek, şekillendirmek veya iyileştirmek amacıyla farklı zamanlarda ve çeşitli durumlarda kullanılabilir.

Atasözlerinin gücü, bireylerin davranışlarını düzeltme veya toplumsal ahlaki destekleme gibi işlevlerinden kaynaklanır. Ayrıca deyim ve atasözlerin birden fazla anlam taşıyabileceği ifade edilmektedir (Kipacha, 2014). Bu tür ifadeler, toplumların fikir ve inançlarını yansıtmanın yanı sıra kültürel mirasın aktarımında da önemli bir rol oynar. Coğrafya, din ve tarih gibi unsurlara bağlı olarak deyim ve atasözlerin biçimleri ve anlamları farklılık gösterebilir. Bu ifadeler, özellikle yaşlı bireyler tarafından sıkça kullanılmakta ve kültürel değerlerin iletişimde korunmasına katkı sağlamaktadır.

Senkoro (1982, s. 19), atasözlerinin edebi eserlerin içeriklerini zenginleştirmede önemli bir yere sahip olduğunu vurgular. Kiswahili'de bu tür ifadeler, "pasif köprüler" olarak tanımlanır. Deyimsel ve atasözsel ifadeler, genellikle edebi araçlar ya da söz sanatları kullanılarak aktarılır.

Söz sanatları, iletişimde farklı işlevler üstlenir ve betimlemelere derinlik katar. Bir yazar söz sanatlarına başvurduğunda, kullandığı ifadeler kelimelere daha derin bir anlam kazandırır (Magonya, 2012). Söz sanatları, belirli bir bağlam içinde farklı anlamlar taşıyan ve ortak bir dille ifade edilen kısa ifadeler olarak tanımlanabilir (Senkoro, 2011, s. 22). Bu tür ifadeler, dil becerileri, pratik deneyimler, tarihsel olaylar ve kolektif bilgelik gibi unsurların bir birleşimini yansıtarak etkili bir şekilde belirli mesajlar iletmek için kullanılır.

Araştırmalar, kanga üzerindeki yazıların tamamının atasöz niteliğinde olduğunu ve Kiswahili dilinde yazıldığını ortaya koymaktadır (Griffin 2004). Zamanla, Kangalar üzerine mesaj yazma sanatı Kiswahili dilinde yapılmaya başlanmıştır (Beck, 2001). Kangalar artık atasözleri, deyimler ve özlü sözlerle süslenmektedir (Malangwa 2012; Kipacha 2014) tarafından yapılan. Örneğin:

Özlü söz	Türkçe Karşılığı
Kila kizuri kina mwenyewe	Her güzelin bir sahibi vardır.
Nastahmili maovu maneno sio kovu	Kötülüğe tahammül ederim, sözler yara değildir.
Furaha ya maisha ni upendo	Hayatın mutluluğu sevgidir.
Hamsemi yakaisha?	Söylemiyorsunuz ki bitsin?

Tablo 1: Kanga Üzerindeki Özlü Sözler ve Türkçe Karşılıkları

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Kanga, üzerindeki yazılar aracılığıyla okuyucularına bir mesaj iletme misyonu taşımaktadır. Bu yazıların amacı, Kanga kullanıcılarına bilgi aktarmakla birlikte, aynı zamanda kullanılan dilin ve halkın kültürünün korunmasına katkı sağlamaktır (Marjie, 2022).

Kanga üzerinde deyim ve atasözleri gibi edebi araçlar sıklıkla yer almakta ve bu tür söz sanatlarının, anlamı, üslubu ve hatta sesi güçlendirmek için kullanıldığı ifade edilmektedir (Senkoro, 2011). Mwamanda'ya göre (2008: 42), söz sanatlarının, dili daha estetik ve ilgi çekici hale getirmek amacıyla kullanılmaktadır.

Atasözü	Türkçe Karşılığı
Hasira za mkizi, tijara ya mvuvi	Sudaki balığın öfkesi, balıkçının ticareti.
Asiyefunzwa na mamae hufunzwa na ulimwengu	Annesinden öğrenmeyen, dünyadan öğrenir.
Mkataa pema pabaya panamwita	İyiliği reddeden, kötülük tarafından çağrılır.
Mchagua jembe si mkulima	Sabana bakan çiftçi değildir.
Mfamaji haishi kutapatapa	Boğulan kişi sürekli çırpınır.

Tablo 2: Kanga Üzerindeki Atasözleri ve Türkçe Karşılıkları

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Zamanla, Kanga yalnızca bir giysi olmaktan çıkarak güçlü bir kültürel simgeye dönüştü; kadınlar için hem bir moda unsuru hem de kendilerini ifade etmenin yaratıcı bir aracı haline geldi.

2.2.3. Kangalarda Bulunan Jineler

Araştırmalar, kanga yazılarının çoğunlukla atasözsel bir yapıya sahip olduğunu ve daha az deyim içerdiğini ortaya koymuştur (Senkoro, 2011). Marjie'ye göre (2022), kanga yazılarının, halkı eğitmek, uyarmak, tavsiyede bulunmak, cesaretlendirmek, birleştirmek ve toplumsal öz değerlendirme fırsatı sunmak gibi çeşitli işlevlere sahiptir.

2.2.3.1. Kanganın Eğitici Rolü

Kanga üzerindeki yazılar, idiomatik (deyimse) ya da atasözsel bir yapıya sahip olabilir (Griffin 2004). Armory'e göre (1985:1), Kanga, genellikle kadınlar tarafından giyilmekte

ve görünürlüğü sayesinde üreticilere ücretsiz reklam olanağı sağlayarak satışların artmasına katkıda bulunmaktadır. Mombasa'da kanga kumaşlarının genellikle satış amaçlı sergilenmektedir ve kadınlar tarafından giyilmektedir.

Kanga yazıları, toplumsal iletişimde sadece dekoratif bir unsur değil, aynı zamanda farkındalık yaratma ve eğitim sağlama amacı güden önemli araçlar olarak dikkat çekmektedir (Malangwa 2012). Bu noktada eğitici veya farkındalık yaratma amacı taşıyan kanga mesajları şu şekildedir:

Kanga Mesajı	Türkçe Çevirisi
Mimba mnatoa, UKiMWi je?	Hamileliği sonlandırabilirsiniz ama HIV/AIDS'i sonlandıramazsınız.
Mungu Kwanza	Tanrı önce gelir.
Haraka haraka haina Baraka	Acele işe şeytan karışır.
Haba na haba, hujaza kibaba	Azıcık azıcık, ölçüyü doldurur.
Fuata nyuki ule asali	Arıyı takip et, balı ye (Çalışkan olursan hayatta başarısın)
Kila mtu na bahati yake	Herkesin talihi kendine özeldir.

Tablo 3: Eğitici Kanga Yazıları

Kaynak: Marjie 2022:192

Wamitilia'ya (2003) göre, deyimler ve atasözleri, toplumu eğitmek için etkili araçlardır. Örneğin, "Haba na haba, hujaza kibaba" (azar azar, ölçü dolar) ifadesi, kelime anlamıyla "küçük küçük, kap dolup taşar" demektir. Bu atasözü, bir işe yavaş ve küçük adımlarla başlanması durumunda, başarıya ulaşma ihtimalinin yüksek olduğunu anlatır. Tıpkı su damlalarının birleşerek denizi doldurması gibi, küçük çabalar bir araya gelerek büyük bir sonuca dönüşür. Bir başka örnek olan "Haraka haraka haina baraka" (acele işe şeytan karışır) atasözü ise, "aceleyle yapılan işlerde bereket olmaz" anlamına gelir. Bu söz, işlerin aceleyle getirilmemesi gerektiğini, sabırla ve dikkatle ilerlenmesi gerektiğini vurgular.

Deyim ve atasözleri yalnızca toplumu eğitmek için değil, aynı zamanda insanları iyi bir girişime başladıklarında bunu sürdürmeleri konusunda cesaretlendirmek amacıyla da kullanılır. Bunun yanında, eğitim rehberlik, öğretim ve öğrenim gibi farklı yollarla da

gerçekleştirilebilir. Örneğin, "Fuata nyuki ule asali" (arıyı takip et, balı ye) atasözü, "hayatta başarılı olmak istiyorsan, hedeflerine uygun hayalleri olan ve başarıya ulaşmış insanlarla birlikte olmalısın" anlamını taşır (Kropáček, 1997). Bu atasözü, doğru çevre ve rehberlikle başarıya ulaşmanın daha kolay olacağını ifade eder.

2.2.3.2. Kangaların Uyarıcı Rolü

Deyim ve atasözleri, toplum için değerli dersler içeren ifadeler arasında yer alır. Kangaların üzerine yazıldığında ise bu tür sözler, bireyleri belirli bir yaşam biçimini benimsemeleri durumunda karşılaşılabilecekleri tehlikelere karşı uyarmak amacı taşır. Bu nedenle, bu ifadeler nesiller boyu aktarılan ve öğüt veren rehber niteliğinde önemli notlar olarak işlev görmektedir (Marjie, 2022:192).

Kanga Mesajı	Türkçe Çevirisi
Anza na Bwana kila safari	Her yolculuğa Efendi ile başla.
Upate hela na tutajua tabia yako	Parayı kazandığında karakterini öğreneceğiz.
Paka hakai kwa msela	Paka hakai kwa msela
Heri adui kuliko rafiki mnafikiki	Düşman, iki yüzlü bir arkadaştan iyidir

Tablo 4: Uyarıcı Kanga Yazıları

Kaynak: Marjie 2022:192

Tablodaki atasözü örnekleri, toplumsal davranışlara yönelik uyarı yapmak, eleştirmek, alay etmek veya aşağılamak gibi işlevler taşıyabilir. Kropáček'e göre (1997), pek çok toplum, kültürel değerlerine sıkı sıkıya bağlı olduğu için, bu tür ifadeler aracılığıyla belirli bireylerin ya da grupların davranışlarını sorgulayan, uyaran veya yasaklayan mesajlar iletmeyi tercih etmektedir. Deyim ve atasözlerinin bu şekilde kullanılması, topluluk değerlerinin korunmasını ve bu değerlerin gelecek nesillere aktarılmasını hedeflemektedir.

2.2.3.3. Kanganın Öğüt Verme Rolü

Deyimlerin ve atasözlerinin bir diğer önemli işlevi de öğüt vermektir. Kangalar üzerinde yer alan bu tür atasözleri genellikle esprili, kısa ve doğrudan bir mesaj taşır. Afrika kültüründe, öğüt verirken uzun uzadıya konuşmanın gereksiz olduğunu vurgulayan atasözler ve deyimler bulunur. Bu anlayış, bilge bir kişinin kısa ve öz ifadelerle öğüt verebileceğini ifade eder. Bu bağlamda, "Bilene bir kelime yeter" atasözü öne çıkar. Afrika atasözleri ve deyimlerinin genellikle kısa olmasının altında yatan neden de budur (Marjie 2022:192).

Kanga Mesajı	Türkçe Çevirisi
Ukichoka Lala	Yorulduysan, uyu.
Yesu ni jibu	İsa cevaptır.
Jina jema hung'ara gizani.	İyi bir isim karanlıkta parıldar.
Wema hauozi	İyilik çürümez.

Tablo 5: Öğüt Verici Kanga Yazıları

Kaynak: Marjie 2022:192

Deyimlerin ve atasözlerinin, öğütleri özetleme işlevi gördüğü bilinmektedir. Bu nedenle, uzun açıklamalara gerek kalmadan mesajı kısa ve etkili bir şekilde iletmek için kullanılırlar. Örneğin, verme eyleminin önemini uzun uzadıya açıklamak yerine, yalnızca "Wema hauozi" (İyilik çürümez) ifadesi yeterli olabilir (Kropácek, 1997).

2.2.3.4. Kanganın Cesaretlendirme Rolü

Kanga üzerindeki deyimler ve atasözleri, bireyleri cesaretlendirmek için önemli bir rol oynar. Bu ifadeler, cesareti; karar alma süreçlerinde özgüven, korkusuzluk ve yılmazlık gibi özelliklerle tanımlar. Hayatta başarıya ulaşmanın temelinde cesaretin yattığı düşünüldüğünde, Kanga üzerindeki bu tür mesajlar, insanları motive etmek ve cesaretlerini artırmak için oldukça etkili bir araçtır (Ong'oa-Morara, 2014).

Kanga Mesajı	Türkçe Çevirisi
Kwa imani yote yanawezekana	İnançla her şey mümkündür.
Uwike usiwiki, kutakucha	Borçlu olsan da olmasan da gün doğacaktır.
Penye nia pana njia.	Azmin olduğu yerde yol da vardır.
Hakuna mipaka	Hiçbir sınır/engel yoktur.
Kupotea njia ndiko kujua njia	Yolu kaybetmek, başka bir yolu öğrenmektir.
Usikate tamaa	Umudunu kaybetme.
Ikiuma sema	Acıyorsa söyle.

Tablo 6: Cesaret Verici Kanga Yazıları

Kaynak: Marjie 2022:193

Cesaret verici deyimler ve atasözleri, zorluklar karşısında cesaretsizliğe kapılmamayı ve her zaman bir umut ışığı olduğunu vurgulamaktadır. Bu ifadeler, topluma her şeyin bir çözümü olduğunu ve hiçbir şeyin sonsuz olmadığını öğretmeyi amaçlar. Örneğin, "Hakuna mipaka" (sınır yok) atasözü, bir kişinin kararlılıkla yapmayı istediği herhangi bir şey için hiçbir engelin olmadığını ifade eder. Benzer şekilde, "Kupotea njia ndiko kujua njia" (yolu kaybetmek, başka bir yolu öğrenmektir) ifadesi, başarıya ulaşmanın mücadele gerektirdiğini ve zorlukların yeni fırsatlar doğurabileceğini göstererek umut aşılar (Marjie 2022:193).

2.2.3.5. Kanganın Birlik İçin Savunuculuk Rolü

Afrika toplulukları, birlik ve kardeşlik değerlerine büyük önem verir. Geniş aile yapılarının yaygın olduğu Afrika’da, bu sistemin bölünmelere yol açabilecek potansiyel risklerine rağmen, birlik, dayanışma ve bütünlüğün korunması hayati bir öneme sahiptir. Bu nedenle, Kanga üzerinde yer alan atasözleri, bu değerleri vurgulamak ve topluluklara birlik ile kardeşliğin önemini hatırlatmak amacıyla oluşturulmuştur (Ryan, 2018).

Kanga Mesajı	Türkçe Çevirisi
Kidole kimoja hakivunji chawa	Tek bir parmak bit öldüremez.
Figa moja, haliinjiki chungu	Tek bir ocak tencereyi pişirmez; hayatta kalmak ve toplumsal gelişime katkı sağlamak için iş birliği yapmalısınız..
Fungato haliumizi kuni Hakuna mipaka	Azmin olduğu yerde yol da vardır. Ortak refaha katkı sağlamak için birlikte çalışın.
Kuishi kwingi, kuona mengi	Birlikte yaşamak, daha fazlasını öğrenmektir.

Tablo 7: Savunucu Kanga Yazıları

Kaynak: Marjie 2022:194

İnsanlar kardeşliğin önemini kavrar ve bu yüzden birbirlerine destek olarak yaşamlarını iyileştirirler. Kropáček’e göre (1997), "Kidole kimoja hakivunji chawa" (Tek bir parmak bit öldüremez) atasözü, birlik içinde hareket edildiğinde daha iyi sonuçlar elde edileceğini ifade eder. Bu söz, bir kişinin tek başına her şeyi başaramayacağını ve başarı için iş birliğinin şart olduğunu vurgular. Marjie’ye (2022:194) göre, Kanga üzerindeki bu tür ifadeler, aile içinde birlik ve barışın önemini hatırlatır. Aynı zamanda, kimsenin her şeyi tek başına yapamayacağını ve başarılı olmak için diğer insanlardan destek alması gerektiğini anlatan güçlü bir mesaj taşır.

2.2.3.6. Kanga ile Swahili Kültürünün ve Dilinin Korunması

Giysiler  zerine yazı yazma geleneği, Swahili dilini konuşan insanlara özgü bir uygulamadır., Beck'e göre (2001), Gana ve diğer Afrika topluluklarında kumaşlar genellikle isimlerle anılır ve üzerlerinde yazılar bulunmaz. Ancak Swahili halkı, deyim ve atasözlerini hareketli nesneler üzerine işleyerek bu ifadeleri gündelik hayata taşımış ve aynı zamanda okuryazarlığı teşvik etmiştir. Bu bağlamda, deyim ve atasözlerinin dilin korunması, kültürel bilgi aktarımı, mecazi anlamların anlaşılması ve topluluklar arasında iletişim yetkinliğinin geliştirilmesi gibi önemli rolleri olduğu söylenebilir.

Kültürel açıdan, deyim ve atasözleri bir toplumun gelenek ve göreneklerini yansıtır. Marjie'ye (2022:194-195) göre, toplulukların kendi kültürlerini veya başka toplumların kültürlerini ifade etmek için kullanılır. Atasözleri, sosyal değerler taşır ve belirli bir topluluğun inançlarını, tutumlarını ya da yaşam biçimini gösterir. Örneğin, Kiswahili'de kullanılan "Kama hujui kufa tazama kaburi" ( l m  bilmiyorsan, mezara bak) atasözü, ölüm konusundaki Swahili bakış açısını ifade eder ve bu, başka toplumların bakış açısından farklılık gösterebilir. Akans topluluğu uykuyu  l me yakın görürken, Swahili halkı ölümü ancak mezara yakın olduğuunda hisseder. Benzer şekilde, Swahili halkı doğayı "Bila mti hakuna kivuli" (Ağaç olmadan gölge olmaz) atasözüyle tasvir eder. Wamitila'ya göre (2003), Atasözleri, bir toplumun dünyaya ve insanlığa nasıl baktığını anlamamıza olanak tanır ve aynı zamanda diğer kültürleri ve inançları yansıtarak insanlığın kültürel mirasını korumaya yardımcı olur. Dolayısıyla atasözleri, toplumların diğer kültürlere nasıl baktığını da yansıtabilir.

Deyim ve atasözleri ayrıca Afrika toplumlarının ortak inançlarını, özellikle Tanrı'ya olan yaklaşımlarını anlamaya olanak tanır. Çoğu Afrikalı,  abalarını Tanrı'ya atfedecek kadar güçlü bir inanç sistemine sahiptir ve bu durum deyim ve atasözlerinde sıkça görülür. Akan topluluğu "Nyame bekyere" (Tanrı bir yol açacaktır) diyerek Tanrı'ya olan inancını vurgular. Benzer şekilde Tanzanyalılar da dini inançlarını şu ifadelerle dile getirir: "Baraka za Mungu" (Tanrı'nın bereketleri), "Yesu anaweza" (İsa g   yetirir) ve "Mtetezi wangu ni Yesu" (Benim savunucum İsa'dır). Bu tür ifadeler, Tanzania halkının hayatlarının merkezinde Tanrı'nın yer aldığını gösterir (Marjie'ye (2022:195).

Kangadaki yazılı c mler Swahili dilini anadili olarak konuşmayan bireyler için dili öğrenmede kolaylık sağladığı gözlemlenmiştir. Tanzania'da yaşamak, dili sözlü olarak öğrenme fırsatı sunsa da, kangalar üzerindeki yazılar yazma becerilerinin gelişmesine

katkıda bulunur. Swahili halkına özgü olan bu uygulama, Tanzanya’da okuryazarlığın teşvik edilmesine yardımcı olur (Marjie, 2022:195). Sonuç olarak, deyim ve atasözleri dilin korunmasında, kültürel bilgi aktarımında, mecazi anlamların kavranmasında ve iletişim becerilerinin geliştirilmesinde önemli bir yere sahiptir.

2.3. Kanga Yalnızca Giyimin Bir Parçası Değildir

Kanga, Tanzanyalı kadınlar ve Afrika Büyük Göller bölgesindeki diğer kadınlar tarafından yalnızca farklı etkinliklerde değil, aynı zamanda çeşitli tarzlarda giyilen çok yönlü bir kıyafettir. Kadınlar bazen kangayı başörtüsü olarak da kullanır ve bu kumaş, basit bir giysiden öte, iletişim amacıyla da işlev görür (Mahonge, 2018). Buna bağlı olarak, Tanzanyalı kadınlar için renkli kanga kumaşı, belirli bir durum veya bağlama uygun olarak mesaj iletmek için etkili bir araç olduğunu söylemek mümkündür.

Tanzanya’nın kuzeydoğusunda yaşayan Shambaa etnik grubu arasında ise kanga, özellikle düğün gibi geleneksel törenlerde önemli bir iletişim işlevine sahiptir. Shambaa kültüründe kanga, yalnızca kadınlar için değil, toplumun geneli için de eşsiz bir iletişim biçimi sunar. Sosyal etkinliklerin vazgeçilmez bir parçası olan kanga, kadınların tercih ettiği kanga türleri ile bu etkinlikler arasında anlamlı bir bağ kurarak toplumsal mesajların aktarılmasını sağlar (De Francisco, 2004).

2.3.1. Kıyafet Olarak Kanganın Kültürel ve Sosyal Anlamı

Kıyafetler, insanların kendilik algılarını ve toplumdaki yerlerini somutlaştırarak bireysel ve toplumsal kimliklerini ifade eder. Kıyafet, halkın yerleşik geleneklerini, göreneklerini ve toplumsal yaşam biçimlerini yansıtır. Aynı zamanda, bir yaşam tarzı olarak kültürü, bir grubun veya halkın paylaştığı alışkanlıkları, inançları ve gelenekleri yansıtır (Cunningham ve Lab, 1991:6). Bunun ötesinde, kıyafet, bireylerin bireyselliğini ve kendilik algılarını ifade etme aracı olarak işlev görür.

Kıyafet, insanların kültürel kategorilerini (sınıf, statü, cinsiyet, yaş ve ırkvb.,) nasıl yapılandırıdıklarını ve bu yapıların temelini oluşturan kültürel değerleri, inançları ve fikirleri nasıl ifade ettiklerini anlamada önemli bir araçtır. Aynı zamanda kıyafet, bireylerin kültürel anlamlarını somutlaştırmalarına ve bu anlamları daha güçlü hale getirmelerine olanak tanır (Barnard, 2002). Kıyafet sayesinde insanlar, hem bireysel hem

de grup kimliklerini daha iyi kavrayabilir ve topluluk içinde paylaşılan kültürel ritüelleri veya geçiş ayinlerini tanımlayabilir.

Park'a göre (2014), her kültürün kendine özgü geleneksel kıyafetlere sahiptir. Ona göre kültür, kıyafetlerin ne zaman ve nasıl giyileceğine rehberlik eder ve bu kıyafetler aracılığıyla iletilen mesajların üyeler tarafından nasıl yorumlanacağını şekillendirir. Kıyafetler, görsel ya da yazılı mesajlar aracılığıyla geniş bir fikir yelpazesini ifade edebilir. Cunningham ve Lab (1991:8) ise bu durumu şu şekilde açıklamaktadır: "Anlamların paylaşılması olmadan iletişimin gerçekleşmesi mümkün değildir." Bu bağlamda, kanga bir kıyafet olmanın ötesinde, giyen kişinin sosyal çevresine belirli mesajlar ileten bir araçtır. Kanga aracılığıyla kadınlar yalnızca duygularını ifade etmekle kalmaz, aynı zamanda kültürlerinin iletişimini kolaylaştırır ve kültürel değerlerini aktarır. Kanga, çevresinde kenarlık bulunan, saf pamuktan yapılmış dikdörtgen bir sarma kumaşıdır ve cesur desenlerle birlikte parlak renklerle baskılanmıştır. Genellikle geleneksel bir kıyafet olarak tercih edilir ve kadınlar çoğunlukla kangayı uyumlu çiftler halinde kullanır. Tanzania'da kanga, sosyal, ekonomik ve politik düzeylerde bir iletişim aracı olarak işlev gördüğü için oldukça popüler bir kıyafettir (Beck, 2001). Çoğu kadın, belirli bir kişiye ya da gruba mesaj iletmek amacıyla özel bir kanga giymeyi tercih etmektedir.

2.3.2. Cinsiyet Rollerine Göre Kanga Giyinme Stilleri

Kanga, geleneksel olarak kadınların giydiği bir kıyafet olarak kabul edilir ve kadınların günlük yaşamlarının ayrılmaz bir parçasıdır. Aynı zamanda sanatlarını, güzelliklerini, kültürlerini ve geleneklerini ifade etmelerine olanak tanır. Kanga giyme tarzı ise bölgeden bölgeye farklılık gösterir. Örneğin, Tanzania anakarasında kadınlar kangayı bel çevresine sarar ve ikinci parçayı omuzlarına atarak rahat bir şekilde kullanır. Buna karşın, Zanzibar gibi kıyı bölgelerinde kanga, yalnızca ev içinde giyilen bir kıyafet olarak görülür (Hamid, 1996). Kıyı kadınları, bir parçayı göğüslerin üzerine, koltuk altlarından bağlarken, diğer parçayı bele sararak üst kısmı açık bırakır. Ancak eve kocası dışındaki bir erkek girdiğinde, alt parça çözülerek göğsü kapatmak için kullanılır. Bu tarz, aynı zamanda olgun kızlar tarafından da benimsenir (Yahya-Othman, 1997).

Henüz ergenliğe ulaşmamış kızlar ise kangayı farklı bir şekilde giyerler; kumaşın her iki ucunu koltuk altlarından geçirip boyunlarının arkasında bağlarlar. Ancak evlendikten

sonra bu tarzı giymeleri uygun görülmez. Kadınların kanganın kullanımını yaşlarına ve günlük aktivitelerine göre farklı şekillerde uyarladıklarını belirtir. Örneğin, bir kadının yemek pişirip pişirmediği, evde dinlenip dinlenmediği, tarlada çalışıp çalışmadığı, düğüne katıldığı, yas tuttuğu veya ibadet ettiği gibi durumlar, kanganın nasıl giyileceğini etkiler. Günümüzde bazı genç kadınlar, kangayı elbise, etek veya pantolon gibi farklı giysiler yapmak için de kullanmaktadır (Beck, 2001).

Tanzanya'da erkeklerin kanga giymesi yaygın bir durum değildir. Genellikle kangayı tercih eden erkekler evli olanlardır ve kangayı gece kıyafeti olarak kullanırlar. Erkekler de kangayı çeşitli tarzlarda giyerler. Sukuma etnik grubunda erkeklerin kanganın üzerine gömlek ve pantolon giydiğini belirtir. Sukuma topluluğunda, kanga giymek bir erkeğin evlilikten kazandığı prestiji simgeler. Bu durum, Sukuma erkeklerini Zanzibar veya diğer kıyı bölgelerindeki erkeklerden ayırır. Sukuma erkekleri kangayı gündelik çalışma kıyafetlerinin bir parçası olarak kullanırken, Zanzibar ve kıyı bölgelerindeki erkekler ise genellikle kangayı gece kıyafeti olarak tercih eder (Hamid, 1996).

Shambaa etnik grubunda kanganın kullanımı, bir bebeğin doğduğu gün başlar. Bebek doğar doğmaz, sıcaklık ve soğuktan korunması için kanga ile sarılır. Eski kangalar, bebeğin ilk bezleri olarak kullanılır. Kadınlar ise doğumdan sonra, rahimlerinin eski boyutuna dönmesini ve vücut şekillerini geri kazanmalarını hızlandırmak için karınlarına kanga bağlarlar. Anneler ayrıca bebeklerini sırtlarına veya göğüslerine kangayı bağlayarak taşır (Mahonge, 2018:40).

Mahonge'ye göre (2018:40), kanga, erkekler için genelde özel anlarla sınırlı bir kullanıma sahiptir. Küçük erkek çocukları sünnet döneminde kanga giyerler. Ancak bu kullanım, genellikle bir statü kazanma ile ilişkilidir ve erkeklerin kanga giymesi, toplumsal bağlamda belirli bir anlam taşır.

2.3.3. Kanga: Kendini İfade Etmenin Bir Biçimi

Allwood'a göre (2002), kıyafet veya kumaşın, belirli bir sosyal faaliyette sosyal statüyü veya rolü göstermek ya da sergilemek amacıyla kullanılan bir tür beden hareketidir. Kıyafetler, bireylerin ruh halini yansıtmak, gizlemek ya da ifade etmek için bir araç olarak kullanılabilir. Barnard (2002) ise kıyafetlerin ve ruh halinin birbirine bağlı iki unsur olduğunu ve bireyin genel kişiliği üzerinde etkili olduğunu vurgulamaktadır. Günlük

yaşamda, farklı kıyafet türlerinin ruh hali üzerinde olumlu ya da olumsuz etkiler yarattığı gözlemlenebilir.

İnsanların sosyal koşullarla ve duygusal durumlarıyla başa çıkmak için her gün kıyafetlerini özenle seçtiği bilinmektedir. Kıyafetler, bireylerin kendini ifade etmesine, diğer insanlarla bir bağ kurmasına yardımcı olmaktadır (Beck, 2001). Mahonge'ye göre (2018:40) kıyafetler bireyin dikkat çekmesine, izlenim bırakmasına, başkalarının duyguları ve algılarını kontrol etmesine olanak sağlar.

Yahya-Othman (1997), kıyafet ile ruh hali arasındaki ilişkiye, özellikle kanganın bir ruh hali ifadesi olarak önemli bir rol oynadığına dikkat çekmektedir. Ona göre, kanga, giyen kişinin mutlu ya da üzgün bir durumda olup olmadığını açıkça gösterir. Örneğin, cenaze sırasında veya sonrasında dul kadınlar, başlarını ve tüm bedenlerini kangayla kapatırken yalnızca yüzleri ve elleri açık kalır. Cenazeye katılan diğer kadınlar da benzer şekilde giyinir, ancak başlarını genellikle bir eşarp ile örterler. Bu giyim tarzı, ölen kişinin ailesiyle duyulan ortak acıyı paylaşmanın bir yansımasıdır. Ayrıca, çocuğunu kaybeden bir annenin, karnını kangayla sıkıca bağlayarak yaşadığı acıyı doğum sancısıyla eşdeğer gördüğü ifade edilmektedir.

Kanganın renkleri de güçlü bir iletişim aracı olarak işlev görür, çünkü belirli mesajlar iletmek için kullanılır. Geleneksel olarak, Zanzibar'da kırmızı ve siyah renklerde kanga giyen bir kadın, kocasına regl döneminde olduğunu ve bu dönemde birlikte olamayacaklarını ima eder (Hamid, 1996). Benzer şekilde, beyaz renkli bir kanga, dolunay sırasında giyilir ve kadının kocasına duyduğu saflığı ve sadakati simgeler (Mahonge, 2018). Sonuç olarak, sadece giyim tarzıyla insanlar, herhangi bir söz söylemeden durumunu yansıtabilmektedir.

2.3.4. Bir İletişim Aracı Olarak Kanga Kıyafeti

Afrika kumaşları, halkın değerleri ve inanç sistemlerine dayanan derin bir sembolizm barındırır. Bu sembolik kullanım, kumaşın motiflerinde, renklerinde ve taşıdığı mesajlarda kendini gösterir. Bu bağlamda, insanların bu kumaşları nasıl kullandığı, onların kültürlerini, sosyal ilişkilerini ve davranışlarını anlamamıza olanak tanır. Dolayısıyla, kıyafetler halkın tarihini, sözlü geleneklerini, etik inançlarını ve sosyal değerlerini temsil eden önemli bir araçtır (Mahonge, 2018:41).

Tanzanya’da kanga, kadınlar tarafından genellikle bir sarma kumaş olarak kullanılır. Üzerindeki desenler ve basılmış atasözleri aracılığıyla kanga, kadınlar, aile üyeleri ve dış dünya arasındaki mesajların iletilmesini sağlar. Bu yönüyle kanga, mesajları taşıyan bir iletişim aracı işlevi görür. Tıpkı bir tişört üzerindeki sloganın mesaj iletmesi gibi, kanga üzerindeki yazılar da onu okuyanlara duyguları ve düşünceleri aktarır (Yahya-Othman, 1997).

Beck (2001), kanganın yalnızca bir iletişim aracı olmadığını, aynı zamanda çatışma, kırgınlık, kıskançlık, memnuniyetsizlik, tartışmalar ve cinsellikle ilgili duyguların ifade edilmesinde de kullanıldığını savunur. Bu, kanganın kadınların topluma mesajlarını iletmek için güçlü bir araç olduğunu ortaya koyar.

Beck (2001) ayrıca kanganın mesaj iletme sürecini ayrıntılı bir şekilde açıklar. Bir kişi, belirli bir yazıya sahip kangayı seçerek ve giyerek ya da hediye ederek bir mesaj iletebilir. Seçilen kanga, mesajın hedef alıcısına giyen kişi tarafından gösterilir. Ancak, mesajı gören herkes bu iletişimin hedefi olmayabilir. Bazen mesajın asıl alıcısı orada bulunmaz, bu durumda kanga üzerindeki mesaj, bir arkadaş veya alıcıya yakın biri tarafından okunarak iletilir. Bu tür durumlarda mesajın doğru anlaşılması hem mesajı veren hem de alan kişiler arasında kültürel ve sosyal bağlamın iyi kavranmasına dayanır.

Yahya-Othman (1997), kanganın iletişim boşluklarını veya engellerini telafi eden bir iletişim biçimi olduğunu savunmaktadır. Ona göre, kadınlar, duygularını ifade etmek için kangayı bir araç olarak kullanır ve bu yolla doğrudan sorumlu tutulmadan mesajlarını iletmektedir. Beck’e göre (2001), kanganın, belirli bir toplulukta önemli mesajları hedef alıcılara iletmesi için sosyal olarak paylaşılan bir anlayışın oluşması gerekmektedir. Mahonge’ye göre, (2018:41) kanga üzerindeki yazılar, Tanzanyalı kadınların kültürel deneyimlerini yansıtmaktadır ve bu nedenle kadınların bu mesajlarla kolayca ilişki kurarak anlamlandırabilir. Çoğunlukla atasözü şeklinde olan bu şifreli mesajlar, kadınlar için hem anlamlı hem de kolay erişilebilir bir iletişim biçimi sunar.

2.3.5. Bir Düğün Geleneği Olarak Kanga

Kanga, Tanzanya'nın Shambaa topluluğu başta olmak üzere birçok toplulukta, düğünlerde yaygın olarak kullanılan bir kıyafettir. Düğün hazırlıkları sırasında, töreni organize edenler özel bir kangayı düğün komitesine getirir ve bu "düğün kıyafeti" hakkında topluluğa bilgi verir. Bu özel düğün kıyafeti, "sare" olarak adlandırılır ve belirli bir

etkinlik için tek tip kıyafeti temsil eder. Sare seçilirken, kumaşın hem uygun bir fiyatta olması hem de düğünün genel dekorasyon renklerine uyum sağlamasına dikkat edilir. Böylece kanga, düğün günü yalnızca bir kıyafet değil, aynı zamanda dekoratif bir unsur işlevi de görür (Mahonge, 2018:42).

Düğün için özel kangayı, düğüne katılan tüm kadınların giymesi beklenir. Düğün komitesinden uzakta yaşayan akrabalara haber verilir ve bu kıyafeti satın almaları için onlara para gönderilir. Gelin ve damadın kararına bağlı olarak, düğün hazırlıkları genellikle altı ay ile bir yıl arasında sürer. Gelinin tarafı kendi toplantılarını düzenler, ancak damadın tarafıyla aynı kangayı seçmemeye dikkat ederler (Njogu ve Cege, 2017). Bu, iki taraf arasında koordinasyon gerektirir ve kıyafetin grup kimliğini yansıttığını gösterir.

Shambaa düğünlerinde kanga, topluluğa bağlılık ve düğün töreninin önemine duyulan saygıyı ifade eder. Kadınların düğün hazırlık sürecine olan adanmışlığı ve katkıları, hem yeni evli çiftte hem de topluluğa duyulan saygıyı simgeler. Aynı zamanda, Shambaa geleneklerinde topluluk anlayışını ve dayanışmayı güçlendirir (Rayya, 2002).

Düğün günü seçilen kangayı giymek, katılımcılar için büyük sosyal bir anlam taşır. Örneğin, yakın bir aile üyesi, düğün kıyafetini giymediğinde, topluluk bu kişinin aileden ve önemli bir etkinlikten kendisini soyutladığını düşünebilir. Bu durum, kişinin aileye ve topluluk değerlerine olan bağlılığını sorgulatabilir. Aynı şekilde, düğün kıyafeti hakkında bilgilendirilmeyen bir kişi ve ailesi kendilerini dışlanmış hissedebilir. Bu, topluluk yaşamının önemini ve bireylerin topluluğa karşı sorumluluklarını vurgular. Kanga, bu bağlamda Shambaa halkının geleneklerini, alışkanlıklarını, inançlarını ve kültürel değerlerini yansıtan somut bir sembol haline gelir (Mahonge, 2018:42). Cunningham ve Lab (1991:6) bunu, bireylere kültürel anlam kazandıran bir "portre" olarak tanımlar.

Shambaa düğünlerinde kanga aynı zamanda bir ailenin maddi durumunu da yansıtır. Eğer bir anne, eş ya da kız çocuğu bu özel kangayı satın alamıyorsa, bu kıyafetin koca, baba, oğul ya da erkek kardeş tarafından alınması beklenir. Ancak bunu yapamamak, ailenin ekonomik zorluklarını ya da bir bireyin topluluk etkinliklerinden dışlanmasını ima edebilir. Ayrıca, anne kızına veya kız çocuğu annesine kanga hediye edebilir. Bu durum, kanganın yalnızca bir kıyafet değil, aynı zamanda bir ailenin ekonomik gücünü ve bireylerin sorumluluk bilincini yansıtan bir araç olduğunu gösterir. Böylece, topluluk

üyelerinin sosyal etkinliklere katılabilmesi için çalışma azmini artırır (Mahonge, 2018:43).

Shambaa düğünlerinde kullanılan kangalar genellikle şu tür mesajlar içerir: Ndoa na iheshimiwe na watu wote (Evlilik herkes tarafından saygı görsün), Harusi na iwe ya heri (Düğününüz bereketli olsun), Wifi karibu nyumbani (Gelin hanım, evimize hoş geldin), Mungu aibariki ndoa yenu (Tanrı evliliğinizi kutsasın), Furaha ya harusi (Düğünün mutluluğu). Bu ifadeler, gelin ve damada olduğu kadar, katılımcılara da iyi dilekler ve kutsamalar sunar ((Njogu ve Cege, 2017).

Mahonge'ye göre (2018), Kangalar ayrıca düğün gününün bir hatırası olarak duvar süsü, yatak örtüsü ya da dekoratif bir eşya olarak da kullanılır. Bu, kangayı sadece bir kıyafet olmanın ötesine taşır ve evlilikteki samimiyetin, topluluk bağlarının ve kültürel değerlerin bir sembolü haline getirir.

2.3.6. Kampanya ve Propagandalarda Kangalar

Seçim kampanyaları sırasında mesajlarını iletmek için baskılı tişörtler yaygın olarak kullanılırken, Kangalar, Svahili toplumunda ulusal seçimler ve diğer siyasi etkinliklerde halkı harekete geçirmek için önemli bir araç olarak öne çıkmaktadır. Tişörtler hem erkeklere hem de kadınlara hitap ederken, Kangalar genellikle kadınlar arasında daha fazla kabul görmektedir (Ryan, 2016). Siyasi mitinglerde, belirli bir partiye veya adaya destek veren kişiler için Kanga, bir kimlik simgesi olarak kullanılmaktadır. Bunun yanı sıra, halk sağlığı kampanyalarında insanları bilinçlendirmek ve çeşitli kalkınma programlarına yönelik farkındalık oluşturmak için de Kangalardan faydalanılmaktadır.

Kanga, sadece bir sanat formu ve işlevsel bir giysi değil, aynı zamanda Svahili toplumunun kültürel bir simgesi haline gelmiştir. Siyasi kampanyalarda ise, Kanga bir reklam aracı olarak öne çıkmaktadır. Farklı partiler, kampanya logolarını veya sloganlarını Kanga üzerine basarak, bu kumaşların yerel halk tarafından giyilmesini sağlayarak destek toplamaya çalışmaktadır (Linnebuhr, 1992). Seçimler sırasında, siyasi partiler ve adaylar, parti sembolleri, sloganları veya portreleriyle süslenmiş Kangalar dağıtarak topluluklarda görsel bir etki yaratmayı amaçlamaktadır. Ayrıca, bu Kangalar politikacıların seçmenlere platformlarını, değerlerini ve vaatlerini iletmek için kullandıkları etkili bir iletişim aracıdır.

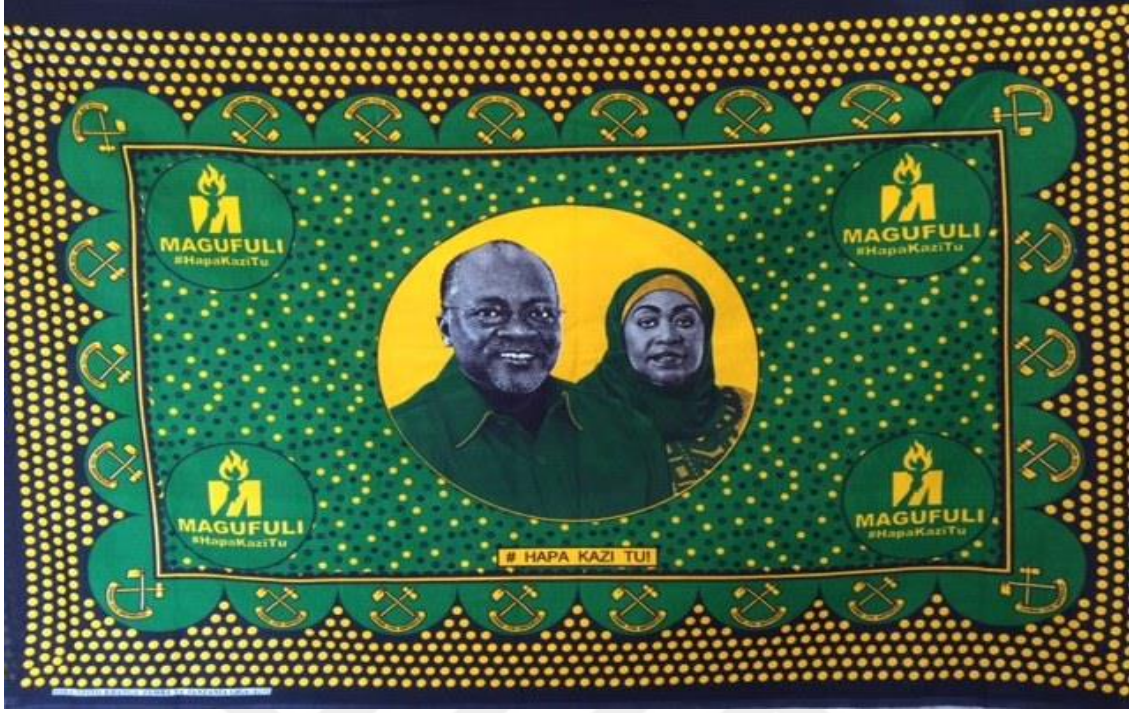
Görsel 9: Politikada Kanga Örneği

Kaynak: Bofin, 2021

Kanga kumaşları, tarihsel olarak siyasal mesajlar iletmek amacıyla da kullanılmıştır. Özellikle Tanzanya'daki bağımsızlık mücadelesi sırasında, Kanga kumaşları üzerindeki desenler ve yazılı ifadeler, halkın taleplerini ve siyasal söylemlerini yansıtmıştır. İncelenen bir Kanga kumaşında yer alan "Uhuru na Umoja" (Özgürlük ve Birlik) ifadesi, Tanzanya'nın bağımsızlık mücadelesi sırasında kullanılan bir slogan olup, ulusal birliğin önemini vurgulamaktadır. Bu atasözü, bağımsızlık hareketinin sembolü olarak kabul edilmiş ve Swahili halkı arasında güçlü bir siyasal mesaj taşımıştır (Askew, 2002).

Siyasette, kanga basit bir giysi olmanın ötesine geçerek iletişim ve etki için güçlü bir araç haline gelmektedir. Kangaların dağıtımı aracılığıyla, siyasi partiler ve liderler seçmenlerle bağlantı kurar, mesajlarını yayar ve sloganlar ile sadakat gibi bir kimlik duygusu yaratmaktadır. Kangaların kültürel öneminden yararlanarak, siyasetçiler halkla etkili bir şekilde etkileşim kurabilir ve toplumun farklı kesimlerinde destek oluşturabilirler.

Örneğin;

Görsel 10: Kampanya Sloganında Kanga Örneği

Kaynak: Bofin, 2021

Bu Kanga "Hapa Kazi Tu!" yazılıdır, bu, "Burada sadece iş var!" anlamına gelen CCM partisinin kampanya sloganıdır. Başkan ve başkan yardımcısı adayları John Magufuli ve Samia Suluhu'yu tasvir etmektedir.

3. BÖLÜM: METODOLOJİ

Baltacı'ya göre (2019: 369-370), nitel araştırma, bir problemin doğal bağlamındaki durumunu anlamaya odaklanan, olayları ve olguları gerçekçi bir şekilde ele alarak sorgulayıcı ve yorumlayıcı bir süreç sunan bir yöntemdir. Bu yöntem, araştırmacının olayları kendi bağlamlarında analiz ederek anlamlandırma ve değerlendirme sürecini içerir. Problemin çözümüne yönelik olarak doküman analizi, görüşme, gözlem ve söylem analizi gibi çeşitli nitel veri toplama teknikleri kullanılmaktadır. Ayrıca, nitel araştırmalar, olay ve olguları doğal süreçleri içerisinde anlamaya çalışarak derinlemesine bir bakış açısı sunar. Bu tür çalışmalar, durum çalışması, fenomenoloji, kuram oluşturma, etnografi ve anlatı araştırmaları gibi farklı desenlerden oluşmaktadır.

Bu tezde, nitel araştırma yöntemi olarak yarı yapılandırılmış görüşmelerden yararlanılmıştır. Nitel araştırmalarda veri, araştırmacı ile katılımcılar arasındaki etkileşim sonucunda ortaya çıkan yazılı veya sözlü ifadelerden elde edilmektedir (Thorne, 2000: 68). Ancak, nitel araştırma yalnızca veri toplama ile sınırlı değildir; araştırmacının, elde edilen ham veriyi yeni bilgiler oluşturmak amacıyla işleme sürecine aktif bir şekilde katılması ve bu süreçte karmaşık analizler gerçekleştirmesi gerekmektedir (Polkinghorne, 2005: 138).

Görüşme, bireylerin yaşadıkları deneyimlerden kaynaklanan algılarını, duygularını ve değer yargılarını anlamaya ve incelemeye yönelik etkili bir yöntem olarak değerlendirilmektedir. Bu yöntemin araştırmalarda tercih edilmesinin temel sebeplerinden biri, ele alınan konuyla ilgili farklı perspektifleri derinlemesine araştırma isteğidir (Türnüklü, 2000: 547). Söz konusu veri toplama yöntemi, “yapılandırılmış”, “yarı yapılandırılmış” ve “yapılandırılmamış” olmak üzere üç kategoriye ayrılmaktadır. Yapılandırılmış görüşme, katılımcılara önceden belirlenmiş ve standartlaştırılmış soruların yöneltildiği bir tekniktir. Bu tür görüşmelerde, görüşme formunda açık uçlu sorulara sınırlı şekilde yer verilmesi nedeniyle, esneklik ve çeşitlilik oldukça sınırlıdır. Öte yandan, yapılandırılmamış görüşme, açık uçlu soruların sorulduğu ve katılımcılardan derinlemesine bilgi edinmeyi hedefleyen bir yaklaşım olarak öne çıkar (Punch, 2005: 167).

Yarı yapılandırılmış görüşme, görüşmeyi yürütecek kişinin önceden belirlenmiş soruların yer aldığı bir protokol hazırlamasıyla gerçekleştirilmektedir. Bununla birlikte, görüşme sırasında gelişen durumlara bağlı olarak ek sorular sorulabilir ve görüşmenin yönü esnek

bir şekilde değiştirilebilir. Bu yöntem, görüşülen kişinin yanıtlarını daha detaylı bir şekilde açıklamasını teşvik etmektedir. Standart bir yapıyı esneklikle birleştiren bu teknik, araştırmalarda hem kullanım kolaylığı hem de derinlemesine bilgi toplama olanağı sağlamaktadır (Karahan vd., 2022:84).

Araştırmada elde edilen görüşme verileri, betimsel analiz yöntemi kullanılarak değerlendirilmiş ve yorumlanmıştır. Bu yöntemin uygulanabilmesi için, araştırmanın kavramsal çerçevesine uygun olarak önceden belirlenmiş temaların oluşturulması gereklidir. Görüşme verilerinin bu temalar doğrultusunda düzenlenmesi, analizin başlangıç aşamasını oluşturur. Daha sonra, düzenlenmiş verilerin detaylı bir şekilde incelenmesi ve yorumlanması kritik bir önem taşır. Son aşamada ise bulguların açıklanması, temalar arasında ilişkilendirme yapılması ve elde edilen bilgilerin anlamlandırılması süreçleri gerçekleştirilir (Sığırı, 2018: 276-277).

Betimsel analiz yönteminin tercih edilmesinin sebebi, görüşmelerden elde edilen bulguların sistematik bir şekilde düzenlenerek anlamlı hale getirilmesini sağlamaktır. Bu yöntem, nitel verilerin temalar çerçevesinde sınıflandırılmasına ve bu temalar üzerinden çıkarımlar yapılmasına olanak tanır. Araştırma kapsamında, Kanga kullanan kadınların düşüncelerinin belirli temalar altında toplanması, genel eğilimlerin ve önemli bulguların ortaya konulmasına yardımcı olmuştur. Bu sayede, karmaşık sosyal olgular detaylı bir şekilde analiz edilmiş ve araştırma sorularına net yanıtlar sağlanmıştır.

Sonuç olarak, bu araştırmada nitel yöntemlerin tercih edilmesinin temel sebebi, araştırma sorularının çok boyutlu ve derinlemesine bir yaklaşımla ele alınması gereken bir konuyu incelemesidir. Kanga kumaşının kullanım alanları, sosyal, ekonomik ve çevresel faktörlerin bir arada bulunduğu karmaşık bir yapıya sahiptir. Bu tür sosyal olgular, öznel deneyimlere dayalı olarak incelenmesi gereken ve sayısal verilerle açıklanması güç kavramlar içerdiğinden, nitel araştırma yöntemi bu bağlamda daha uygundur. Nitel araştırmalar, bireylerin deneyimlerini, algılarını ve duygularını anlamayı hedefler; bu da göçmenlerin karşılaştıkları zorlukların ve uzmanların bu süreçle ilgili gözlemlerinin detaylı bir şekilde analiz edilmesine olanak tanımaktadır.

3.1. Çalışmanın Amacı, Kapsamı ve Önemi

Bu çalışmanın amacı, Swahili kültüründe sosyal, kültürel ve tarihsel bir iletişim aracı olarak önemli bir yere sahip olan Kanga kumaşlarının toplumsal normları, kimlikleri ve

mesajları aktaran bir kültürel simge olduğunu ortaya koymaktır. Çalışma, Kanga kumaşlarının toplumsal ilişkilerdeki işlevlerini Zanzibar örneği üzerinden ele almaktadır. Araştırma, Kanga kumaşlarının kültürel bağlamdaki rolünü incelemektedir. Kanga'nın, Swahili topluluğundaki sosyal statü, toplumsal cinsiyet rollerini kadınlar üzerinden analiz edilmektedir. Çalışma, kumaşların hem bireysel hem de toplumsal düzeydeki iletişim etkilerini anlamayı amaçlamaktadır. Bu kapsamda, Kanga kumaşlarının kadınlar arasındaki iletişimdeki rolü, kültürel değerlerin aktarımındaki işlevleri analiz edilmektedir. Veriler, Swahili kültüründen 15 katılımcıyla yapılan yarı yapılandırılmış görüşmeler yoluyla elde edilmiş ve MAXQDA yazılımı kullanılarak betimsel analiz yöntemiyle incelenmiştir.

Kanga kumaşları, Swahili kültürünün bir parçası olarak toplumsal normların, bireysel duyguların ve kolektif kimliklerin aktarımında kritik bir araçtır. Literatürde, Afrika tekstil sanatı genelde estetik yönleriyle ele alınmışken, bu çalışma Kanga kumaşlarının kültürel, toplumsal ve siyasal bağlamdaki derin anlamlarını merkeze alarak özgün bir bakış açısı sunmaktadır. Çalışma, özellikle kadınların toplumsal cinsiyet rolleri bağlamında duygularını ifade etme ve toplumsal mesajları iletme süreçlerini, Kanga kumaşlarının bir iletişim aracı olarak kullanımı üzerinden değerlendirerek alanyazına katkı sağlamaktadır.

3.2. Araştırma Problemi ve Varsayımları

Swahili kültürünün önemli bir parçası olan Kanga kumaşları, toplumsal mesajların iletilmesinde ve kültürel değerlerin aktarılmasında önemli bir araç olarak işlev görmektedir. Ancak, bu kumaşların sosyal, kültürel ve tarihsel bağlamlardaki rolü, mevcut literatürde sınırlı bir şekilde ele alınmıştır. Kanga kumaşları, Swahili toplumunda hem bireysel hem de kolektif kimliklerin inşasında etkili bir araç olarak kullanılmaktadır. Bu çalışma, Kanga kumaşlarının toplumsal iletişimdeki rolünü ve kültürel sürdürülebilirlik bağlamında incelemeyi amaçlamaktadır. Bu kapsamda araştırma soruları şu şekildedir:

- Kanga kumaşları Swahili kültüründe hangi tarihsel, toplumsal ve kültürel anlamları taşımaktadır?
- Kanga üzerindeki atasözleri, deyimler ve diğer yazılı ifadeler Swahili toplumunda hangi mesajları iletmektedir?

- Kanga kumaşları Swahili toplumunda bireyler arasında bir iletişim aracı olarak nasıl kullanılmaktadır?
- Bu kumaşların üzerindeki semboller, desenler ve yazılar, bireysel ve toplumsal duyguları ifade etmede ne tür bir işlev görmektedir?
- Kanga kumaşları toplumsal cinsiyet rollerini ve kadınların sosyal statüsünü nasıl şekillendirmektedir?
- Kanga'nın kullanımında toplumsal normlar ve geleneklerin etkisi nedir?
- Kanga kumaşlarının kültürel mirasın korunması ve sürdürülebilirliği bağlamında önemi nedir?
- Kanga kumaşları, sosyal ve siyasal mesajların iletilmesinde nasıl bir rol oynamaktadır?
- Bu kumaşlar, Swahili toplumunda sosyal dayanışma ve değişim süreçlerini nasıl desteklemektedir?
- Kanga kumaşları Swahili toplumunda farklı sosyal ve kültürel etkinliklerde (düğünler, cenazeler, kutlamalar vb.) nasıl kullanılmaktadır?

Araştırma Varsayımları

- Kanga kumaşları, Swahili toplumunda sadece bir giyim eşyası değil, aynı zamanda toplumsal mesajların ve duyguların iletilmesinde etkili bir iletişim aracı olarak kullanılmaktadır.
- Kanga üzerindeki atasözleri ve yazılar, bireylerin duygusal ifadelerini ve sosyal statülerini yansıtan kültürel bir dil işlevi görmektedir.
- Kanga kumaşları, Swahili toplumunun tarihsel ve kültürel mirasını koruyarak nesilden nesile aktarmaktadır.
- Kanga kumaşları, toplumsal cinsiyet rollerini, siyasal mesajları ve sosyal dayanışmayı şekillendiren semboller olarak önemli bir yer tutmaktadır.

Araştırmanın Evreni, Örneklemi ve Sınırlılıkları

Bu araştırmanın evrenini, Doğu Afrika'da yer alan ve Swahili kültürünün merkezlerinden biri olarak kabul edilen Zanzibar'daki Swahili toplumu oluşturmaktadır. Swahili toplumu, tarihsel ve kültürel birikimiyle Kanga kumaşlarının anlamlarını ve işlevlerini taşıyan temel bir kültürel bağlama sahiptir. Çalışma, Kanga kumaşlarının sosyal, kültürel ve iletişimsel işlevlerini incelemek amacıyla, bu toplumun bireysel ve toplumsal perspektiflerini kapsamaktadır.

Araştırmanın örnekleme, Zanzibar'ın Pemba Adası, Stone Town ve Kizimkazi bölgelerinde yaşayan Swahili kültürüne mensup bireylerden oluşmaktadır. Örneklem, Kanga kumaşlarının üretimi, kullanımı ve anlamlandırılması süreçlerinde aktif rol oynayan bireyler arasından, amaçlı örnekleme yöntemiyle seçilmiştir. Katılımcılar arasında Kanga tasarımıyla ilgilenen zanaatkarlar, bu kumaşların ticaretini yapan satıcılar ve gündelik hayatta Kanga kullanan kadınlar bulunmaktadır. Örneklem, yarı yapılandırılmış mülakatlarla toplanan veriler aracılığıyla, kültürel bilgi ve deneyimlerin derinlemesine analiz edilmesini sağlamıştır.

Araştırma için Zanzibar'ın Pemba Adası, Stone Town ve Kizimkazi bölgelerinde yaşayan 15 katılımcı seçilmiş, katılımcılar arasında bir Kanga üreticisi, bir Kanga satıcısı olmak üzere toplam 15 kadın yer almıştır. Örneklem, amaçlı örnekleme yöntemi kullanılarak belirlenmiş ve katılımcıların Kanga kumaşlarını kullanma biçimleri, kültürel bilgi birikimleri ve toplumsal statüleri dikkate alınarak seçilmiştir. Bu çerçevede araştırmanın sınırlılıkları şu şekildedir:

- Dil ve Çeviri Sorunları: Görüşmeler sırasında kullanılan yerel Swahili atasözleri ve deyimlerin tercümesi, anlam kayıplarına neden olabilir. Bu durum, Kanga kumaşlarının sembolik anlamlarının tam olarak aktarılmasını zorlaştırabilir.
- Bölgesel Sınırlılıklar: Araştırma yalnızca Zanzibar'daki üç bölgeyle sınırlı olduğundan, Kanga kumaşlarının kullanımına ilişkin bulgular diğer Swahili topluluklarını tamamen temsil etmeyebilir.

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubu, Zanzibar'da yaşayan ve Swahili kültürüne özgü Kanga kumaşlarını kullanan bireylerden oluşmaktadır. Araştırmada, amaçlı örnekleme yöntemi kullanılarak toplumsal cinsiyet, mesleki bilgi birikimi ve Kanga kumaşıyla olan etkileşim derecesi gibi faktörler göz önünde bulundurularak seçilmiş 15 katılımcı yer almıştır. Çalışma grubu, Kanga kumaşlarının tarihsel, sosyal ve kültürel bağlamdaki işlevlerini daha derinlemesine anlamayı hedeflemiştir.

Katılımcı Seçimi Kriterleri:

- Kanga kumaşlarını günlük yaşamında veya özel etkinliklerde aktif olarak kullanan bireyler tercih edilmiştir.
- Çeşitli yaş gruplarından kadınların yanı sıra, Kanga kumaşı üretim ve ticaretiyle ilgilenen kişiler de çalışma grubuna dahil edilmiştir.

- Swahili kültürüne derinlemesine hâkim olan katılımcılar, kültürel mirasın ve Kanga'nın sembolik anlamlarının analizinde önemli katkı sağlamıştır.

Katılımcı	Yaş
K1	49
K2	56
K3	42
K4	37
K5	21
K6	20
K7	23
K8	25
K9	23
K10	20
K11	19
K12	22
K13	26
K14	24
K15	19

Tablo 8: Katılımcı Kod Listesi

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

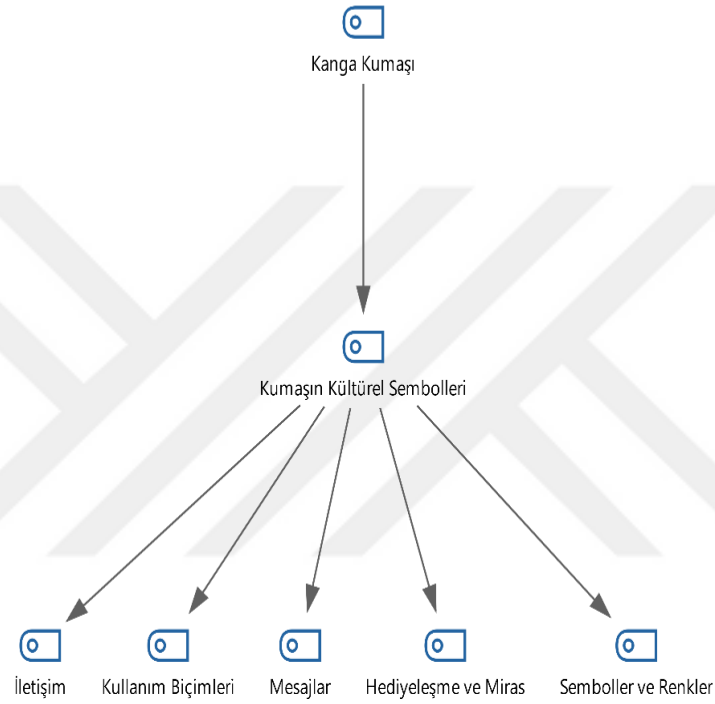
Araştırmaya katılan kişiler, etik kurallar çerçevesinde anonimleştirilmiş ve analiz sürecinde katılımcılar K1, K2, K3 şeklinde kodlanmıştır. Bu kodlama yöntemi, katılımcıların kimlik bilgilerinin gizliliğini korumayı ve ifadelerinin tarafsız bir şekilde değerlendirilmesini sağlamıştır.

3.3. Bulgular

Bu bölümde, Swahili toplumunun kültürel mirasının önemli bir parçası olan Kanga kumaşları üzerine yapılan analizlerin bulguları sunulmaktadır. Görsel ve dilsel materyallerin incelenmesi, Kanga'nın tarihsel, kültürel ve siyasal anlamlarını ortaya koymayı hedeflemektedir. Kanga kumaşları, Swahili halkı için yalnızca bir giyim eşyası değil, aynı zamanda toplumsal mesajların, kimlik ifadelerinin ve siyasal söylemlerin taşıyıcısıdır. Bu doğrultuda, Kanga kumaşlarının üzerindeki desenler ve atasözleri,

Swahili toplumunun sosyal yapısını, tarihsel deneyimlerini ve kültürel değerlerini temsil eden güçlü semboller olarak ele alınmıştır. Swahilili çeşitli yaş gruplarındaki kadınlarla gerçekleştirilen yarı yapılandırılmış görüşmelerden elde edilen bilgiler ışığında, kanga kumaşlarının kültürel anlamları derinlemesine incelenmiştir.

Kanga Kumaşı Hiyerarşik Kod-Alt Kod Modeli

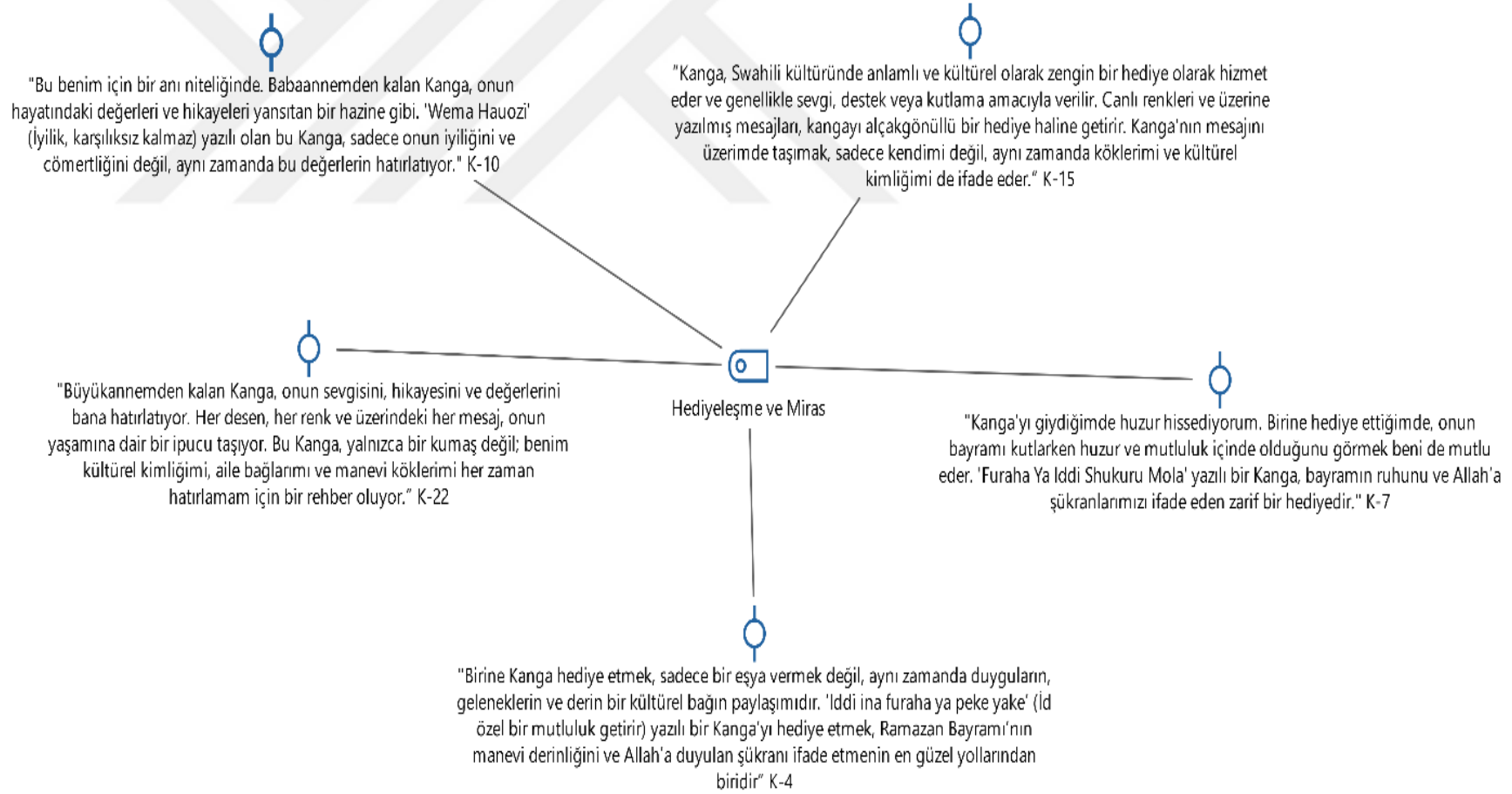

Şekil 1: Kanga Hiyerarşik Kod-Alt Kod Modeli

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Swahilili kadınlarla yapılan görüşmeler sonucunda, Kanga kumaşının kültürel sembollerine ilişkin ortaya çıkan temalar şu şekilde sıralanabilir: iletişim, kullanım biçimleri, mesajlar, hediyeleşme ve miras, semboller ve renkler.

Hediyeleşme ve Mirasa İlişkin Bulgular

Şekil 2: Hediyeleşme ve Miras

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Swahilili kadınlarla yapılan görüşmeler sonucunda, Kanga kumaşının kültürel sembollerine ilişkin hediyeleşme ve miras kategorisine ilişkin açıklamaları şu şekildedir:

“Kanga, Swahili kültüründe anlamlı ve kültürel olarak zengin bir hediye olarak hizmet eder ve genellikle sevgi, destek veya kutlama amacıyla verilir. Canlı renkleri ve üzerine yazılmış mesajları, kangayı alçakgönüllü bir hediye haline getirir. Kanga'nın mesajını üzerimde taşımak, sadece kendimi değil, aynı zamanda köklerimi ve kültürel kimliğimi de ifade eder.” K-15

"Kanga'yı giydiğimde huzur hissediyorum. Birine hediye ettiğimde, onun bayramı kutlarken huzur ve mutluluk içinde olduğunu görmek beni de mutlu eder. 'Furaha Ya Iddi Shukuru Mola' yazılı bir Kanga, bayramın ruhunu ve Allah'a şükranlarımızı ifade eden zarif bir hediyedir." K-7

"Birine Kanga hediye etmek, sadece bir eşya vermek değil, aynı zamanda duyguların, geleneklerin ve derin bir kültürel bağın paylaşımıdır. 'İddi ina furaha ya peke yake' (İd özel bir mutluluk getirir) yazılı bir Kanga'yı hediye etmek, Ramazan Bayramı'nın manevi derinliğini ve Allah'a duyulan şükranı ifade etmenin en güzel yollarından biridir” K-4

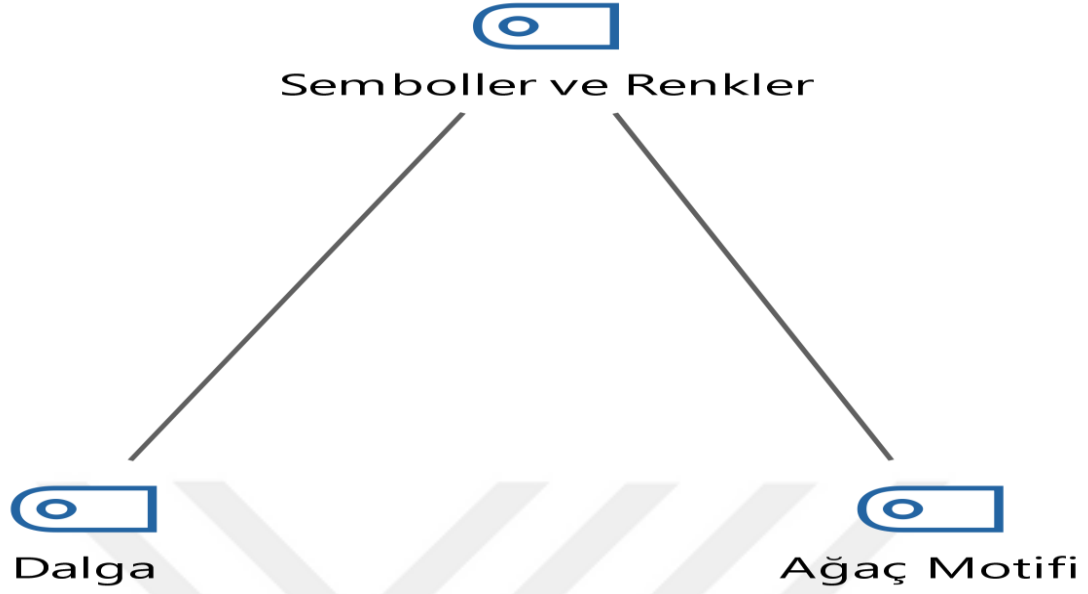
Kanga'nın yalnızca bir nesne değil, aynı zamanda derin bir manevi ve toplumsal bağ kurma aracı olduğunu göstermektedir. Ayrıca, Kanga hediyesinin toplumsal değerleri ve dini ritüelleri desteklediği anlaşılmaktadır.

"Büyükbannemden kalan Kanga, onun sevgisini, hikayesini ve değerlerini bana hatırlatıyor. Her desen, her renk ve üzerindeki her mesaj, onun yaşamına dair bir ipucu taşıyor. Bu Kanga, yalnızca bir kumaş değil; benim kültürel kimliğimi, aile bağlarımı ve manevi köklerimi her zaman hatırlamam için bir rehber oluyor.” K-22

"Bu benim için bir anı niteliğinde. Babaannemden kalan Kanga, onun hayatındaki değerleri ve hikayeleri yansıtan bir hazine gibi. 'Wema Hauozi' (İyilik, karşılıksız kalmaz) yazılı olan bu Kanga, sadece onun iyiliğini ve cömertliğini değil, aynı zamanda bu değerlerin hatırlatıyor." K-10

Açıklamalar, Kanga'nın yalnızca bir nesne olmadığını, aile hikayelerini, değerlerini ve bireysel kimlikleri taşıyan bir kültürel araç olduğunu vurgulamaktadır.

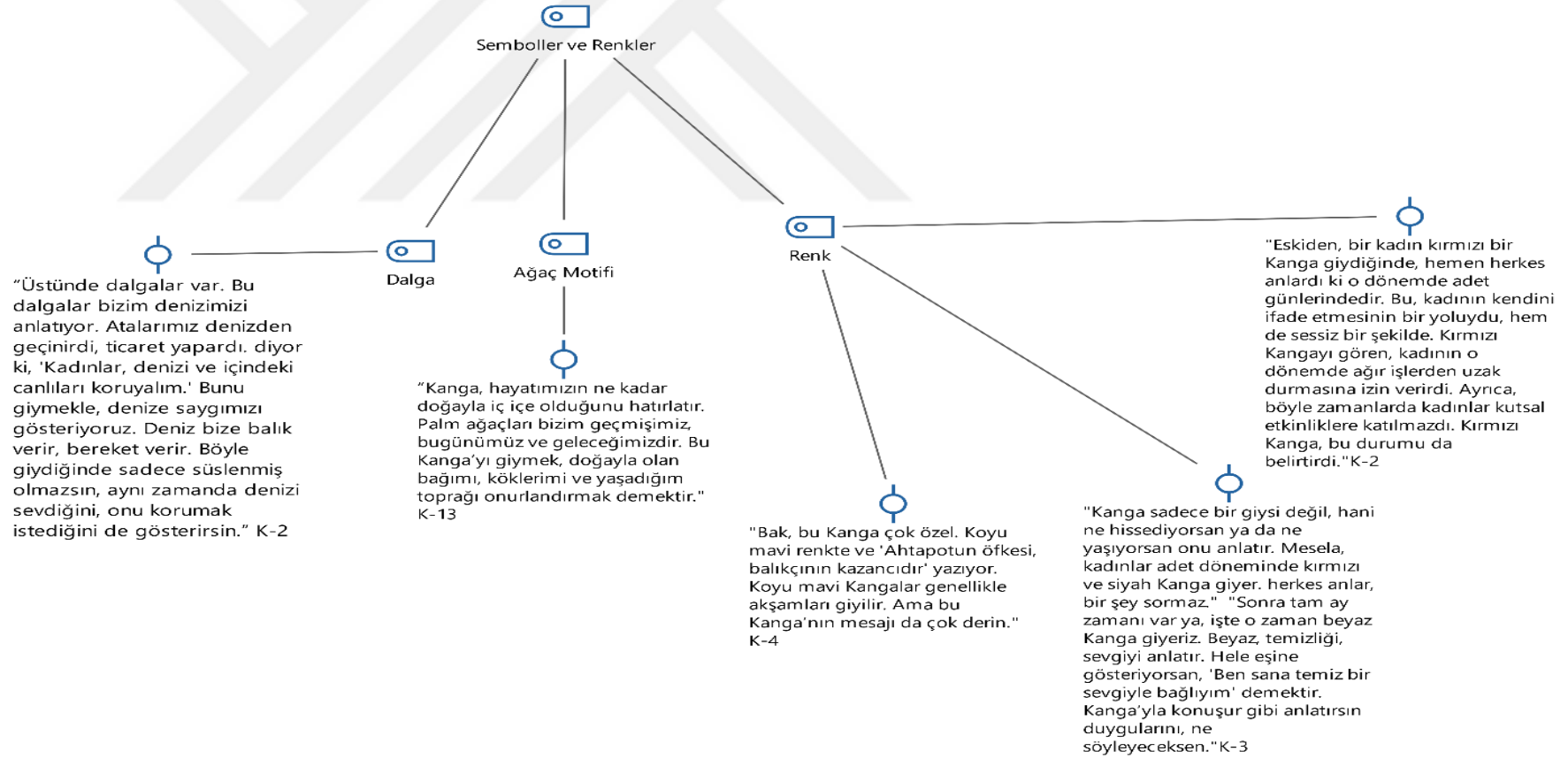
Semboller ve Renklere İlişkin Bulgular

Şekil 3: Semboller ve Renkler

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Swahilili kadınlarla yapılan görüşmeler sonucunda, Kanga kumaşının kültürel sembollerine ilişkin semboller ve renklere ilişkin açıklamaları şu şekildedir:

Şekil 4: Semboller ve Renkler

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

“Üstünde dalgalar var. Bu dalgalar bizim denizimizi anlatıyor. Atalarımız denizden geçinirdi, ticaret yapardı. diyor ki, 'Kadınlar, denizi ve içindeki canlıları koruyalım.' Bunu giymekle, denize saygımızı gösteriyoruz. Deniz bize balık verir, bereket verir. Böyle giydiğinde sadece süslenmiş olmazsın, aynı zamanda denizi sevdiğini, onu korumak istediğini de gösterirsin.” K-2

“Kanga, hayatımızın ne kadar doğayla iç içe olduğunu hatırlatır. Palm ağaçları bizim geçmişimiz, bugünümüz ve geleceğimizdir. Bu Kanga'yı giymek, doğayla olan bağımı, köklerimi ve yaşadığım toprağı onurlandırmak demektir.” K-13

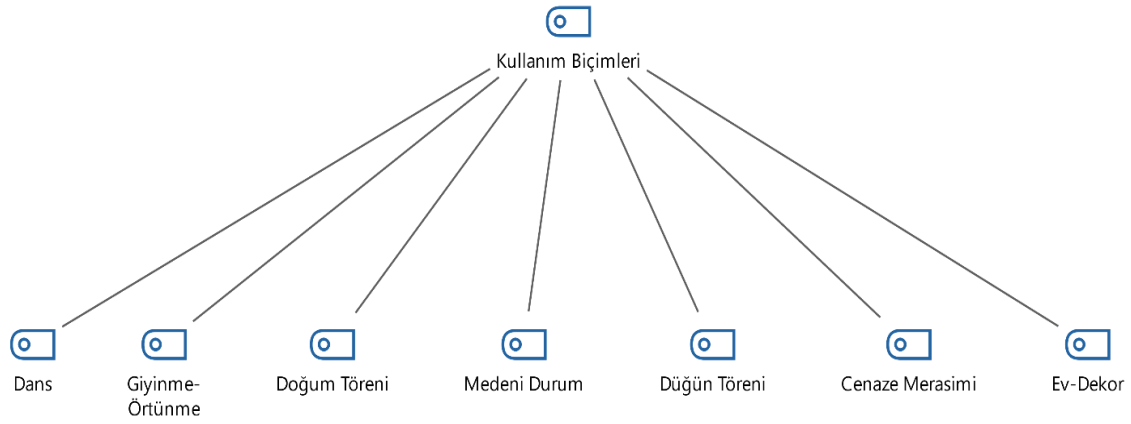
"Bak, bu Kanga çok özel. Koyu mavi renkte ve 'Ahtapotun öfkesi, balıkçının kazancısıdır' yazıyor. Koyu mavi Kangalar genellikle akşamları giyilir. Ama bu Kanga'nın mesajı da çok derin." K-4

"Kanga sadece bir giysi değil, hani ne hissediyorsan ya da ne yaşıyorsan onu anlatır. Mesela, kadınlar adet döneminde kırmızı ve siyah Kanga giyer. herkes anlar, bir şey sormaz." "Sonra tam ay zamanı var ya, işte o zaman beyaz Kanga giyeriz. Beyaz, temizliği, sevgiyi anlatır. Hele eşine gösteriyorsan, 'Ben sana temiz bir sevgiyle bağlıyım' demektir. Kanga'yla konuşur gibi anlatırsın duygularını, ne söyleyeceksen." K-3

"Eskiden, bir kadın kırmızı bir Kanga giydiğinde, hemen herkes anlardı ki o dönemde adet günlerindedir. Bu, kadının kendini ifade etmesinin bir yoluydu, hem de sessiz bir şekilde. Kırmızı Kangayı gören, kadının o dönemde ağır işlerden uzak durmasına izin verirdi. Ayrıca, böyle zamanlarda kadınlar kutsal etkinliklere katılmazdı. Kırmızı Kanga, bu durumu da belirtirdi." K-2

Katılımcılar açıklamalarıyla, Kanga kumaşlarının Swahili kültüründe yalnızca bir giyim eşyası değil, aynı zamanda doğa, çevre ve kültürel değerlerle olan bağın bir sembolü olarak işlev gördüğünü açıkça ortaya koymaktadır.

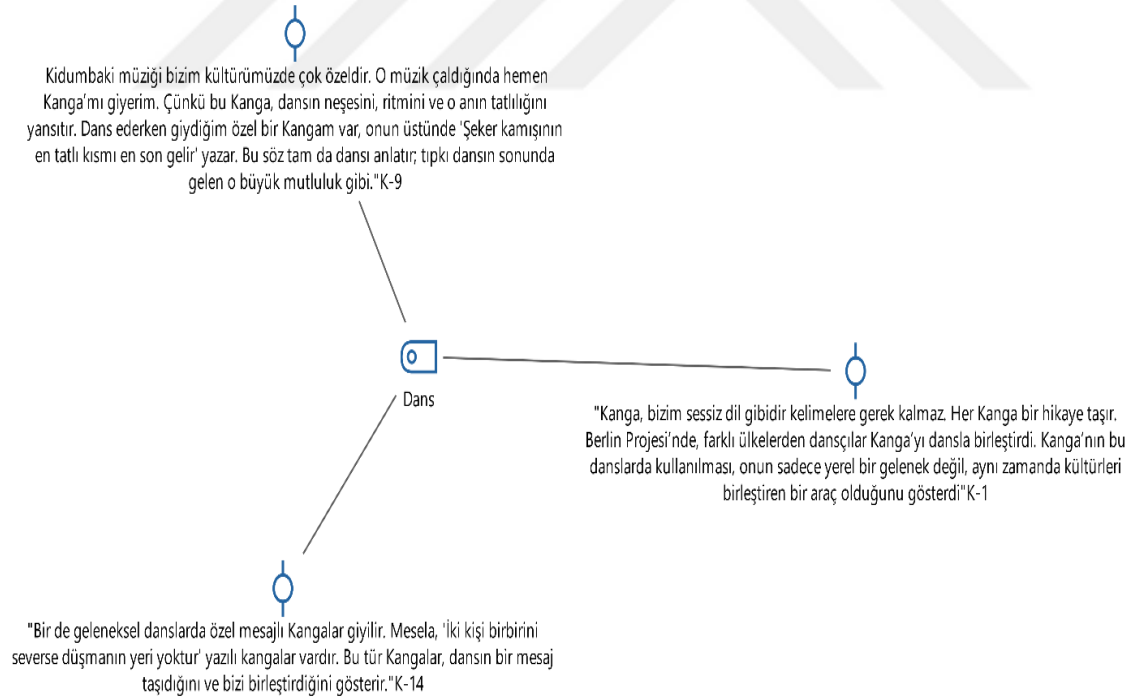
Kanganın Kullanım Biçimlerine İlişkin Bulgular

Şekil 5: Kanganın Kullanım Biçimlerine İlişkin Bulgular

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Swahilili kadınlarla yapılan görüşmeler sonucunda, Kanga kumaşının kültürel sembollerine ilişkin kanganın kullanım biçimlerine yönelik açıklamaları şöyledir: Dans, Giyinme-Örtünme, Doğum Töreni, Medeni Durum, Düğün Töreni, Cenaze Merasimi ve Ev-Dekor.

Şekil 6: Dans

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

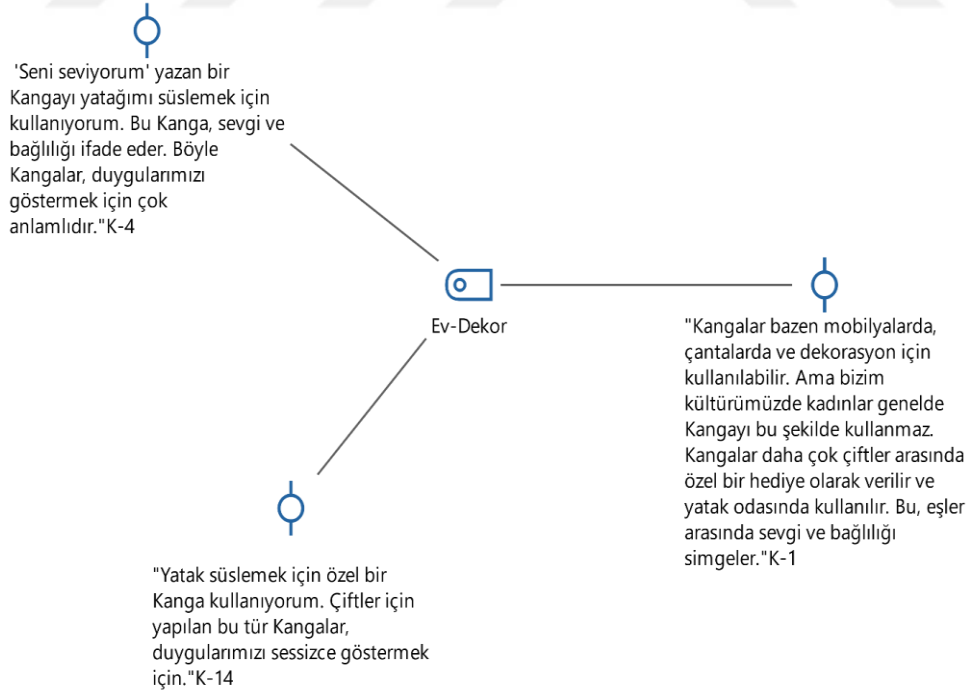
Swahilili kadınlarla yapılan görüşmeler sonucunda, Kanga kumaşının kültürel sembollerine ilişkin dansa yönelik açıklamaları şu şekildedir:

"Kanga, bizim sessiz dil gibidir kelimelere gerek kalmaz. Her Kanga bir hikaye taşır. Berlin Projesi'nde, farklı ülkelerden dansçılar Kanga'yı dansla birleştirdi. Kanga'nın bu danslarda kullanılması, onun sadece yerel bir gelenek değil, aynı zamanda kültürleri birleştiren bir araç olduğunu gösterdi"K-1

"Kidumbaki müziği bizim kültürümüzde çok özeldir. O müzik çaldığında hemen Kanga'mı giyerim. Çünkü bu Kanga, dansın neşesini, ritmini ve o anın tatlılığını yansıtır. Dans ederken giydiğim özel bir Kangam var, onun üstünde 'Şeker kamışının en tatlı kısmı en son gelir' yazar. Bu söz tam da dansı anlatır; tıpkı dansın sonunda gelen o büyük mutluluk gibi."K-9

"Bir de geleneksel danslarda özel mesajlı Kangalar giyilir. Mesela, 'İki kişi birbirini severse düşmanın yeri yoktur' yazılı kangalar vardır. Bu tür Kangalar, dansın bir mesaj taşıdığını ve bizi birleştirdiğini gösterir."K-14

Katılımcıların açıklamaları, Kanga kumaşlarının Swahili kültüründeki çok yönlü işlevlerini vurgulamaktadır. Özellikle dans ve müzik gibi sanatsal ifadelerle Kanga'nın nasıl bütünleştiğini ve kültürler arası bir iletişim aracı haline geldiğini göstermektedir.

Şekil 7: Ev-Dekor

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

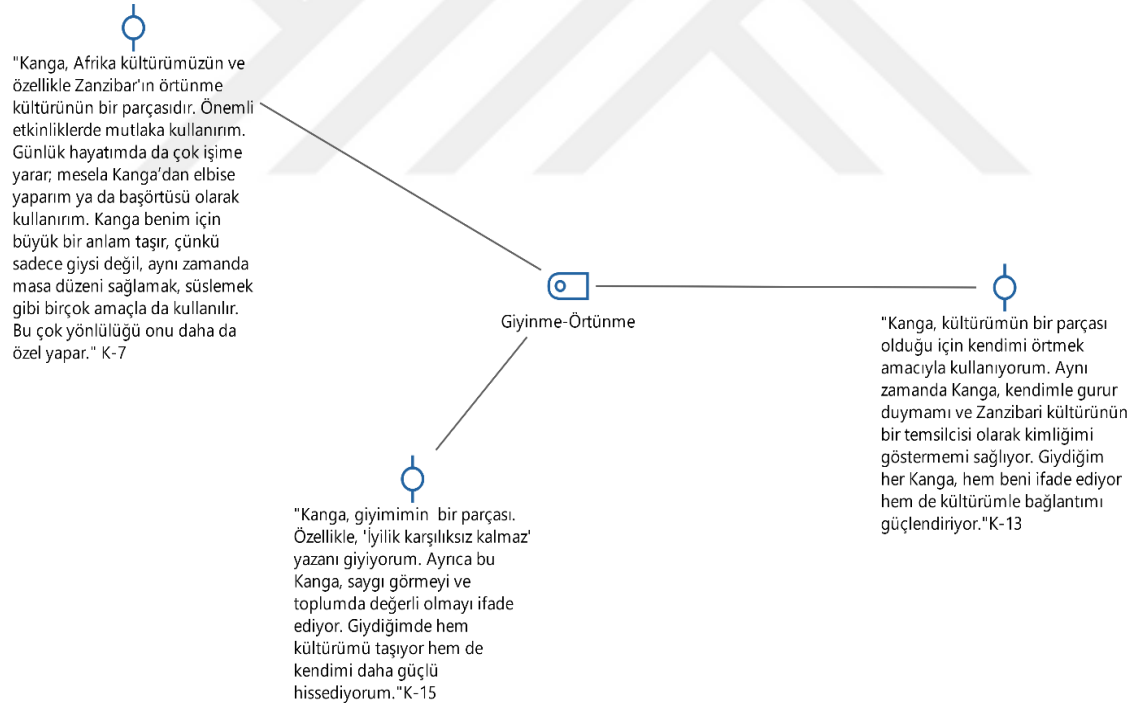
Swahilili kadınlarla yapılan görüşmeler sonucunda, Kanga kumaşının kültürel sembollerine ilişkin ev-dekoruna yönelik açıklamaları şu şekildedir:

"Kangalar bazen mobilyalarda, çantalarda ve dekorasyon için kullanılabilir. Ama bizim kültürümüzde kadınlar genelde Kangayı bu şekilde kullanmaz. Kangalar daha çok çiftler arasında özel bir hediye olarak verilir ve yatak odasında kullanılır. Bu, eşler arasında sevgi ve bağlılığı simgeler."K-1

'Seni seviyorum' yazan bir Kangayı yatağıma süslemek için kullanıyorum. Bu Kanga, sevgi ve bağlılığı ifade eder. Böyle Kangalar, duygularımızı göstermek için çok anlamlıdır."K-4

"Yatak süslemek için özel bir Kanga kullanıyorum. Çiftler için yapılan bu tür Kangalar, duygularımızı sessizce göstermek için."K-14

Katılımcıların açıklamaları, Kanga kumaşlarının Swahili kültüründe sadece giyim eşyası olarak değil, aynı zamanda çiftler arasındaki sevgi, bağlılık ve duygusal ifade aracı olarak nasıl anlam kazandığını göstermektedir.

Şekil 8: Giyinme-Örtünme

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

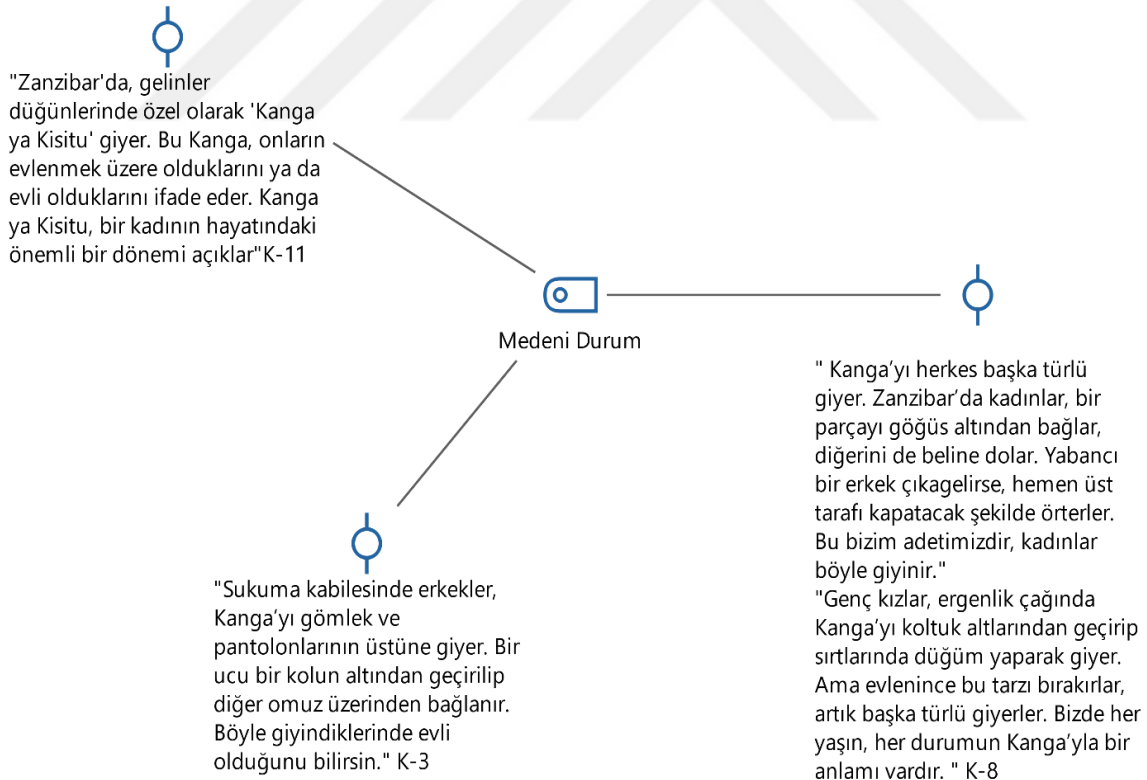
Swahilili kadınlarla yapılan görüşmeler sonucunda, Kanga kumaşının kültürel sembollerine ilişkin giyinme-örtünmeye dair açıklamaları şu şekildedir:

"Kanga, Afrika kültürümüzün ve özellikle Zanzibar'ın örtünme kültürünün bir parçasıdır. Önemli etkinliklerde mutlaka kullanırım. Günlük hayatımda da çok işime yarar; mesela Kanga'dan elbise yaparım ya da başörtüsü olarak kullanırım. Kanga benim için büyük bir anlam taşır, çünkü sadece giysi değil, aynı zamanda masa düzeni sağlamak, süslemek gibi birçok amaçla da kullanılır. Bu çok yönlülüğü onu daha da özel yapar." K-7

"Kanga, kültürümün bir parçası olduğu için kendimi örtmek amacıyla kullanıyorum. Aynı zamanda Kanga, kendimle gurur duymamı ve Zanzibari kültürünün bir temsilcisi olarak kimliğimi göstermemi sağlıyor. Giydiğim her Kanga, hem beni ifade ediyor hem de kültürümle bağlantımı güçlendiriyor." K-13

"Kanga, giyimimin bir parçası. Özellikle, 'İyilik karşılıksız kalmaz' yazanı giyiyorum. Ayrıca bu Kanga, saygı görmeyi ve toplumda değerli olmayı ifade ediyor. Giydiğimde hem kültürümü taşıyor hem de kendimi daha güçlü hissediyorum." K-15

Katılımcıların açıklamaları, Kanga kumaşlarının Swahili ve özellikle Zanzibari kültüründeki derin anlamlarını, çok yönlü işlevlerini ve bireylerin kimlikleri üzerindeki etkisini açıkça ortaya koymaktadır.

Şekil 9: Medeni Durum

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Swahilili kadınlarla yapılan görüşmeler sonucunda, Kanga kumaşının kültürel sembollerine ilişkin medeni duruma ilişkin şu açıklamalarda bulundular:

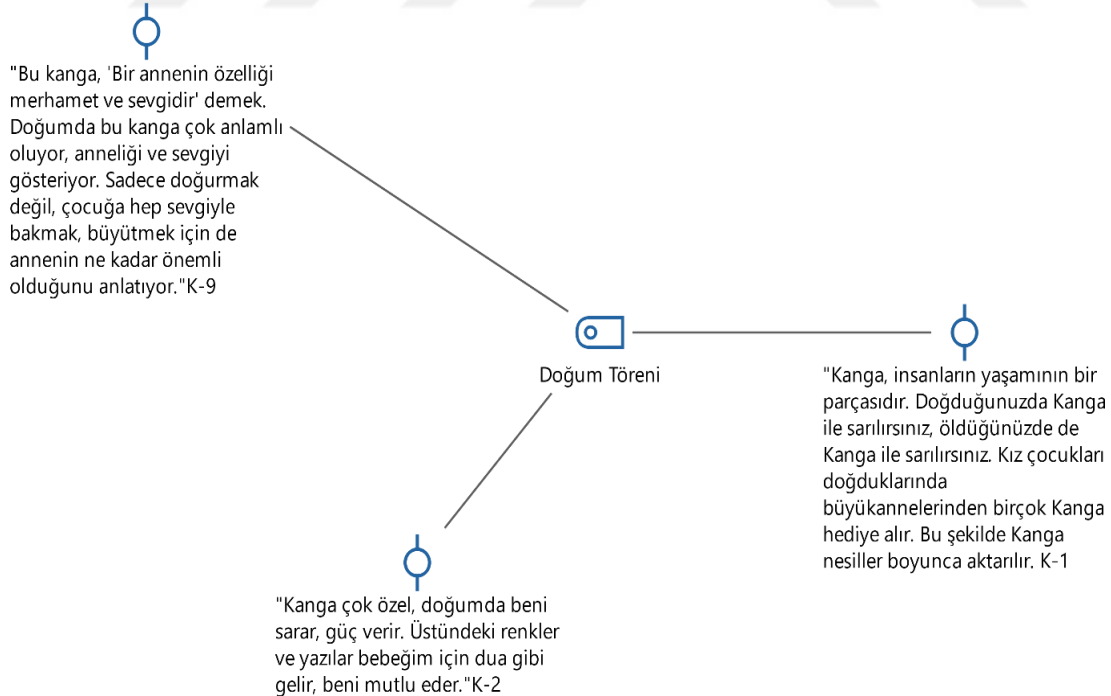
"Sukuma kabilesinde erkekler, Kanga'yı gömlek ve pantolonlarının üstüne giyer. Bir ucu bir kolun altından geçirilip diğer omuz üzerinden bağlanır. Böyle giyindiklerinde evli olduğunu bilirsın." K-3

"Kanga'yı herkes başka türlü giyer. Zanzibar'da kadınlar, bir parçayı göğüs altından bağlar, diğerini de beline dolar. Yabancı bir erkek çıkagelirse, hemen üst tarafı kapatacak şekilde örterler. Bu bizim adetimizdir, kadınlar böyle giyinir." K-8

"Genç kızlar, ergenlik çağında Kanga'yı koltuk altlarından geçirip sırtlarında düğüm yaparak giyer. Ama evlenince bu tarzı bırakırlar, artık başka türlü giyerler. Bizde her yaşın, her durumun Kanga'yla bir anlamı vardır." K-8

"Zanzibar'da, gelinler düğünlerinde özel olarak 'Kanga ya Kisitu' giyer. Bu Kanga, onların evlenmek üzere olduklarını ya da evli olduklarını ifade eder. Kanga ya Kisitu, bir kadının hayatındaki önemli bir dönemi açıklar" K-11

Katılımcıların açıklamaları, Kanga kumaşlarının Swahili kültüründe yalnızca bir giyim eşyası değil, aynı zamanda bireylerin medeni durumu, yaşı ve toplumsal statüsünü ifade eden bir araç olarak kullanıldığını göstermektedir.

Şekil 10: Doğum Töreni

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

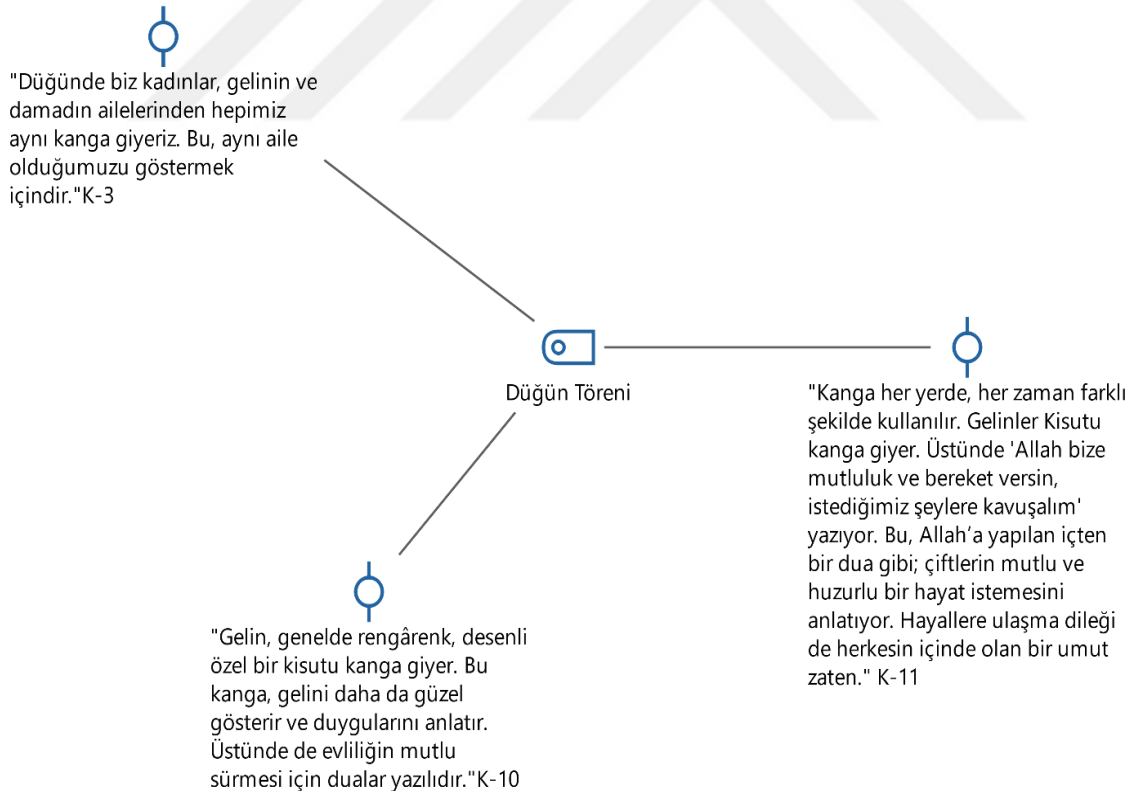
Swahilili kadınlarla yapılan görüşmeler sonucunda, Kanga kumaşının kültürel sembollerine ilişkin doğumda kanga kullanımına ilişkin şu açıklamalarda bulunmuşlardır:

"Kanga, insanların yaşamının bir parçasıdır. Doğduğunuzda Kanga ile sarılırsınız, öldüğünüzde de Kanga ile sarılırsınız. Kız çocukları doğduklarında büyükannelerinden birçok Kanga hediye alır. Bu şekilde Kanga nesiller boyunca aktarılır. K-1

"Kanga çok özel, doğumda beni sarar, güç verir. Üstündeki renkler ve yazılar bebeğim için dua gibi gelir, beni mutlu eder."K-2

"Bu kanga, 'Bir annenin özelliği merhamet ve sevgidir' demek. Doğumda bu kanga çok anlamlı oluyor, anneliği ve sevgiyi gösteriyor. Sadece doğurmak değil, çocuğa hep sevgiyle bakmak, büyütmek için de annenin ne kadar önemli olduğunu anlatıyor."K-9

Katılımcıların açıklamaları, Kanga kumaşlarının Swahili kültüründe doğum ve annelik bağlamında nasıl derin sembolik ve manevi anlamlar taşıdığını göstermektedir. Kanga'nın bir bireyin yaşam döngüsündeki özel anlara eşlik eden bir kültürel unsur olduğunu açıkça ortaya koymaktadır.

Şekil 11: Düğün Töreni

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

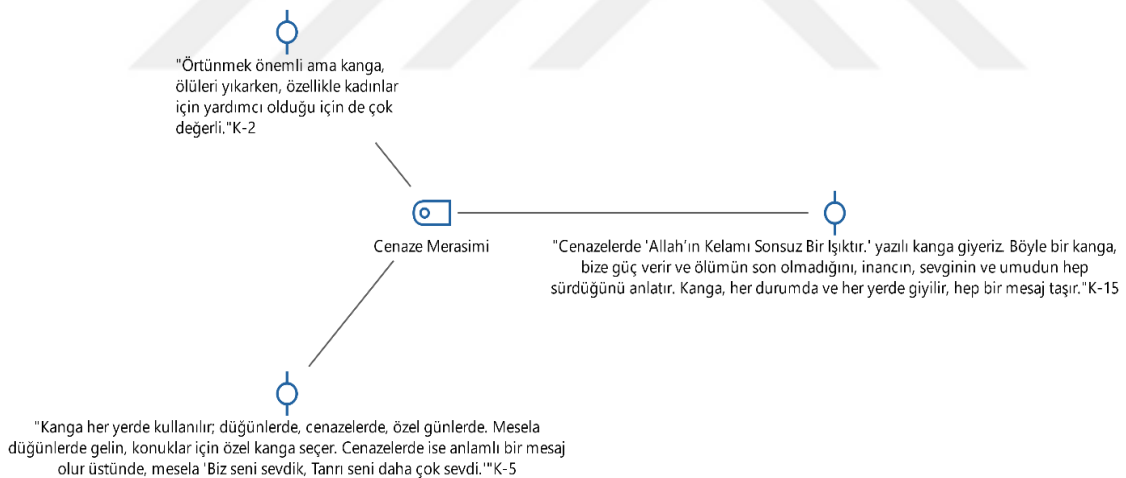
Swahilili kadınlarla yapılan görüşmeler sonucunda, Kanga kumaşının kültürel sembollerine ilişkin düğünlerde kanga kullanımına ilişkin şu açıklamalarda bulunmuşlardır:

"Düğünde biz kadınlar, gelinin ve damadın ailelerinden hepimiz aynı kanga giyeriz. Bu, aynı aile olduğumuzu göstermek içindir."K-3

"Gelin, genelde rengârenk, desenli özel bir kisutu kanga giyer. Bu kanga, gelini daha da güzel gösterir ve duygularını anlatır. Üstünde de evliliğin mutlu sürmesi için dualar yazılıdır."K-10

"Kanga her yerde, her zaman farklı şekilde kullanılır. Gelinler Kisutu kanga giyer. Üstünde 'Allah bize mutluluk ve bereket versin, istediğimiz şeylere kavuşalım' yazıyor. Bu, Allah'a yapılan içten bir dua gibi; çiftlerin mutlu ve huzurlu bir hayat istemesini anlatıyor. Hayallere ulaşma dileği de herkesin içinde olan bir umut zaten." K-11

Katılımcıların açıklamaları, Kanga kumaşlarının Swahili kültüründe düğünlerde nasıl anlam kazandığını ve farklı şekillerde kullanıldığını göstermektedir. Kanga'nın düğünlerdeki rolü, hem toplumsal bağları güçlendiren bir araç hem de bireysel duyguları ifade eden bir sembol olarak değerlendirilebilir.

Şekil 12: Cenaze Merasimi

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Swahilili kadınlarla yapılan görüşmeler sonucunda, Kanga kumaşının kültürel sembollerine ilişkin cenaze merasimlerinde kanga kullanımına ilişkin şu açıklamalarda bulunmuşlardır:

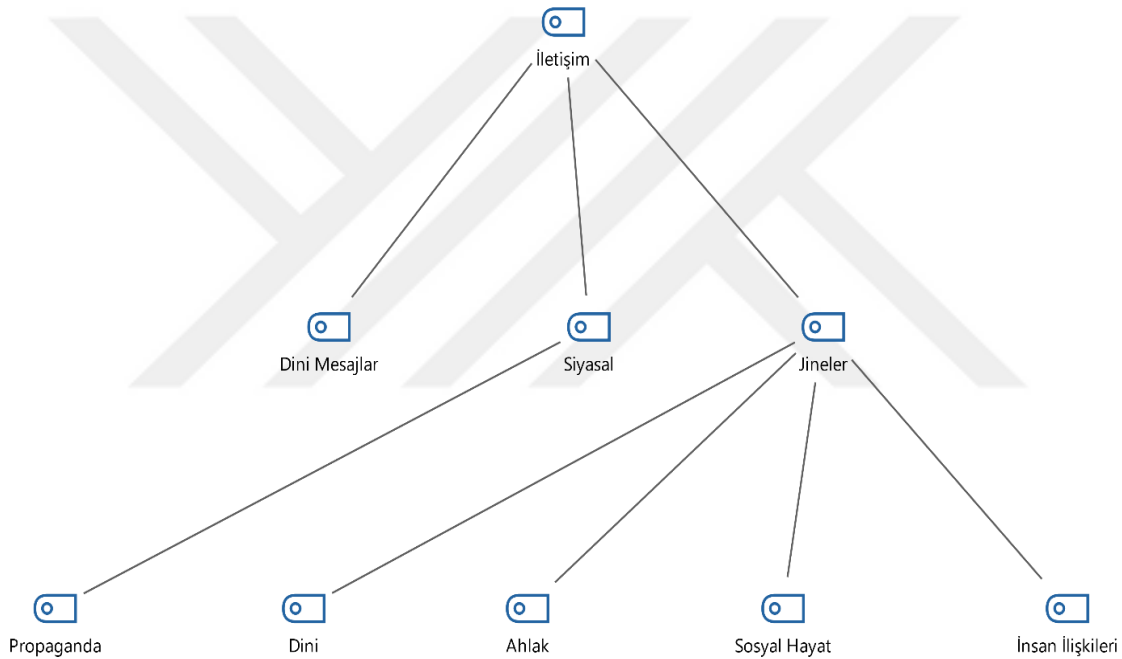
"Örtünmek önemli ama kanga, ölüleri yıkarken, özellikle kadınlar için yardımcı olduğu için de çok değerli."K-2

"Kanga her yerde kullanılır; düğünlerde, cenazelerde, özel günlerde. Mesela düğünlerde gelin, konuklar için özel kanga seçer. Cenazelerde ise anlamlı bir mesaj olur üstünde, mesela 'Biz seni sevdik, Tanrı seni daha çok sevdi.'"K-5

"Cenazelerde 'Allah'ın Kelamı Sonsuz Bir Işıktır.' yazılı kanga giyeriz. Böyle bir kanga, bize güç verir ve ölümün son olmadığını, inancın, sevginin ve umudun hep sürdüğünü anlatır. Kanga, her durumda ve her yerde giyilir, hep bir mesaj taşır."K-15

Katılımcıların açıklamaları, Kanga kumaşlarının Swahili kültüründe cenaze törenleri ve ritüellerindeki çok yönlü ve derin anlamlarını ortaya koymaktadır. Bu ifadelerden hareketle, Kanga'nın manevi, pratik ve toplumsal işlevlerini yorumlamak mümkündür.

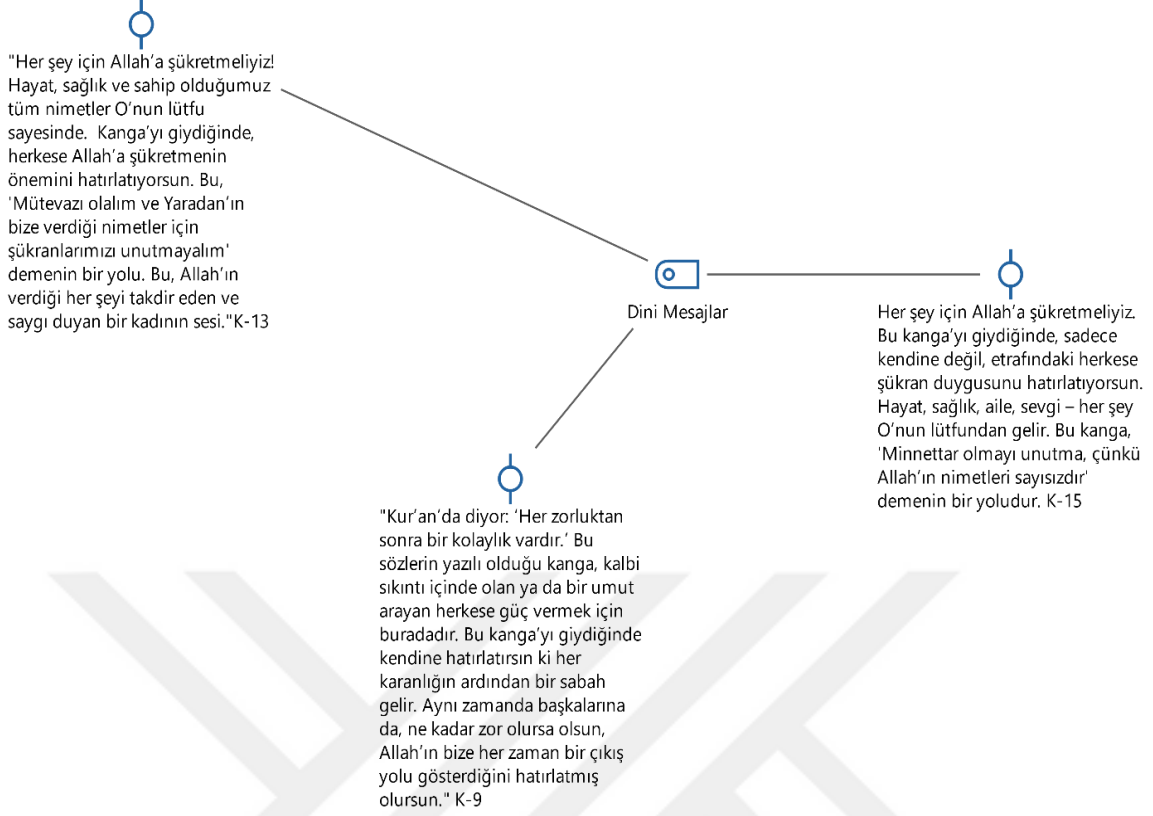
Kangalarda İletişime Yönelik Bulgular

Şekil 13: Kangalarda İletişim

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Swahilili kadınlarla yapılan görüşmeler sonucunda, Kanga kumaşının kültürel sembollerindeki iletişime ilişkin ortaya çıkan temalar şu şekilde sıralanabilir: Dini Mesajlar, Siyasal Mesajlar ve Jin'elerdir.

Şekil 14: Dini Mesajlar

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Swahilili kadınlarla yapılan görüşmeler sonucunda, Kanga kumaşının kültürel sembollerindeki iletişime dair açıklamaları şöyledir:

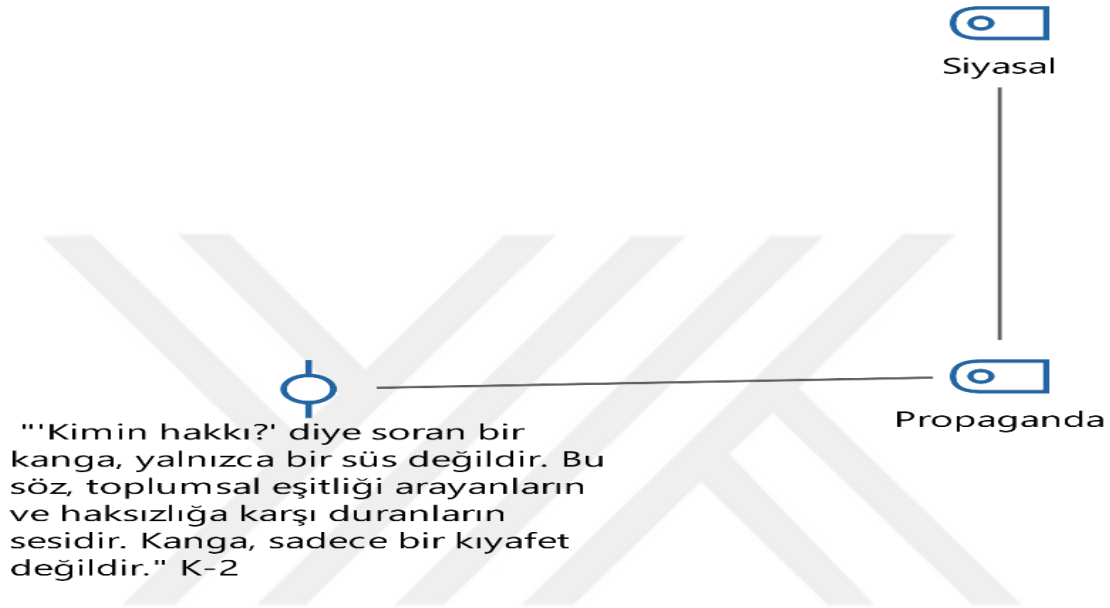
"Kur'an'da diyor: 'Her zorluktan sonra bir kolaylık vardır.' Bu sözlerin yazılı olduğu kanga, kalbi sıkıntı içinde olan ya da bir umut arayan herkese güç vermek için buradadır. Bu kanga'yı giydiğinde kendine hatırlatırsın ki her karanlığın ardından bir sabah gelir. Aynı zamanda başkalarına da, ne kadar zor olursa olsun, Allah'ın bize her zaman bir çıkış yolu gösterdiğini hatırlatmış olursun." K-9

"Her şey için Allah'a şükretmeliyiz! Hayat, sağlık ve sahip olduğumuz tüm nimetler O'nun lütfu sayesinde. Kanga'yı giydiğinde, herkese Allah'a şükretmenin önemini hatırlatıyorsun. Bu, 'Mütevazı olalım ve Yaradan'ın bize verdiği nimetler için şükranlarımızı unutmayalım' demenin bir yolu. Bu, Allah'ın verdiği her şeyi takdir eden ve saygı duyan bir kadının sesi." K-13

Her şey için Allah'a şükretmeliyiz. Bu kanga'yı giydiğinde, sadece kendine değil, etrafındaki herkese şükran duygusunu hatırlatıyorsun. Hayat, sağlık, aile, sevgi – her şey

O'nun lütfundan gelir. Bu kanga, 'Minnettar olmayı unutmama, çünkü Allah'ın nimetleri sayısızdır' demenin bir yoludur. K-15

Katılımcıların açıklamaları, Kanga kumaşlarının Swahili kültüründe iletişim aracı olarak taşıdığı derin sembolik ve manevi anlamları açıkça ortaya koymaktadır. Bu ifadeler, Kanga'nın bireysel duyguların yanı sıra toplumsal mesajların ifade edilmesindeki rolünü vurgulamaktadır.

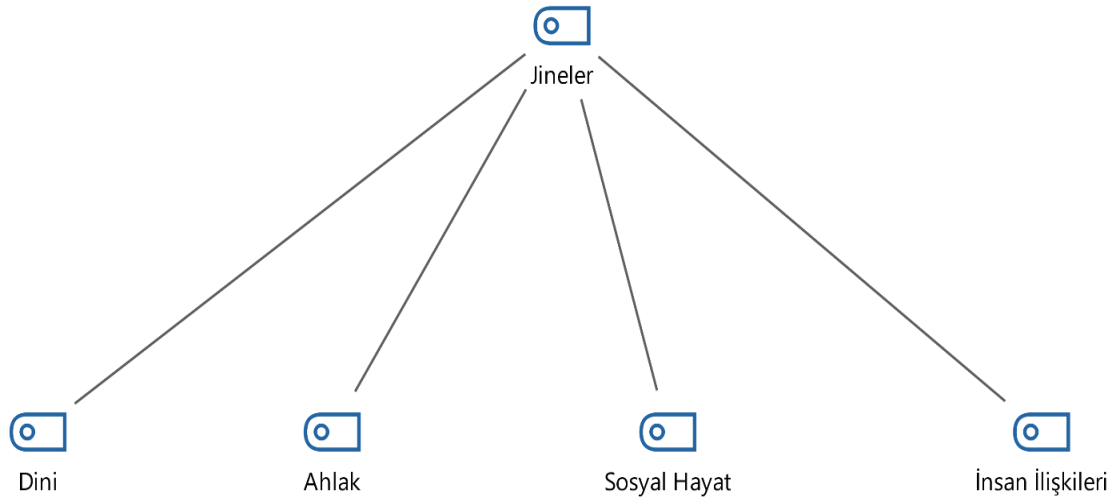
Şekil 15: Propaganda

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Swahilili kadınlarla yapılan görüşmeler sonucunda, Kanga kumaşının kültürel sembollerindeki propagandaya dair açıklamaları şöyledir:

"Kimin hakkı?" diye soran bir kanga, yalnızca bir süs değildir. Bu söz, toplumsal eşitliği arayanların ve haksızlığa karşı duranların sesidir. Kanga, sadece bir kıyafet değildir." K-2

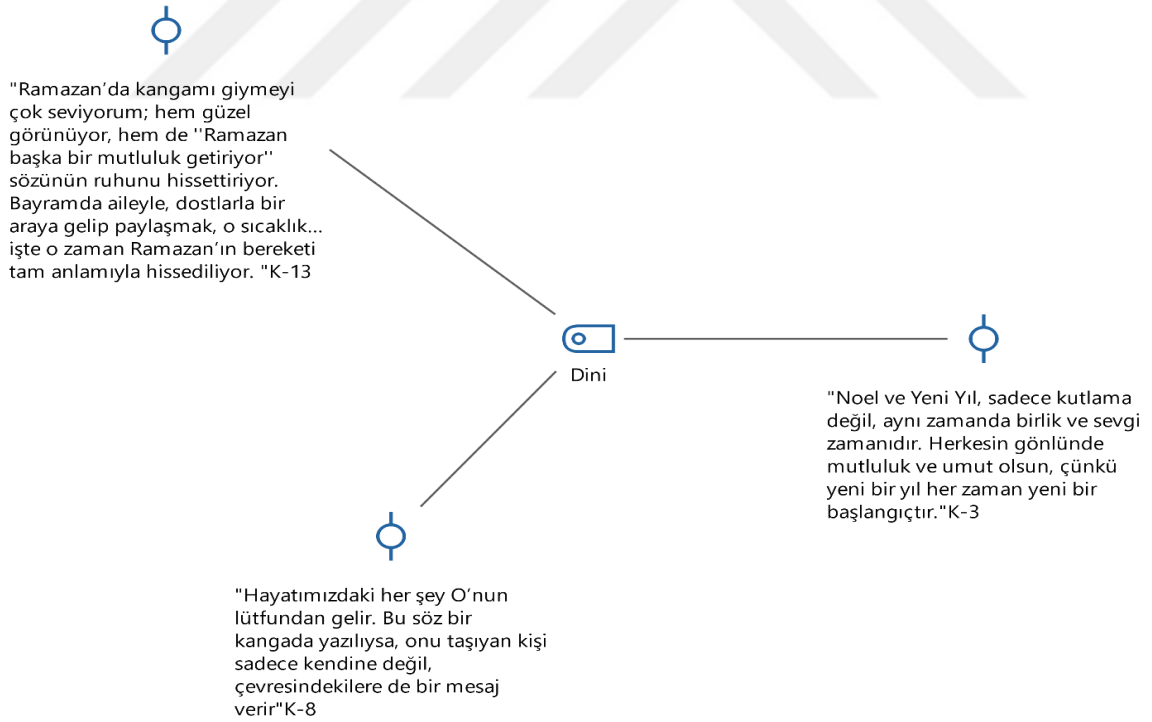
Katılımcının açıklaması, Kanga kumaşlarının Swahili kültüründeki propaganda amacıyla kullanımına dair bu ifade, kumaşın estetik bir nesne olmanın ötesine geçerek toplumsal ve politik mesajların bir aracı haline geldiğini göstermektedir.

Şekil 16: Jine

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Swahilili kadınlarla yapılan görüşmeler sonucunda, Kanga kumaşının kültürel sembollerindeki iletişime ilişkin ortaya çıkan temalar şu şekilde sıralanabilir: Dini, Ahlak, Sosyal Hayat ve İnsan İlişkileri

Şekil 17: Dini

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

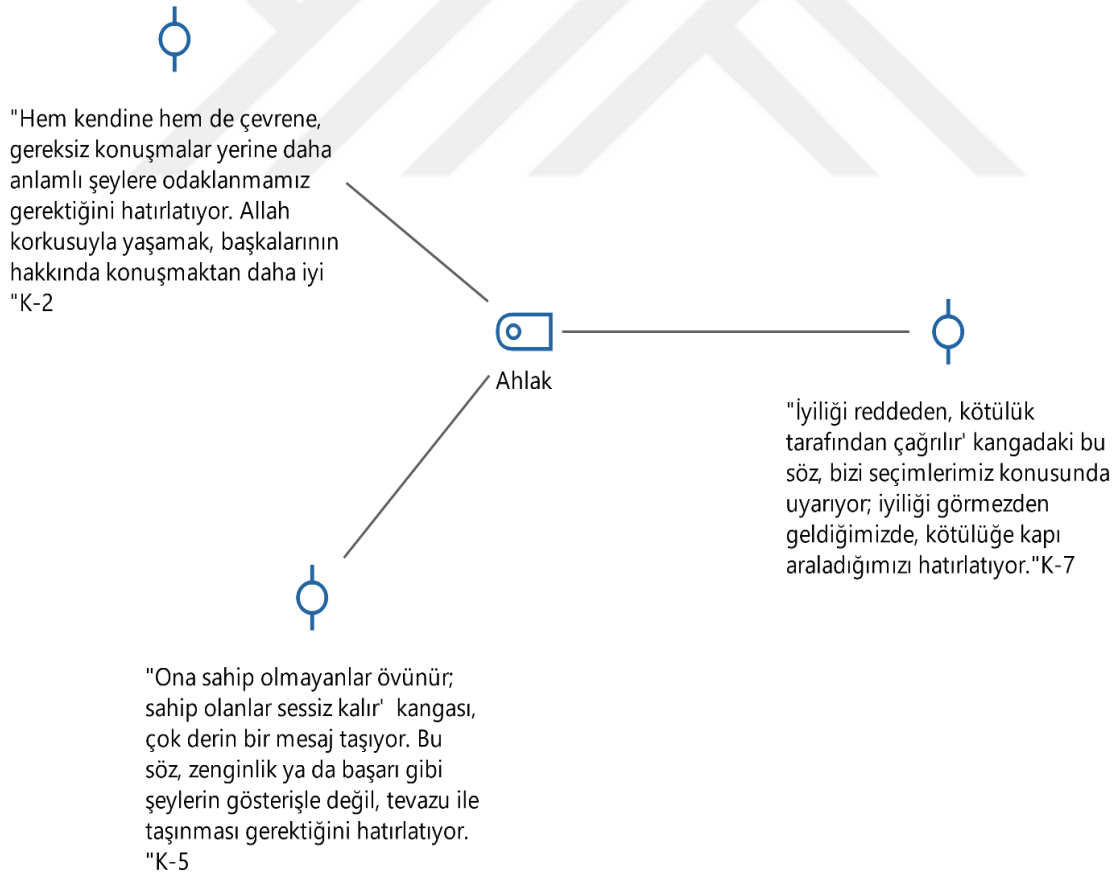
Swahilili kadınlarla yapılan görüşmeler sonucunda, Kanga kumaşının kültürel sembollerindeki dini mesajlara dair açıklamaları şöyledir:

"Ramazan'da kangamı giymeyi çok seviyorum; hem güzel görünüyor, hem de "Ramazan başka bir mutluluk getiriyor" sözünün ruhunu hissettiriyor. Bayramda aileyle, dostlarla bir araya gelip paylaşmak, o sıcaklık... işte o zaman Ramazan'ın bereketi tam anlamıyla hissediliyor. "K-13

"Noel ve Yeni Yıl, sadece kutlama değil, aynı zamanda birlik ve sevgi zamanıdır. Herkesin gönlünde mutluluk ve umut olsun, çünkü yeni bir yıl her zaman yeni bir başlangıçtır."K-3

"Hayatımızdaki her şey O'nun lütfundan gelir. Bu söz bir kangada yazılıysa, onu taşıyan kişi sadece kendine değil, çevresindekilere de bir mesaj verir"K-8

Katılımcıların açıklamaları, Kanga kumaşlarının Swahili kültüründe dini mesajların taşıyıcısı olarak nasıl anlam kazandığını ve bu mesajların bireysel ve toplumsal yaşamı nasıl etkilediğini göstermektedir.

Şekil 18: Ahlak

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

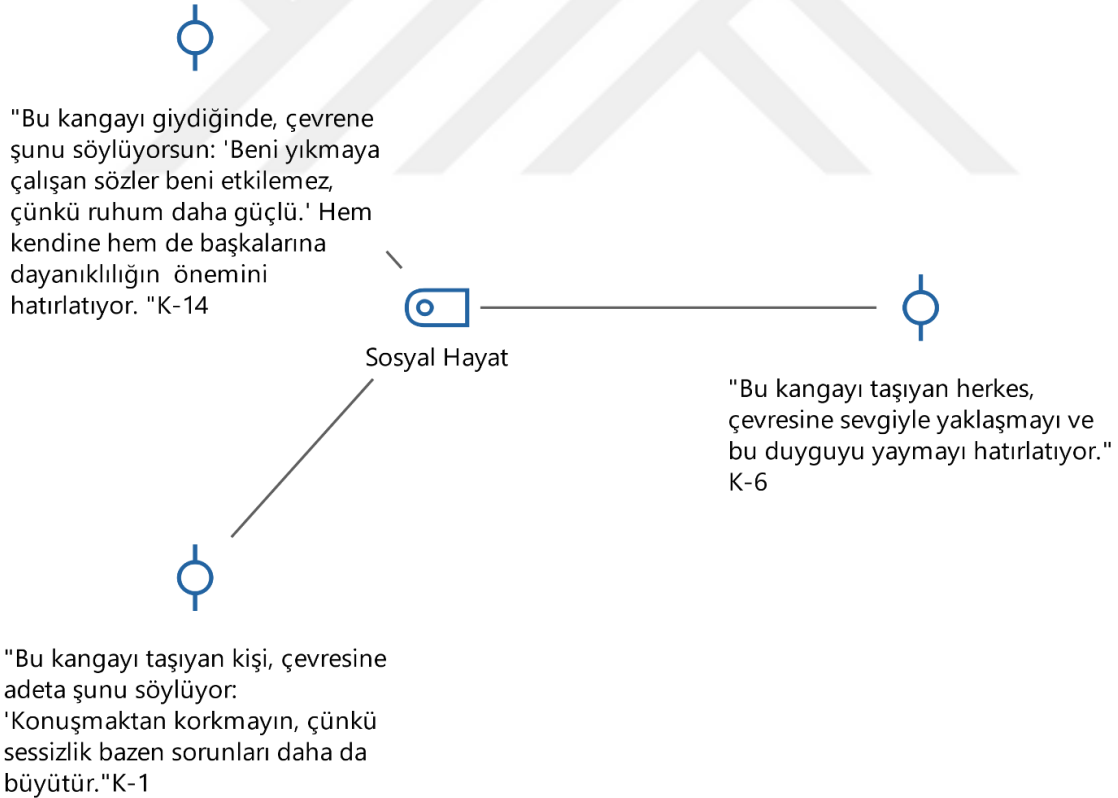
Swahilili kadınlarla yapılan görüşmeler sonucunda, Kanga kumaşının kültürel sembollerindeki ahlaki mesajlara dair açıklamaları şöyledir:

"Hem kendine hem de çevrene, gereksiz konuşmalar yerine daha anlamlı şeylere odaklanmamız gerektiğini hatırlatıyor. Allah korkusuyla yaşamak, başkalarının hakkında konuşmaktan daha iyi "K-2

"Ona sahip olmayanlar övünür; sahip olanlar sessiz kalır' kangası, çok derin bir mesaj taşıyor. Bu söz, zenginlik ya da başarı gibi şeylerin gösterişle değil, tevazu ile taşınması gerektiğini hatırlatıyor. "K-5

"İyiliği reddeden, kötülük tarafından çağrılır' kangadaki bu söz, bizi seçimlerimiz konusunda uyarıyor; iyiliği görmezden geldiğimizde, kötülüğe kapı araladığımızı hatırlatıyor."K-7

Katılımcıların açıklamaları, Kanga kumaşlarının Swahili kültüründe ahlaki mesajlar taşıyan güçlü bir araç olarak kullanıldığını ve bireylerin yaşamlarında değerler ve davranışlar konusunda rehberlik ettiğini göstermektedir.

Şekil 19: Sosyal Hayat

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

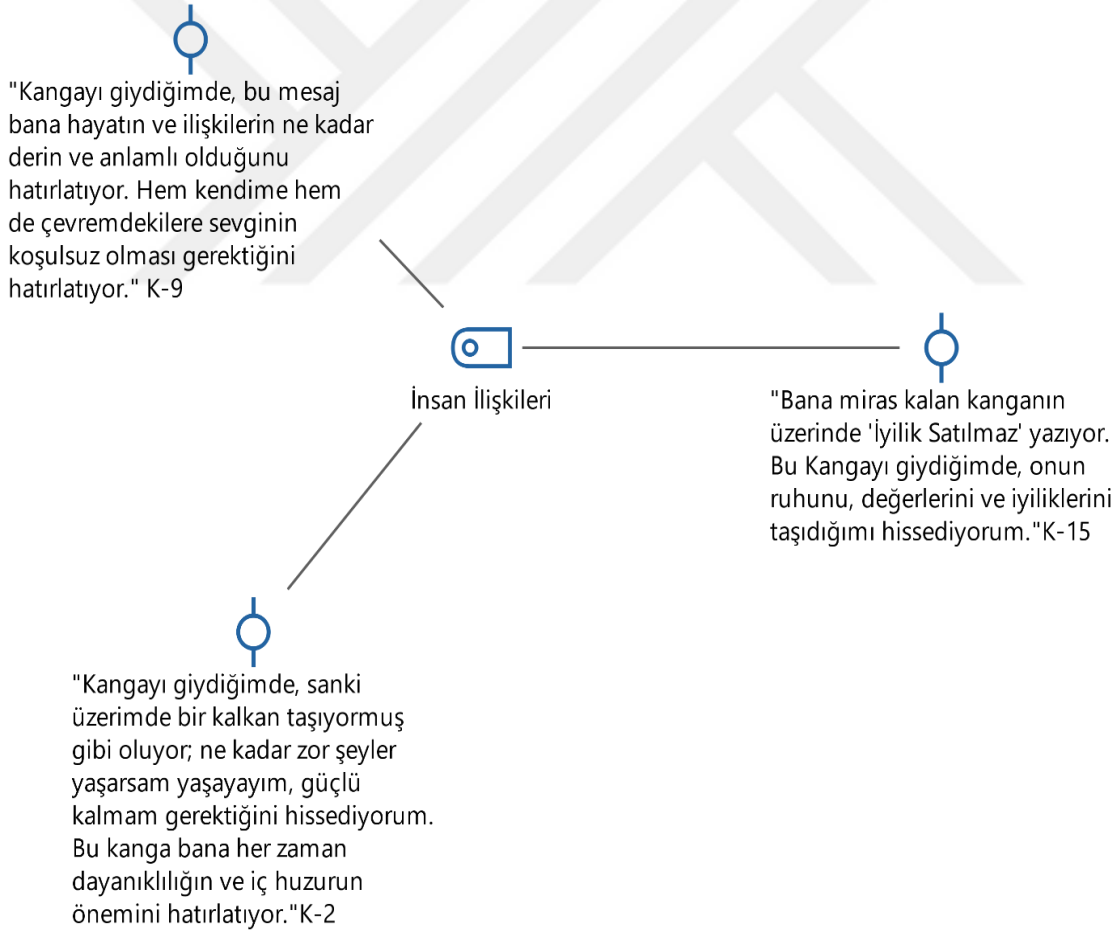
Swahilili kadınlarla yapılan görüşmeler sonucunda, Kanga kumaşının kültürel sembollerindeki sosyal hayata dair açıklamaları şöyledir:

"Bu kangayı giydiğinde, çevrene şunu söylüyorsun: 'Beni yıkmaya çalışan sözler beni etkilemez, çünkü ruhum daha güçlü.' Hem kendine hem de başkalarına dayanıklılığın önemini hatırlatıyor." K-14

"Bu kangayı taşıyan kişi, çevresine adeta şunu söylüyor: 'Konuşmaktan korkmayın, çünkü sessizlik bazen sorunları daha da büyütür.'" K-1

"Bu kangayı taşıyan herkes, çevresine sevgiyle yaklaşmayı ve bu duyguyu yaymayı hatırlatıyor." K-6

Katılımcıların açıklamaları, Kanga kumaşlarının Swahili kültüründe ahlaki mesajlar taşıyan güçlü bir araç olarak kullanıldığını ve bireylerin yaşamlarında değerler ve davranışlar konusunda rehberlik ettiğini göstermektedir.

Şekil 20: İnsan İlişkileri

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Swahilili kadınlarla yapılan görüşmeler sonucunda, Kanga kumaşının kültürel sembollerindeki insan ilişkilerine dair açıklamaları şöyledir:

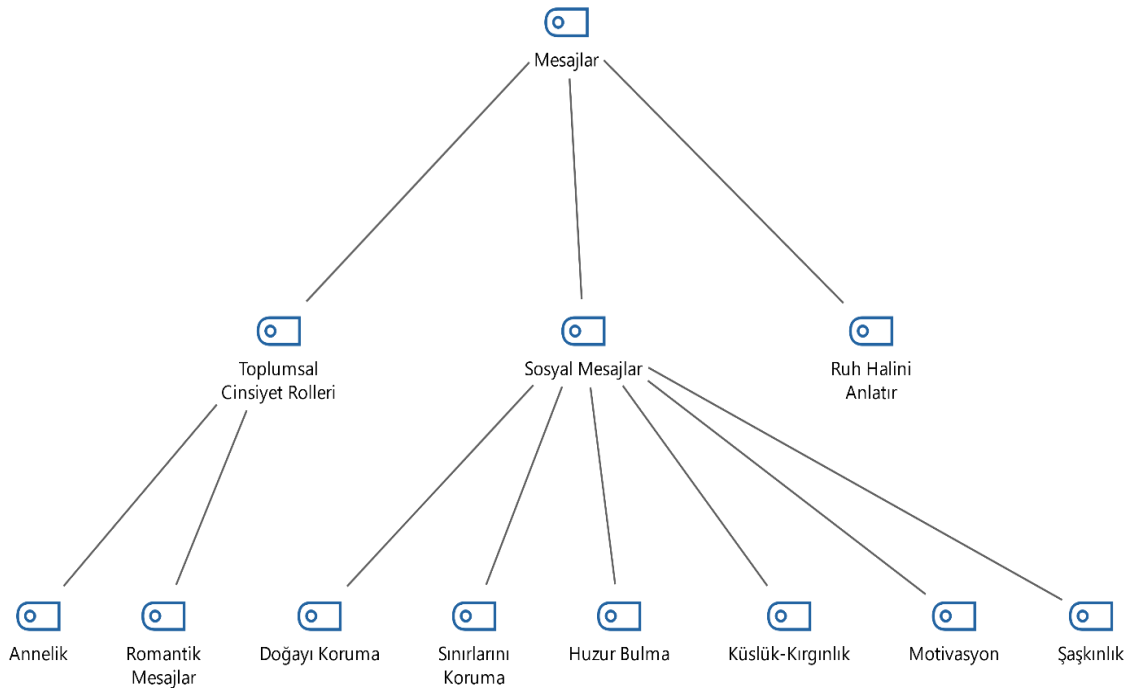
"Kangayı giydiğimde, bu mesaj bana hayatın ve ilişkilerin ne kadar derin ve anlamlı olduğunu hatırlatıyor. Hem kendime hem de çevremdekilere sevginin koşulsuz olması gerektiğini hatırlatıyor." K-9

"Kangayı giydiğimde, sanki üzerimde bir kalkan taşıyormuş gibi oluyor; ne kadar zor şeyler yaşarsam yaşayayım, güçlü kalmam gerektiğini hissediyorum. Bu kanga bana her zaman dayanıklılığın ve iç huzurun önemini hatırlatıyor."K-2

"Bana miras kalan kanganın üzerinde 'İyilik Satılmaz' yazıyor. Bu Kangayı giydiğimde, onun ruhunu, değerlerini ve iyiliklerini taşıdığımı hissediyorum."K-15

Katılımcıların açıklamaları, Kanga kumaşlarının Swahili kültüründe insan ilişkileri ve bireysel değerler açısından derin anlamlar taşıdığını göstermektedir. Kanga, bireyler arasındaki sevgi, dayanıklılık ve iyilik gibi değerlerin ifade edilmesinde sembolik bir araç olarak işlev görmektedir.

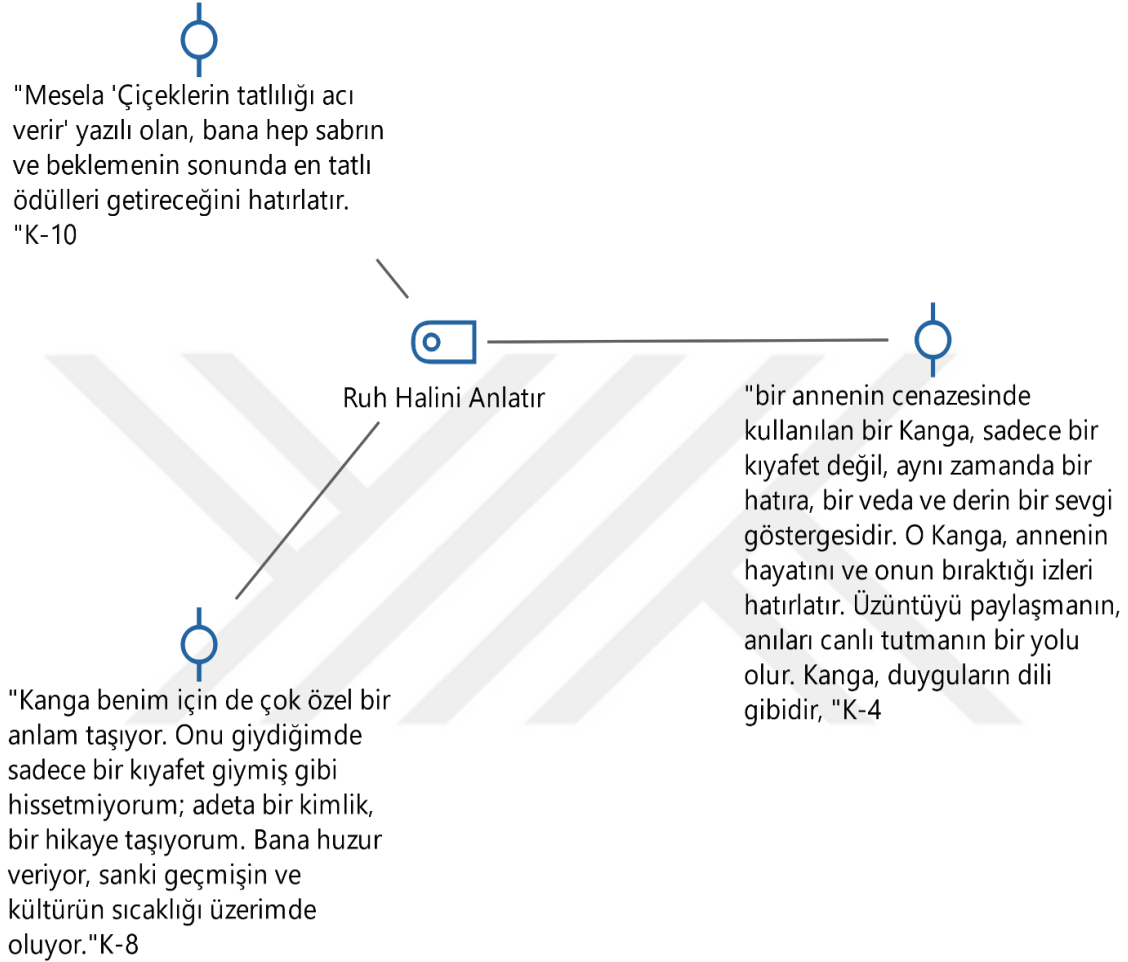
Kangalarda MesajlaraYönelik Bulgular

Şekil 21: Mesajlar

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Swahilili kadınlarla yapılan görüşmeler sonucunda, Kanga kumaşının kültürel sembollerindeki mesajlara ilişkin ortaya çıkan temalar şu şekilde sıralanabilir: Toplumsal cinsiyet rolleri, sosyal mesajlar, ruh halini anlatır, annelik, romantik mesajlar, doğayı koruma, sınırlarını koruma, huzur bulma, küslük-kırgınlık, motivasyon ve şaşkınlık.

Şekil 22: Ruh Halini Anlatır

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

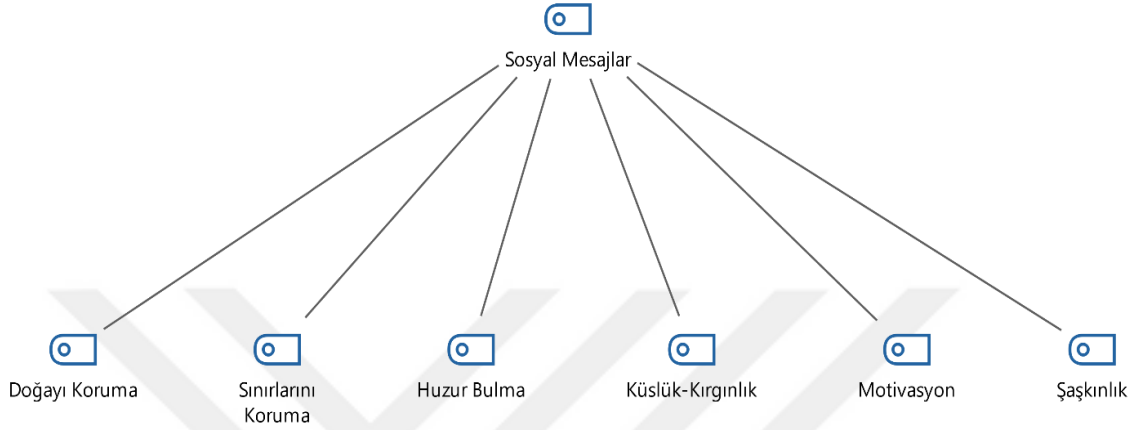
Swahilili kadınlarla yapılan görüşmeler sonucunda, Kanga kumaşının kültürel sembollerindeki ruh haline dair açıklamaları şöyledir:

"Mesela 'Çiçeklerin tatlılığı acı verir' yazılı olan, bana hep sabrın ve beklemenin sonunda en tatlı ödülleri getireceğini hatırlatır. "K-10

"bir annenin cenazesinde kullanılan bir Kanga, sadece bir kıyafet değil, aynı zamanda bir hatıra, bir veda ve derin bir sevgi göstergesidir. O Kanga, annenin hayatını ve onun bıraktığı izleri hatırlatır. Üzüntüyü paylaşmanın, anıları canlı tutmanın bir yolu olur. Kanga, duyguların dili gibidir, "K-4

"Mesela 'Çiçeklerin tatlılığı acı verir' yazılı olan, bana hep sabrın ve beklemenin sonunda en tatlı ödülleri getireceğini hatırlatır. "K-10

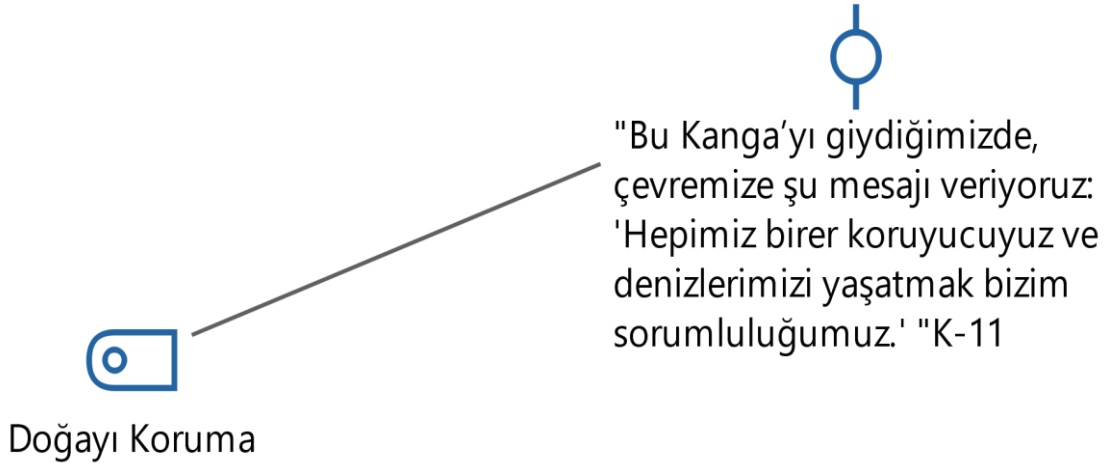
Katılımcıların açıklamaları, Kanga kumaşlarının Swahili kültüründe bireylerin ruh hali ve duygularını yansıtan, onları destekleyen ve duygusal bağlar kuran güçlü bir araç olduğunu ortaya koymaktadır.

Şekil 23: Sosyal Mesajlar

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Swahilili kadınlarla yapılan görüşmeler sonucunda, Kanga kumaşının kültürel sembollerindeki sosyal mesajlara ilişkin ortaya çıkan temalar şu şekilde sıralanabilir: Doğayı koruma, sınırlarını koruma, huzur bulma, küslük-kırgınlık, motivasyon ve şaşkınlık

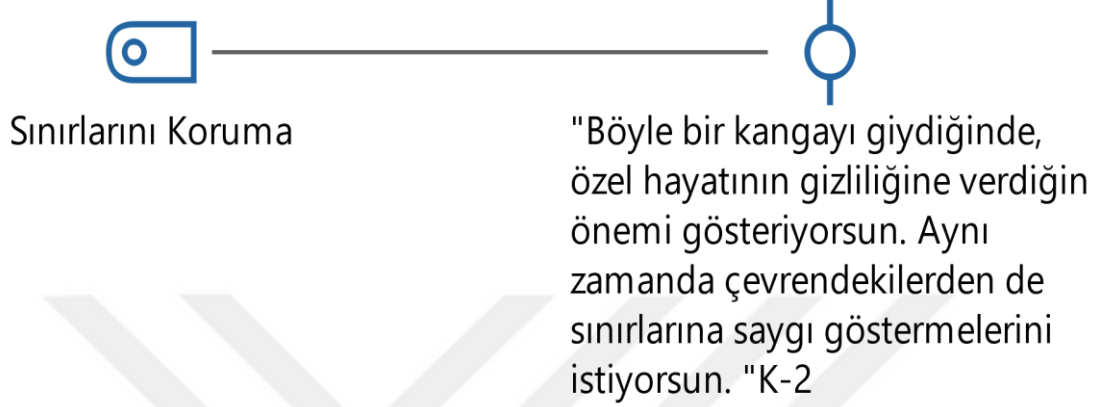
Şekil 24: Doğayı Koruma

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Swahilili kadınlarla yapılan görüşmeler sonucunda, Kanga kumaşının kültürel sembollerindeki doğayı korumaya dair açıklamaları şöyledir:

"Bu Kanga'yı giydiğimizde, çevremize şu mesajı veriyoruz: 'Hepimiz birer koruyucuyuz ve denizlerimizi yaşatmak bizim sorumluluğumuz.'"K-11

Bu açıklama, Kanga kumaşlarının Swahili kültüründe doğayı koruma konusundaki farkındalığı artıran ve toplumsal sorumluluk çağrısı yapan güçlü bir sembol olduğunu göstermektedir.

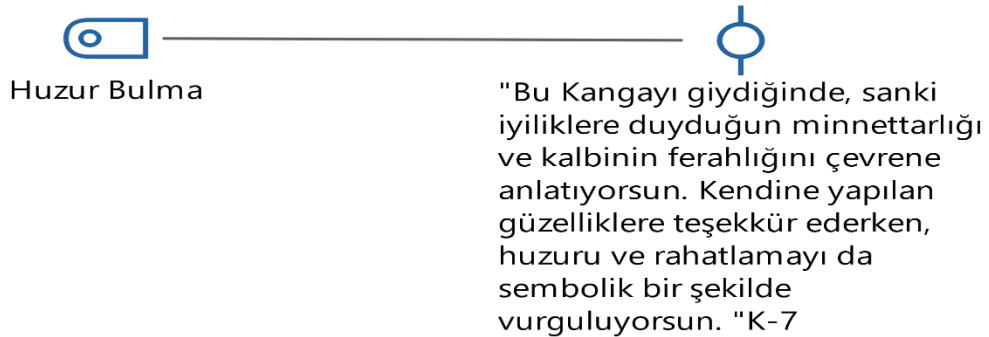
Şekil 25: Sınırlarını Koruma

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Swahilili kadınlarla yapılan görüşmeler sonucunda, Kanga kumaşının kültürel sembollerindeki sınırlarını korumaya dair açıklamaları şöyledir:

"Böyle bir kangayı giydiğinde, özel hayatının gizliliğine verdiği önemi gösteriyorsun. Aynı zamanda çevrendekilerden de sınırlarına saygı göstermelerini istiyorsun."K-2

Bu açıklama, Kanga kumaşlarının Swahili kültüründe bireysel sınırları koruma, özel hayatın gizliliğini vurgulama ve toplumsal saygıyı teşvik etme açısından taşıdığı sembolik değeri açıkça ortaya koymaktadır.

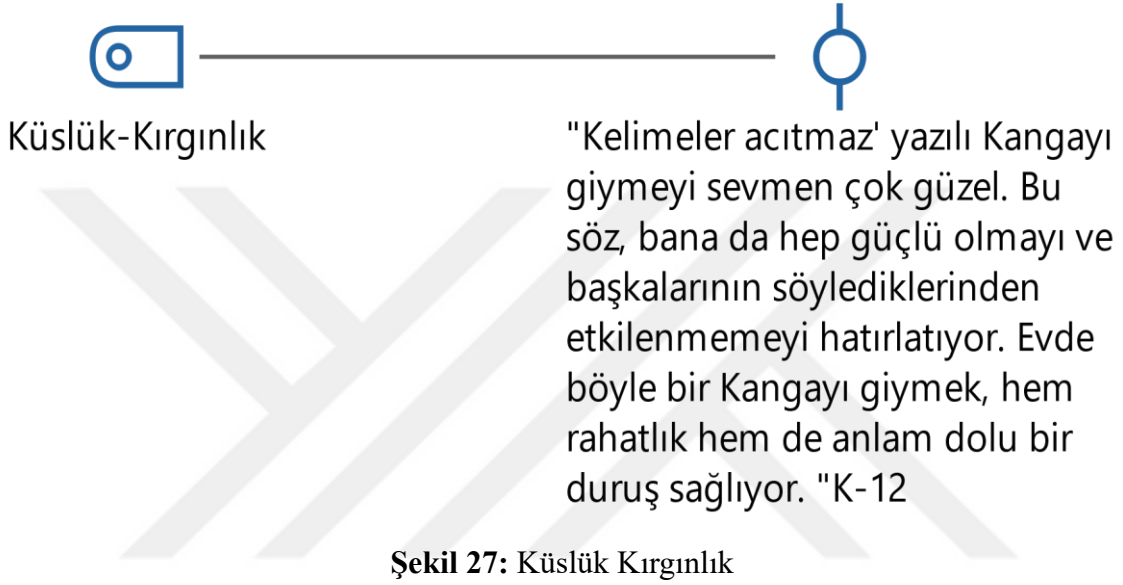
Şekil 26: Huzur Bulma

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Swahilili kadınlarla yapılan görüşmeler sonucunda, Kanga kumaşının kültürel sembollerindeki huzur bulmaya dair açıklamaları şöyledir:

"Bu Kangayı giydiğinde, sanki iyiliklere duyduğun minnettarlığı ve kalbinin ferahlığını çevrene anlatıyorsun. Kendine yapılan güzelliklere teşekkür ederken, huzuru ve rahatlamayı da sembolik bir şekilde vurguluyorsun. "K-7

Bu açıklama, Kanga kumaşlarının Swahili kültüründe bireylerin huzur ve minnettarlık duygularını ifade eden bir sembol olarak nasıl anlam kazandığını göstermektedir.

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Swahilili kadınlarla yapılan görüşmeler sonucunda, Kanga kumaşının kültürel sembollerindeki küskünlük-kırgınlıkla ilgili açıklamaları şöyledir:

"Kelimeler acıtmaz' yazılı Kangayı giymeyi sevmen çok güzel. Bu söz, bana da hep güçlü olmayı ve başkalarının söylediklerinden etkilenmemeyi hatırlatıyor. Evde böyle bir Kangayı giymek, hem rahatlık hem de anlam dolu bir duruş sağlıyor. "K-12

Bu açıklama, Kanga kumaşlarının Swahili kültüründe küskünlük, kırgınlık ve duygusal zorluklarla başa çıkma konusunda bireylere manevi destek sağlayan ve toplumsal bir mesaj ileten önemli bir sembol olduğunu göstermektedir.

Motivasyon

"Değişim için bekleme, bugün harekete geç' mesajını içeren Kangalar, bu geleneğin modern yaşamla nasıl buluştuğunun harika bir örneği. Günümüzde Kanga, sadece geleneksel değil, aynı zamanda çağdaş konulara da ışık tutuyor. "K-6

Şekil 28: Motivasyon

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Swahilili kadınlarla yapılan görüşmeler sonucunda, Kanga kumaşının kültürel sembollerindeki motivasyona dair açıklamaları şöyledir:

"Değişim için bekleme, bugün harekete geç' mesajını içeren Kangalar, bu geleneğin modern yaşamla nasıl buluştuğunun harika bir örneği. Günümüzde Kanga, sadece geleneksel değil, aynı zamanda çağdaş konulara da ışık tutuyor. "K-6

Bu açıklama, Kanga kumaşlarının Swahili kültüründe yalnızca geleneksel bir unsur olarak değil, aynı zamanda bireyleri modern yaşamın zorluklarıyla başa çıkmaya teşvik eden ve motivasyon sağlayan bir araç olarak nasıl evrildiğini göstermektedir.

Şaşkınlık

"Kangayı giydiğinde, çevrene adeta şunu söylüyorsun: 'Evet, şimdi anladım!' Ya da 'Beni şaşırtan bir şeyle karşılaştım.'"K-12

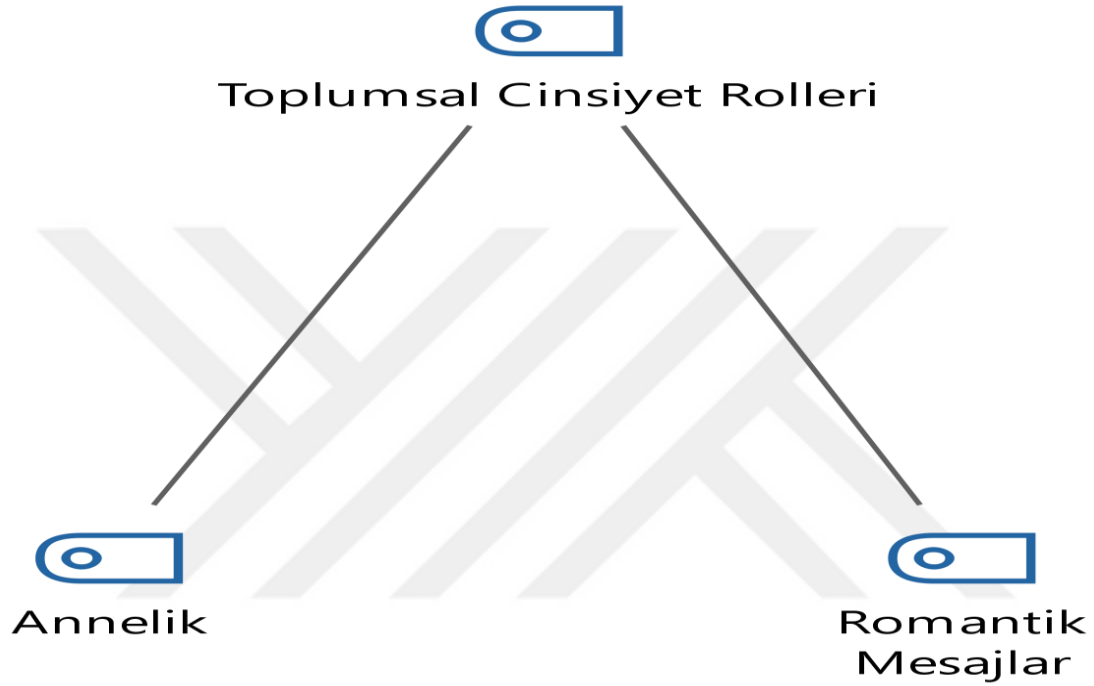
Şekil 29: Şaşkınlık

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Swahilili kadınlarla yapılan görüşmeler sonucunda, Kanga kumaşının kültürel sembollerindeki şaşkınlıkla ilgili açıklamaları şöyledir:

"Kangayı giydiğinde, çevrene adeta şunu söylüyorsun: 'Evet, şimdi anladım!' Ya da 'Beni şaşırtan bir şeyle karşılaştım.'"K-12

Bu açıklama, Kanga kumaşlarının Swahili kültüründe bireylerin şaşkınlık ve farkındalık anlarını ifade etmeleri için nasıl bir araç olarak kullanıldığını göstermektedir. Kanga, bireylerin bu tür duygusal deneyimlerini sembolik bir şekilde ifade etmelerine olanak tanıyan kültürel bir unsur olarak öne çıkmaktadır.

Şekil 30: Toplumsal Cinsiyet Roller

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Swahilili kadınlarla yapılan görüşmeler sonucunda, Kanga kumaşının kültürel sembollerindeki toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin ortaya çıkan temalar şu şekilde sıralanabilir: annelik ve romantik mesajlar

Annelik

"Hamile veya doğum yapan kadınlara hediye edilen Kangalar, onların sadece anne olarak değil, aynı zamanda ailenin disiplin sağlayıcısı ve rehberi olarak ne kadar önemli olduklarını hatırlatır. "Bir annenin sertliği, çocuğunu yetiştirmesindedir "Bu sözünü böyle kangalarda sıkça görürsünüz."K-5

Şekil 31: Annelik

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Swahilili kadınlarla yapılan görüşmeler sonucunda, Kanga kumaşının kültürel sembollerindeki anneliğe ilişkin açıklamaları şöyledir:

"Hamile veya doğum yapan kadınlara hediye edilen Kangalar, onların sadece anne olarak değil, aynı zamanda ailenin disiplin sağlayıcısı ve rehberi olarak ne kadar önemli olduklarını hatırlatır. "Bir annenin sertliği, çocuğunu yetiştirmesindedir "Bu sözünü böyle kangalarda sıkça görürsünüz."K-5

Bu açıklama, Kanga kumaşlarının Swahili kültüründe anneliğin çok yönlü doğasını ve önemini ifade etmek için kullanılan güçlü semboller olduğunu göstermektedir.

Romantik Mesajlar

"Kangayı eşlerin ya da sevgililerin birbirine hediye etmesi, aralarındaki bağı ve sevgiyi yansıtmanın ne kadar özel bir yolu! Bu Kanga, sadece bir hediye değil, aynı zamanda 'Seni seviyorum' mesajını taşıyan bir sembol. Onu giydiğinde ya da hediye ettiğinde, sevginin sıcaklığını ve derinliğini gösteriyorsun."K-14

Şekil 32: Romantik Mesajlar

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Swahilili kadınlarla yapılan görüşmeler sonucunda, Kanga kumaşının kültürel sembollerindeki romantik mesajlara ilişkin açıklamaları şöyledir:

"Kangayı eşlerin ya da sevgililerin birbirine hediye etmesi, aralarındaki bağı ve sevgiyi yansıtmanın ne kadar özel bir yolu! Bu Kanga, sadece bir hediye değil, aynı zamanda 'Seni seviyorum' mesajını taşıyan bir sembol. Onu giydiğinde ya da hediye ettiğinde, sevginin sıcaklığını ve derinliğini gösteriyorsun."K-14

Bu açıklama, Kanga kumaşlarının Swahili kültüründe romantik ilişkilerdeki anlamlı ve sembolik rolünü net bir şekilde ortaya koymaktadır. Kanga, sevgiyi ifade etmenin ve ilişki bağlarını güçlendirmenin sanatsal ve kültürel bir yolu olarak görülmektedir.

SONUÇ

Kanga kumaşları, Doğu Afrika toplumlarının zengin kültürel dokusunu ve toplumsal dayanışmasını yansıtan güçlü bir semboldür. Hem geleneksel hem de çağdaş bağlamlarda, iletişim ve kültür arasındaki karmaşık ilişkiyi anlamamıza olanak tanıyan çok yönlü bir araçtır. Bu çalışma, Kanga kumaşlarının Swahili kültüründeki çok yönlü ve derin anlamlarını, toplumsal normları ve bireyler arası ilişkileri nasıl yansıttığını kapsamlı bir şekilde ortaya koymuştur. Swahilili 15 kadınla yapılan görüşmelerden elde edilen veriler, betimsel analiz yöntemiyle MAXQDA programında analiz edilerek Kanga kumaşlarının sosyal ve kültürel yaşamın farklı yönlerinde nasıl kullanıldığını gözler önüne sermiştir. Kanga'nın iletişim işlevi, dini, ahlaki ve sosyal mesajların yanı sıra kişiler arası ilişkilerde araç olarak ortaya kullanıldığı ortaya çıkmıştır. Özellikle kumaş üzerindeki atasözleri ve desenlerin, Swahili toplumunun tarihsel, kültürel ve sosyal bağlamını yansıttığı belirlenmiştir.

Bu araştırma, Kanga'nın yalnızca bir giyim eşyası değil, aynı zamanda toplumsal, kültürel ve manevi mesajların taşıyıcısı olan güçlü bir sembol olduğunu göstermektedir. Elde edilen bulgular, Kanga kumaşlarının Swahili topluluğunda Kanga'nın giyim eşyasının ötesine geçerek toplumsal değerleri, bireysel kimlikleri ve sembolik mesajları yansıttığı; aynı zamanda dini, ahlaki, siyasal ve sosyal mesajların aktarılmasında önemli bir araç işlevi gördüğü anlaşılmaktadır.

Katılımcıların açıklamaları, Kanga'nın nesiller arası kültürel miras ve aile hikâyeleri açısından oldukça değerli olduğunu ortaya koymaktadır. Hediyeleşme ve miras bağlamında, Kanga'nın sevgi, destek ve kutlama gibi olumlu duyguları yansıttığı; aynı zamanda aile büyüklerinin hatıralarını canlı tutan manevi bir sembol olduğu görülmektedir. Giyinme ve örtünmede ise hem pratik hem de kimlik ifade aracı olarak çok yönlü kullanımının altı çizilmektedir. Katılımcıların günlük hayatta ve özel günlerde Kangayı farklı şekillerde taşıması, toplumsal rolleri ve kişisel tercihleri yansıtan bir göstergedir.

Kanga kumaşlarının üzerinde yer alan desen ve yazılar, kültürel anlatıların zenginliğini ve çeşitliliğini yansıtmaktadır. Dans, düğün, cenaze ve doğum gibi ritüellerde Kanga'nın varlığı, onun sadece estetik bir unsur değil aynı zamanda manevi değerler ve topluluk duygusunun bir parçası olduğunu göstermektedir. Semboller ve renkler, doğa ile insan

arasındaki bağı, dini inançları, toplumsal cinsiyet rollerini ve sosyal hiyerarşileri yansıtan katmanlı anlamlar barındırmaktadır.

Kanga, iletişimdeki rolüyle de dikkat çekmektedir. Dini mesajlar, siyasal propagandalar, ahlaki uyarılar ve romantik ifadeler; Kangaların gündelik hayat ve ilişkiler bağlamında sessiz fakat güçlü birer “iletişim dili” olarak işlev gördüğünü göstermektedir. Aynı şekilde, ruh hali, motivasyon, küskünlük veya şaşkınlık gibi duygusal durumlar da Kanga yazıları ile ifade edilmektedir. Bu bağlamda Kanga, bireylerin iç dünyasıyla çevreleri arasında bir köprü görevi üstlenerek hem kişisel duyguları hem de ortak değerleri yansıtmayı mümkün kılmaktadır.

Toplumsal cinsiyet rolleri, özellikle annelik ve romantik ilişkilerde Kanga kullanımına dair anlatımlar, kumaşın aile içindeki konumunu ve kadının toplumsal statüsünü görünür kılan bir “simgesel dil” olduğunu ortaya çıkarmaktadır. Geleneğin modern yaşamla kesiştiği noktada da Kanga kumaşları, yalnızca koruyucu ya da örtücü bir unsur değil, aynı zamanda çağdaş konulara cevap vermeye açık bir “kültürel ifade” biçimi olmayı sürdürmektedir.

Sonuç olarak, Swahili kültüründe Kanga, kuşaklar arası aktarılan bir miras olarak kolektif kimliği güçlendirirken bireysel duygu, düşünce ve inançların ifadesinde de etkin bir araçtır. Çalışmada elde edilen veriler, Kanga’nın tarihsel kökeninden günümüz pratiklerine uzanan geniş bir yelpazede çok yönlü işlevler üstlendiğini, kültürel bellek ile günlük yaşam pratikleri arasında anlamlı bir bağ kurduğunu göstermektedir. Bu bağlamda Kanga kumaşının, Swahili toplumunun sosyal yapısını, geleneklerini ve değerlerini anlayabilmek için kilit bir öge olduğu söylenebilir.

Bu araştırmadan elde edilen bulgular doğrultusunda, Kanga kumaşlarının biçimlerine yönelik alanyazında yapılabilecek çalışmalar için şu öneriler sunulabilir: Kanga’nın modern kullanım biçimlerinde kültürel kimlik ifadeleri üzerindeki etkisi araştırılabilir. Bu bağlamda, Kanga’nın diaspora topluluklarındaki kullanımı, kültürel kimlik ve aidiyet duygusunun moda aracılığıyla nasıl pekiştirildiği ele alınabilir. Ayrıca, genç nesillerin Kanga’ya bakış açıları ve bu kültürel sembolü nasıl benimsedikleri üzerine çalışmalar yapılabilir.

Kayga’ya yenilikçi bir perspektif olarak sosyal medya ve dijital platformların Kanga’nın tanıtımı ve yaygınlaştırılmasındaki rolü araştırılabilir. Dijital pazarlama stratejilerinin Kanga’nın global pazarlarda kabul görmesine nasıl katkı sağladığı incelenebilir. Ayrıca,

influencer'ların ve dijital içerik üreticilerinin Kanga'nın modernleşme sürecine olan etkisi değerlendirilebilir.

KAYNAKÇA

- Alwood, J. (2002). Bodily communication dimensions of expression and content. *Multimodality in Language and Speech Systems*. Springer Netherlands. 7-26.
- Altay, R., & Kavuran, T. (2016). Kültür-İletişim İlintisi ve Kuramsal Yaklaşımlara Bir Bakış. *Abant Kültürel Araştırmalar Dergisi*, 7(14), 87-100.
- Aramcoworld (2024). <https://www.aramcoworld.com/articles/2017/kangas-woven-voices?>
- Armory, Debora Peters (1985). *The kanga cloth and swahili society – mke ni nguo*. Yale, Yale University.
- Arnfred, S., & Meneses, M. P. (2018). Mozambican capulanas: tracing histories and memories. In *Mozambique on the Move* (pp. 186-210). Brill.
- Askew, K. (2002). *Performing the nation: Swahili music and cultural politics in Tanzania* (Vol. 2). University of Chicago Press.
- Atieno, O. S., Muoki, M., & Wango, K. (2024). Creation of Indoor Sculptures Using Metal and Glass Inspired by Selected Swahili Kanga Inscriptions. *East African Journal of Arts and Social Sciences*, 7(1), 74-95.
- Baltacı, A. (2019). Nitel araştırma süreci: Nitel bir araştırma nasıl yapılır?. *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 5(2), 368-388.
- Barnard, M. (2002). *Fashion as Communication*, London and New York: Routledge.
- Beck, R. M. (2000). Aesthetics of communication: texts on textiles (leso) from the East African coast (Swahili). *Research in African Literatures*, 31(4), 104-124.
- Beck, R. M. (2001). Ambiguous Signs: the Role of the Kanga as a Medium of Communication. *Retrieved May 13, 2021*. AAP 68 (2001)- Swahili Forum VIII • 157-169
- Bijl, M. V. D. (2006). Kangas - the voice of Zanzibar women?. Unpublished master's thesis, Leiden University, Leiden
- Birch, S., & Lutomia, A. N. (2016). Con (Texts): Re-Examining the Social Life of Kanga Cloth. 39-45.
- Bowen, G. A. (2009). Document analysis as a qualitative research method. *Qualitative research journal*, 9(2), 27-40.
- Brown, L. A. (2017). The history of African fashion. Medium. Retrieved July 9, 2024, from <https://leahbee93.medium.com/the-history-of-african-fashion-19d5d07f956b>

- Can, B. (2017). Gündelik Hayat, İktidar İlişkileri ve Etik Kodların Kesişiminde Etnografik Araştırma. *Moment Dergi*, 4(1), 155-172.
- Cresswell, J. W. (2018). Nitel araştırma yöntemleri: Beş yaklaşıma göre nitel araştırma ve araştırma deseni. (Çev: M. Bütün ve S. B. Demir). Ankara: Siyasal Kitabevi.
- Creswell, J. W. (2013). Nitel araştırma yöntemleri [Qualitative research methods] (M. Bütün &
- Cuningham, P., & Voso, S. (1991). Understanding dress and popular culture. *Cuningham, Patricia y Susan Voso Lab, eds. Dress and Popular Culture. Bowling Green State University Popular Press. Pp, 5-18.*
- Çarpar, M. C. (2020). Sosyolojide İki Niteliksel Desen: Fenomenolojik ve Etnografik Araştırma. *The Journal of Social Science*, 4(8), 689-704.
- De Francisco, C. (2004). *Courting modernity: Tradition, globalization, and the performance of masculinity among the papasi of Zanzibar*. Tulane University.
- Erduyan, I. (2017). Etnografi. F. N. Seggie ve Y. Bayyurt (Editörler), Nitel araştırma: Yöntem, teknik, analiz ve yaklaşımları içinde (ss. 82 – 104). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Fair, L. (1998). Dressing up: Clothing, class and gender in post-abolition Zanzibar. *The Journal of African History*, 39(1), 63-94.
- Fair, L. (2004). Remaking Fashion in the Paris of the Indian Ocean: Dress, Performance, and Cultural Construction of a Cosmopolitan Zanzibari Identity. 13-30.
- Gerini, G. E. (2005). «From the archives: on siamese proverbs and idiomatic expressions». *Journal of the siam society*, Vol. 93, pp. 147-264.
- Gorman, C. (2013). Speaking Through Proverbs: The History of East African Kanga and the Women Who Wear It.
- Gott, S., Loughran, K. S., Quick, B. D., & Rabine, L. W. (2017). African-print fashion now! A story of taste, Globalization, and Style. *African Arts*, 50(1), 42-59. doi:10.1162/AFAR_a_00331
- Griffin, Frank (2004). «idioms and back translation». *business communication Quarterly*, 67, n°4, pp. 455-464.
- Hamid, M. A. (1996). Kanga: it is more than what meets the eye—a medium of communication. *African Journal of Political Science/Revue Africaine de Science Politique*, 1(1), 103-109.
- Hanby, J. and D. Bygott (2006). Kangas: 101 Uses. Nairobi: Haria's Stamp Shop Ltd.
- Hawley, J. C. (2001). The Bombay Boys of Mira Nair, Firdaus Kanga and Ardashir Vakil. *South Asian Review*, 22(1), 40-56.

- Hou, K. C. (2023). Colors Preferences in Tanzanian Culture. *International Multilingual Journal of Science and Technology (IMJST)*. Vol. 8 Issue 2, February – 2023. 5834-5846.
- Hussain, A. (2016). Textile tradition. First-blog-post. Retrieved May 13, 2024, from <https://aaishahussain.wordpress.com/2016/10/21/textile-tradition/>
- Ijoma, J. O. (1982). Portuguese Activities in West Africa Before 1600 The Consequences. *Transafrican Journal of History*, 11, 136-146.
- İnan, S. G. (2024). Portekiz Keşif Yolculuklarını Yeniden Değerlendirmek: Bartolomeu Dias Örneği. *Dumlupınar University Journal Of Social Science/Dumlupınar Üniversitesi Soysyal Bilimler Dergisi*, (81).
- Jackson-Eade, J. A. (2018). The Role of Interpreters during the Early Portuguese Presence in East Africa. *Eastern African Literary and Cultural Studies*, 4(3-4), 179-203.
- Johnson, S. K., & Koech, B. A. (2022). Influences of Cultural Attire in Contemporary Fashion for Posterity of African Culture.
- Kang, E. S. (2004). A Study on Kanga Fundanental Notion of Apparel Widely Throughout East Africa. *Journal of Fashion Business*, 8(4), 104-116.
- Karahan, S., Uca, S., & Güdük, T. (2022). Nitel araştırmalarda görüşme türleri ve görüşme tekniklerinin uygulanma süreci. *Nitel Sosyal Bilimler*, 4(1), 78-101. <https://doi.org/10.47105/nsb.1118399>
- King'ei, K., & Ndal, A. (2009). *Kamusi ya methali. (Toleo jipya)*. Nairobi: east african educational Publishers.
- Kipacha, Ahmad (2014). «Misemo katika lugha za magari: divai mpya?» *swahili forum* 21, 104-121.
- Knox, K. (2011). *Culture to Catwalk*, London: Bloomsbury Publishing
- Kropáček, L. (1997). Some remarks on swahili proverbs. *Archiv orientální*, 65(4), 323-330.
- Lee, H. (2022). A Study on the Value of Kanga as an Ethos of the Swahili Culture. *Fashion & Textile Research Journal*, 24(1), 42-52.
- Lichtenstein, A. (2017). Kanga's Woven Voice. *Aramco World*, 68(6), pp.4-16
- Linnebuhr, E. (1992). Kanga: Popular Cloths With Messages. In *Sokomoko: Popular Culture in East Africa* (pp. 81-90). Brill.
- Logan, T. G. (2003). *Beautiful Connections: Maridadi Fabrics, Jack Lenor Larsen, and the East African Kanga*. Colorado State University.

- Magonya, Lilian (2012). *a pragmatic analysis of figurative language used in hiV/aids discourse in Kenia: a case study of english and Kiswahili messages*. Thèse de doctorat, Univ. Genève.
- Mahonge, F. R. (2018). The dress that talks: the kanga fabric in contemporary shambaa wedding ceremonies in north-eastern Tanzania. *European Journal of Literature, Language and Linguistics Studies*, 2(4), 37-52.
- Malangwa, P.S. (2012). Overcoming the Barriers through Literal and Descriptive Translations: Examples of Kanga Names. *Journal for Studies in Humanities and Social Sciences*, 1(1), 51-62.
- Marjie, S. (2020). Preserving Swahili language and culture through Kanga and Bajaji writings. In J.-A. Yao (Ed.), *Africas, Americas and the Caribbean: Crossed collective representations (19th-21st centuries)* (pp. 186-196). Alcalá de Henares, Spain: Universidad de Alcalá, Servicio de Publicaciones.
- McCurdy, S. (2006). Fashioning Sexuality: Desire, Manyema Ethnicity, and the Creation of the "Kanga," ca. 1880-1900. *The International Journal of African Historical Studies*, 39(3), 441-469.
- Mears, H. (2020 September). Three kangas from Kenya. Royal Pavilion & Museums. Retrieved July 09, 2024, from <https://brightonmuseums.org.uk/discover/2020/09/21/three-kangas-fromkenya/>
- Mpho, M. (2014). Messenger cloth feat. Kanga from East Africa. Retrieved May 13, 2024, from <http://www.makiandmpho.com/blog/2014/6/6/messenger-cloth-feat-kanga-from-east-africa>
- Mutere, M. (2015). Swahili Wisdom/Sayings~Kangas. Retrieved May 13, 2024, from <https://malaikamutere.com/2015/12/22/swahiliproverbs-2/>
- Mwamanda, John (2008). *Nadharia ya fasihi uchambuzi na uhakiki*. Dar es Salaam, jPD Company and General Supplies Ltd.
- Nardi, B. A. (1997). The use of ethnographic methods in design and evaluation. In *Handbook of human-computer interaction* (pp. 361-366). North-Holland.
- Njogu, K., & Cege, I. (2017). Meeting of Cultures at the Kenyan Coast. Twaweza Communications Limited.
- Ong'oa-Morara, R. (2014). One Size Fits All: The Fashionable Kanga of Zanzibari Women. *Fashion Theory*, 18(1), 73-95.
- Onyango Omenya, G. (2016). A global history of Asian's presence in Kisumu district of Kenya's Nyanza province. *Les Cahiers d'Afrique de l'Est/The East African Review*, (51), 179-207.
- Özdemir, İ. (2011). Kültürlerarası İletişimin Önemi. *folklor/edebiyat*, 17(66), 29-38.

- Park Larsson, S. (2014). Do you see what I see?: A cross-cultural study on interpretation of clothing as a non-verbal signal. University of Gothenburg Department of Applied Information Technology Gothenburg, Sweden.
- Pearson, Judy. C., Paul E. and Scott Nelson (2003). *human communication*. New York, McGraw-Hill Company.
- Perani, J., Smith, F., (1998). The Visual Arts of Africa: Gender, Power, and Life Cycle Rituals. Upper Saddle River, New Jersey: Prentice Hall.
- Polkinghorne, D. E. (2005). Language and meaning: Data collection in qualitative research. *Journal of Counseling Psychology*, 52(2), 137-145.
- Pool, H. A. (2016). Why the term 'african fashion' is reductive. Retrieved July 09, 2024, from <http://www.theguardian.com/fashion/2016/apr/26/africa-mainstream-fashion-monolithic-fashion-cites-africahannah-azieb-pool>
- Punch, K. F. (2005). Sosyal araştırmalara giriş (D. Bayrak, H. B. Arslan, & Z. Akyüz, Trans.). Ankara: Siyasal Kitabevi.
- Rayya, T. (2002). Mombasa Swahili Women's Wedding Songs: A Stylistic Analysis (Doctoral dissertation, University of Nairobi.).
- Ressler, P. (2012). The Kanga A Cloth That Reveals- Co-production of Culture in Africa and the Indian Ocean Region. In Textile Society of America Symposium Proceedings. DigitalCommons@University of Nebraska-Lincoln. <https://digitalcommons.unl.edu/tsaconf/736>
- Ressler, P., & Horst, L. R. (2019). The Kanga - An African Cloth. Las Vegas; Independently published.
- Riedel, Kristina (2012). «Swahili proverbs: kangas». swahiliproverbs.afrst.illinois.edu/kangas.htm
- Ryan, M. M. (2011). Kanga hits the runway - Fashion and an East African textile. Center for African Studies Research Report 2011, Retrieved May 13, 2024, from http://sites.clas.ufl.edu/africanstudies/files/CASRR2011.Ryan_.pdf
- Ryan, M. M. (2013). The global reach of a fashionable commodity: A manufacturing and design history of kanga textiles. [Unpublished doctoral dissertation]. University of Florida. <https://ufdc.ufl.edu/UFE0045692/00001>
- Ryan, M. M. (2017). A Decade of Design: The Global Invention of the *Kanga*, 1876–1886. *Textile History*, 48(1), 101–132. <https://doi.org/10.1080/00404969.2017.1294815>
- Ryan, M. M. (2018). Converging trades and new technologies: the emergence of Kanga textiles on the Swahili coast in the late nineteenth century. *Textile Trades, Consumer Cultures, and the Material Worlds of the Indian Ocean: An Ocean of Cloth*, 253-286.

- Ryle, J. (2019). Textiles that talk-East African Kangas and their meanings. Center for Experimental Humanities. Retrieved May, 13, 2024, from <https://eh.bard.edu/projects/textiles-that-talk-eastaffrican-kangas-and-their-meanings/>
- S. B. Demir, Trans. Eds.). İstanbul: Siyasal Kitabevi.
- Seidu, R. K., Howard, E. K., Apau, E., & Eghan, B. (2022). Symbolism and conservation of indigenous African textiles for museums. *Handbook of Museum Textiles*, 1, 239-265.
- Senkoro, Fekeni e. M. K. (1982). *fasihi*. Dar es Salaam, DUP.
- Senkoro, Fekeni e. M. K. (2011). *fasihi*. Dar es Salaam, Kautu Limited.
- Sığrı, Ü. (2018). Nitel araştırma yöntemleri. Beta Yayınevi
- Smets, A. (2011). From Kanga to Kitenge - Exploring patterns of cultural change in the Kigoma region. Retrieved July 09, 2024, from https://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/20110509_Kanga.pdf
- Süllü, Z. (2018). Sözlü kültürden dijital kültüre iletişim ve iletişim araçlarının tarihsel kökenleri. *Kastamonu İletişim Araştırmaları Dergisi*, (1), 119-135.
- Şenol, N. K. (2024). 20. Yüzyıldan Günümüze Moda Dünyasındaki Afrika Temalı Tasarımlarda Kullanılan Renklerin Sembolik Anlamları. *Al Farabi Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(4), 110-121.
- Testini, B. (2022). Re-fashioning Modernity. A comparative study of the flapper and kanga and their relation with modernity. *Global Histories: A Student Journal*, 8(2). Vol. 8, No. 2 (December 2022), pp. 64-84.
- Thompson, K. D. (2011). Zanzibari women's discursive and sexual agency: Violating gendered speech prohibitions through talk about supernatural sex. *Discourse & Society*, 22(1), 3-20.
- Thorne, S. (2000). Data analysis in qualitative research. *Evidence-Based Nursing*, 3(3), 68-70.
- Traoré, F. A. (2001). Taarab and Swahili prose.
- Türnüklü, A. (2000). Eğitimbilim araştırmalarında etkin olarak kullanılabilecek nitel bir araştırma tekniği: Görüşme. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 24(24), 543-559.
- Uyanık, E. (2016). İletişim araştırmalarının tarihçesine bakış. *İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi*, (42), 58-76.
- Vander Biesen, I. (2009). Social and intercultural relations in nineteenth-century Zanzibar: Dressed identity. *African and Asian Studies*, 8(3), 309-331.

- Viglani, F. (2020). Everything you need to know about Swahili Kanga. Retrieved May 13, 2024, from <https://www.watamukenya.net/en/articles/news/latest-news/everything-you-need-to-know-aboutswahili-kanga-.html>
- Wamitilia, Kyallo Wadi (2003). *Kamusi ya fasihi: istilahi na nadharia*. Nairobi, Focus Publication Ltd.
- Wanduara, M. V. (2018). Looking at the Past and Current Status of Kenya's clothing and textiles.
- Yahya-Othman, S. (1997). If the cap fits: kanga names and women's voice in Swahili society. *Afrikanistische Arbeitspapiere*, 51, 135-149.
- Yaşar, İ. H. (2020). İletişim Tarihine Kısa Bir Bakış: Analogdan Dijitale İletişim Araçlarının Gelişimi ve Bireye Yansıması. *Ufku Ötesi Bilim Dergisi*, 20(1), 173-207.
- Zawawi, S. (2005). Kanga: the cloth that speaks.

ÖZ GEÇMİŞ

Ad Soyad: Nazan YALÇINKAYA	
Eğitim Bilgileri	
Lisans	
Üniversite	İstanbul Üniversitesi
Fakülte	Fen Fakültesi
Bölümü	Matematik
Makale ve Bildiriler	
1- Yalçinkaya, N. (2024). STK'lar İçin Yeni Bir Dönem: Dijital Dönüşüm ve Sosyal Girişimcilikte ASSALAM Örneği. <i>Uluslararası İletişim Bilimleri Sempozyumu, ICOMS, 4</i> , 155–166.	